

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

SITUAČNÍ A VÝHLEDOVÁ ZPRÁVA ZELENINA

PROSINEC
2014

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

ZDROJE INFORMACÍ, ZPRACOVATELÉ PODKLADŮ:

Český statistický úřad, Praha
Generální ředitelství cel, Praha
Ministerstvo financí, Praha
Ministerstvo zemědělství, Praha
Státní zemědělský intervenční fond, Praha
Státní zemědělská a potravinářská inspekce, Brno
Zelinařská unie Čech a Moravy, Olomouc
Ústav zemědělské ekonomiky a informací, Praha
Rynek owoców a warzyw, Polsko
Situačná a výhledová správa, VÚEPP Bratislava

Odbor rostlinných komodit MZe

Autorka:

Bc. Irena Buchtová, MZe

Ředitel odboru rostlinných komodit:

Ing. Zdeněk Trnka, MZe

Autorka touto cestou děkuje za spolupráci všem uvedeným organizacím a jejich odborným pracovníkům.

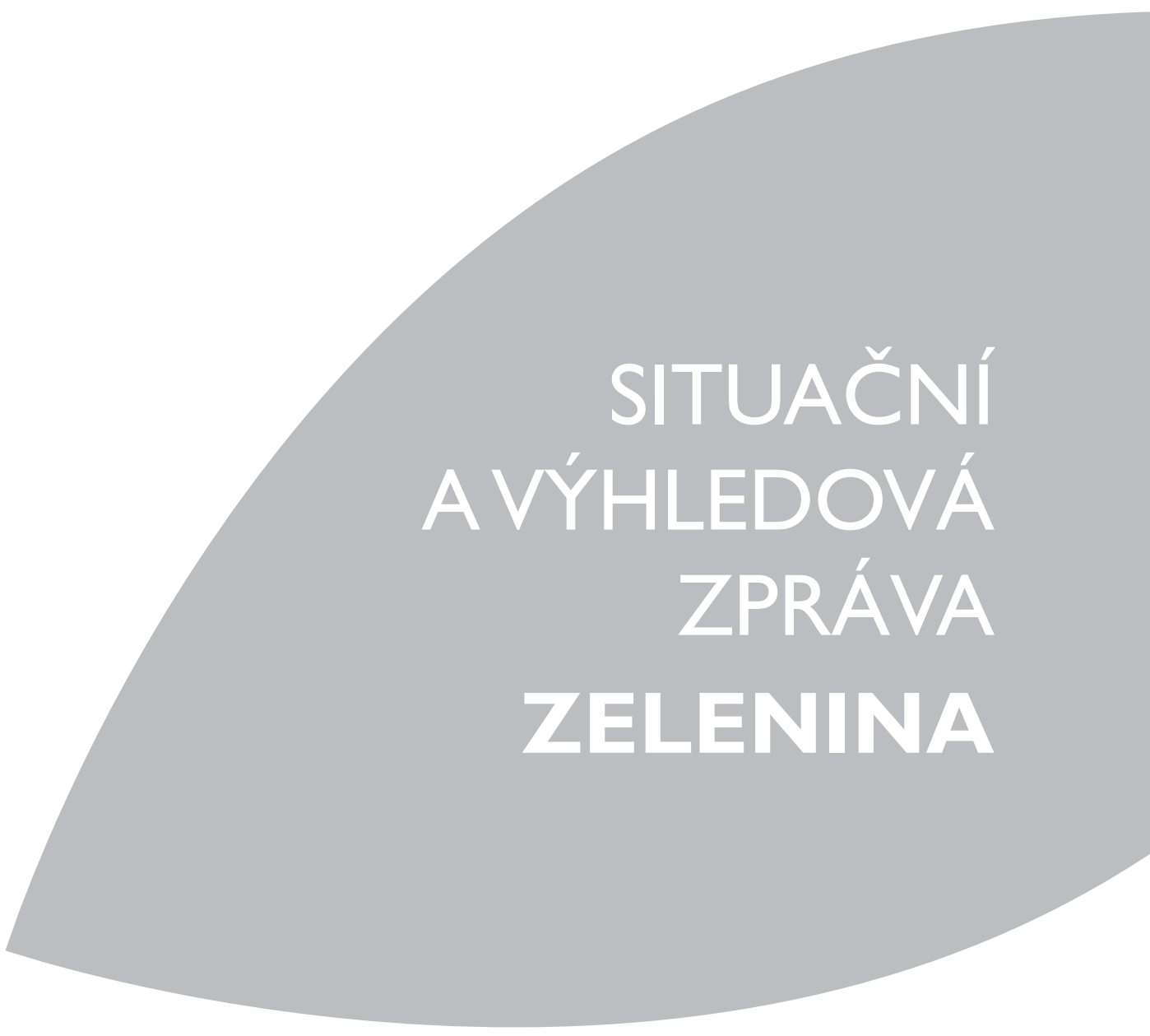
Situační a výhledové zprávy jsou pro všechny zájemce z řad studentů, pedagogů odborných škol a podnikatelských subjektů a dalších k dispozici také na internetu na adrese: www.eagri.cz

Vydalo: Ministerstvo zemědělství, Těšnov 65/17, 110 00 Praha 1

Internet: www.eagri.cz, e-mail: info@mze.cz

ISBN 978-80-7434-187-8, ISSN 1211-7692, MK ČR E 11003

Tisk a distribuce: Ústav zemědělské ekonomiky a informací, www.uzei.cz

SITUAČNÍ
A VÝHLEDOVÁ
ZPRÁVA
ZELENINA

PROSINEC
2014

OBSAH

Úvod	3
Souhrn	3
Zásahy státu a opatření eu u komodity zelenina	5
Světový a evropský trh	32
Pěstování zeleniny v ČR	35
Integrovaná produkce zeleniny v ČR	45
Skladovací kapacity v zelinářství ČR	46
Zpracovatelský průmysl v ČR.	46
Spotřeba zeleniny v ČR.	54
Cenový vývoj zeleniny v ČR	56
Zahraniční obchod se zeleninou v ČR	58
Přehledy o užití zeleniny	61
Přílohy	62
Příloha č. 1 – Zahraniční obchod ČR se zpracovanou zeleninou	62
Příloha č. 2 – Porovnání finančního vyjádření produkce zeleniny v ČR	67

ÚVOD

Předkládaná zpráva navazuje na Situační a výhledovou zprávu „Zelenina“, která byla vydaná v prosinci roku 2013. Cílem této Situační a výhledové zprávy je informovat o situaci v zelinářském sektoru, dále o změnách a základních pravidlech, týkajících se společné organizace trhu u komodity zelenina. Použité informace jsou zpracovány podle dostupných informací k měsíci říjnu 2014, není-li uvedeno jinak.

Situační a výhledové zprávy jsou pro všechny podnikatelské subjekty k dispozici v budově Ministerstva zemědělství, na internetové adrese: <http://www.eagri.cz/>, navigace – zemědělství, rostlinné komodity, ovoce a zelenina, situační a výhledové zprávy.

SOUHRN

Rok 2013 byl pro pěstitele zeleniny dalším komplikovaným rokem během posledních pěti let. Z hlediska vývoje počasí byl velice různorodý s výraznými rozdíly v rámci jednotlivých pěstitelských oblastí. Pozdní nástup jara zdržel založení porostů většinou až na začátek dubna, což způsobilo opoždění sklizní zvláště nejranějších druhů zeleniny. Od té doby probíhala vegetace bez problémů až do začátku června, kdy byli pěstitelé v Čechách zasaženi ničivou povodní. Velká voda zatopila a zcela zničila úrodu zeleniny na 982 ha. Koncem června nastoupilo období dlouhotrvajícího sucha s vysokými teplotami, což mělo negativní dopad na porosty zeleniny. Výpar v důsledku veder byl tak vysoký, že ani závlahy nestačily dodávat rostlinám potřebné množství vody. Sucho se projevilo výrazně sníženými výnosy zejména u pěstitelů na severní Moravě.

Vzhledem k nepříznivému průběhu počasí nedosáhla produkce zeleniny v roce 2013 očekávané výše, nižší byl zejména podíl tržní zeleniny. Podle šetření ČSÚ se v roce 2013 sklídilo z 12,6 tis. ha celkem 239,7 tis. t zeleniny, což v porovnání s nízkou sklizní roku 2012 sice představuje zvýšení o 3 %, avšak v porovnání s pětiletým průměrem se jedná o 5% pokles. Nižší byla především sklizeň tradičních druhů zelenin, jako je hlávková kapusta, hlávkové zelí, květák, salátové okurky, rajčata, ředkvičky, to je ovšem také dáno redukcí pěstebních ploch těchto druhů.

Průměrné roční ceny zemědělských výrobců zeleniny (CZV) se v roce 2013 v porovnání s předchozím rokem zvýšily o 23 %. Největší meziroční nárůst ceny nastal u hlávkového zelí, papriky, kapusty a cibule. Zvýšila se rovněž cena květáku a hlávkového salátu. Meziročně klesla CZV u rajčat, salátových okurek a česneku. Spotřebitelské ceny vzrostly v roce 2013 oproti roku 2012 u všech sledovaných druhů (kromě rajčat), průměrný meziroční nárůst činil 21 %. K nejvýraznějšímu zvýšení průměrné roční ceny došlo u hlávkového zelí, cibule, celeru a brokolice.

U nákupu zeleniny pro zpracovatelský průmysl z tuzemska i ze zahraničí došlo v roce 2013 k mírnému meziročnímu zvýšení na celkových 94,8 tis. t. Nákup čerstvé zeleniny pro zpracování z tuzemska se v roce 2013 oproti předchozímu roku snížil o 11 % na 53,8 tis. t, nákup ze zahraničí se naopak zvýšil o 32 % na 22,3 tis. t. Největší podíl v nákupu čerstvé zeleniny pro zpracování z tuzemska představovalo hlávkové zelí a rajčata, ze zahraničí okurky nakládačky. Z údajů zjištěných při statistickém zjišťování vyplývá, že celková výroba výrobků ze zeleniny se v roce 2013 oproti předchozímu roku snížila o 4 % na 142,4 tis. t. Z celkové výroby zaujímala největší podíl výroba sterilované zeleniny a výroba kečupů.

Průběh zimy 2013/14 byl velmi mírný, prakticky bez trvalejších sněhových srážek, což mělo negativní dopad na zásobu zimní vláh. Pěstitelská sezóna roku 2014 začala velice brzy. Pozdní jarní mrazíky v dubnu poškodily zeleninu pouze místy. I přes lokální mírné srážky trpěly v dalších měsících porosty vláhovým deficitem, a proto je bylo nutné intenzivně zavlažovat. Ve druhé polovině května způsobily přívalem deště na některých polích lokální zaplavení porostů a tvorbu lagun, část porostů byla poškozena také kroupami. Byly ovšem i lokality, kde nepršelo téměř vůbec. V průběhu pěstitelské sezóny se prohlubovaly problémy s houbovými a bakteriálními chorobami a škůdci, a to zejména se mšicemi, molicemi a třásněnkami.

V roce 2013 dovoz čerstvé zeleniny meziročně vzrostl o 8,8 % na 581 tis. t, hodnota dovezené zeleniny se zvýšila o 9,7 % na 9,3 mld. Kč. Ze zemí EU pocházelo 530,8 tis. t čerstvé zeleniny, což představovalo více než 91% podíl na celkovém objemu importu zeleniny do ČR. Největší objemy zeleniny pocházely tradičně z Nizozemska (112,7 tis. t), Španělska (95,9 tis. t), Německa (81,6 tis. t), Polska (77,1 tis. t) a Itálie (50,8 tis. t).

Vývoz čerstvé zeleniny včetně reexportu z ČR se v roce 2013 meziročně zvýšil o necelá 3 % na 95,3 tis. t, přičemž do zemí EU bylo dodáno 95,0 tis. t zeleniny. Největší objemy směřovaly na trhy Slovenska (68,9 tis. t), dále Německa (11,7 tis. t), Polska (3,7 tis. t) a Rumunska (2,3 tis. t).

Celková bilance zahraničního obchodu ČR s čerstvou zeleninou je stále vysoce pasivní. Po výraznějším snížení v roce 2011 se od roku 2012 úhrnné pasivum opět zvyšuje. V roce 2013 dosáhla bilance zahraničního obchodu nejvyšších záporných hodnot v historii jak z hlediska objemového (-485,7 tis. t), tak i finančního (-7,6 mld. Kč), což představuje meziroční nárůst o 10,1 %, resp. 10,5 %.

ZÁSAHY STÁTU A OPATŘENÍ EU U KOMODITY ZELENINA

Do této kapitoly je zahrnuto:

1. Regulace podnikání a obchodu uvnitř EU
2. Vnější obchodní politika EU
3. Daňová politika
4. Dotační politika
5. Právní předpisy vztahující se k sektoru ovoce a zeleniny
  - 5.1. Legislativa v rámci SOT ovoce a zeleniny
  - 5.2. Projekt „Ovoce a zelenina do škol“
  - 5.3. Změny v předpisech EU pro kontrolu čerstvého ovoce a zeleniny
  - 5.4. Mimořádná opatření pro producenty ovoce a zeleniny
6. Státní zemědělský intervenční fond – opatření v rámci SOT
7. Právní předpisy ČR vztahující se ke komoditě zelenina
8. Kontrola jakosti zeleniny a zeleninových výrobků

1. Regulace podnikání a obchodu uvnitř EU

V rámci Evropské unie, jejímž členem se od 1. 5. 2004 stala i Česká republika, nejsou pro pohyb zboží stanovena žádná cla ani kvóty. Pro dovozy zboží ze zemí, které nejsou součástí ES, platí společný celní sazebník.

Vzhledem k neexistenci hraničních kontrol a celního řízení mezi státy EU vznikla povinnost evidovat daňové a statistické údaje. Nesplnění této povinnosti je sankcionováno. Statistikou vnitřního obchodu se zabývá systém **INTRASTAT** (informace na www.czso.cz).

Systém Intrastat je povinný pro všechny členské státy EU, není však jednotný v oblasti sběru prvotních údajů (např. ve formě výkazu, v organizačním zabezpečení, v rozlišení obchodních transakcí, ve sběru některých údajů a způsobu jejich vykazování, ve výši prahů pro vykazování apod.).

Povinnost vykazovat data pro Intrastat v ČR může vzniknout jen osobám (právníckým i fyzickým) registrovaným nebo identifikovaným v ČR k DPH, tj. osobám, kterým finanční úřad přidělil DIČ. **Zpravodajskými jednotkami** se mohou stát nejen tzv. plátcí DPH, včetně zastupujících členů skupin spojených osob registrovaných DPH jako skupiny v souladu s ustanovením § 5a až 5c zákona o DPH, ale i právnícké osoby, jako jsou např. veřejnoprávní instituce, státní orgány, orgány samosprávy a jiné, které jsou podle zákona o DPH osobami identifikovanými k dani. Povinnost vykazovat data pro Intrastat může vzniknout také zpravodajským jednotkám, které jsou osobami registrovanými k DPH současně v ČR i v jiném členském státě a v ČR nemají své sídlo, místo podnikání nebo provozovnu, nebo i zahraničním osobám s daňovou povinností k DPH v ČR, pokud se registrovaly k DPH a DIČ jim přidělil Finanční úřad pro Prahu I. Místně příslušným celním úřadem pro odevzdávání výkazů pro Intrastat i pro registraci k elektronickému předávání těchto výkazů je pro tyto zpravodajské jednotky Celní úřad pro hlavní město Prahu, Washingtonova 7, Praha I.

Práh pro vykazování je limit hodnoty odeslaného nebo přijatého zboží, který činí **8 mil. Kč** fakturované hodnoty **zboží odeslaného** do jiného členského státu EU i **přijátého** z jiné členské země EU.

Základní nařízení Evropské unie

- a. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 638/2004, o statistice Společenství obchodu se zbožím mezi členskými státy a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 3330/91, ve znění nařízení EP a ER (ES) č. 222/2009,
- b. Nařízení Komise (ES) č. 1982/2004, kterým se provádí nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 638/2004, o statistice Společenství obchodu se zbožím mezi členskými státy a o zrušení nařízení Komise (ES) č. 1901/2000 a (EHS) č. 3590/92, ve znění pozdějších předpisů (NK (ES) č. 1915/2005, 91/2010 a 96/2010),
- c. Nařízení Komise (EU) č. 1093/2013, kterým se mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 638/2004 a nařízení Komise (ES) č. 1982/2004, pokud jde o zjednodušení systému Intrastat a shromažďování informací pro Intrastat,
- d. Nařízení Rady (EHS) č. 2913/1992, kterým se vydává celní kodex Společenství,
- e. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 450/2008, kterým se stanoví celní kodex Společenství (Modernizovaný celní kodex),
- f. Nařízení Rady (EHS) č. 2658/87, o celní a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku, ve znění pozdějších předpisů,
- g. Nařízení Komise (EU) č. 1106/2012, kterým se provádí nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 471/2009, o statistice Společenství týkající se zahraničního obchodu se třetími zeměmi, pokud jde o aktualizaci klasifikace zemí a území,
- h. Nařízení Komise (EHS) č. 2454/93, kterým se provádí nařízení Rady (EHS) č. 2913/92, kterým se vydává celní kodex Společenství, v platném znění,
- i. Směrnice Rady 2006/112/ES o společném systému daně z přidané hodnoty.

Základní právní předpisy České republiky související se zahraničním obchodem

- Zákon č. 13/1993 Sb., celní zákon, ve znění pozdějších předpisů,
- Vyhláška č. 201/2005 Sb., o statistice vyváženého a dováženého zboží a způsobu sdělování údajů o obchodu mezi ČR a ostatními členskými státy ES, ve znění vyhlášky č. 563/2006 Sb., 393/2008 Sb. a 317/2010 Sb.,
- Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky,
- Vyhláška č. 285/2012 Sb., o územních pracovištích celních úřadů, která se nenacházejí v jejich sídlech.

2. Vnější obchodní politika EU

EU je celní unií vytvořenou v souladu s pravidly WTO. EU má společný celní kodex a společný celní sazebník. Pro dovozce je celní sazebník v podobě tzv. **TARIC** (Integrovaný tarif Evropského společenství, vydávaný v souladu s nařízením Komise EHS č. 2658/87), elektronická podoba na adrese:

http://ec.europa.eu/taxation_customs/dds2/taric/taric_consultation.jsp?Lang=cs&redirectionDate=20110215 nebo na adrese www.celnisprava.cz/cz/aplikace a 1x ročně je vydáván v Úředním věstníku EU.

Česká republika jako členský stát EU participuje na **bilaterálních dohodách, které má EU uzavřeny s mimounijními zeměmi (tzv. třetími zeměmi)**. Formy těchto dohod jsou různé a postihují různé úseky a úroveň spolupráce. Většina z nich obsahuje část týkající se buď obchodu se zemědělskými a potravinářskými výrobky, nebo spolupráce v oblasti zemědělství. Nejčastějším typem dohod jsou **dohody asociční (AA)**, které zakládají přidružení (obvykle včetně vytvoření zóny volného obchodu – FTA) a jsou uzavírány se zeměmi, které buď hodlají vstoupit do EU, nebo chtějí mít s EU velmi úzké obchodní vztahy (např. Moldavsko, Gruzie, Srbsko, Ukrajina atd.).

Jednou z forem **dohod o volném obchodu (FTA)**, které poskytují preferenční obchodní koncese za účelem postupného uvolnění obchodu, jsou **dohody o volném obchodu (DCFTA)**, jejichž podoba v poslední době nabývá formy **prohloubené a komplexní dohody**.

Významnou oblastí, kde má EU sjednány dohody typu zóny volného obchodu je oblast Středomoří EUROMED (Maroko, Palestinská území, Tunisko, Jordánsko, Libanon, Egypt, Alžírsko, Izrael, Sýrie).

Neméně využívanou smluvní základnou pro spolupráci se zeměmi, kterým EU poskytuje různé formy pomoci za účelem jejich rozvoje, jsou **dohody o partnerství a spolupráci (PCA) a dohody o hospodářském partnerství (EPA)**. V rámci těchto dohod může EU poskytnout partnerským třetím zemím **autonomní obchodní preference (ATP)**, umožňující bezcelní přístup jejich zboží na unijní trh (např. Moldavsko, autonomní kvóty pro hroznové víno, jablka a švestky).

Existují i samostatná obchodní ujednání o obchodu s některými zemědělskými výrobky. Privilegované jsou vztahy s geograficky a historicky nejbližšími partnery, tzn. se členskými státy Evropského sdružení volného obchodu (ESVO), které zahrnuje Švýcarsko, Norsko, Island a Lichtenštejnsko.

Neméně důležitá z hlediska zemědělských komodit je dohoda o spolupráci se skupinou afrických, karibských a tichomořských rozvojových zemí (**ACP**). Významné jsou rovněž preferenční dohody s Tureckem, Izraelem, dále dohody s Čínou, Chile, Makedonií, Mexikem a Mongolskem.

S vyspělými mimoevropskými zeměmi, jako je Austrálie, Kanada, Japonsko, Korejská republika, Hongkong, Tchaj-wan, Nový Zéland, Singapur a USA, probíhá obchod EU na základě smluvních celních sazeb. Na některé vybrané zemědělské výrobky existují komoditní preferenční ujednání.

Pro úplnost je třeba zmínit, že za stanovených podmínek je možné partnerům poskytnout **jednostranné (autonomní) preference**, obvykle v podobě snížení, resp. odstranění celních sazeb. EU této možnosti využívá ve vztahu vůči rozvojovým a nejméně rozvinutým zemím podle Všeobecného systému preferencí zemím západního Balkánu, zemím Východního Partnerství, 20 zámořským zemím a územím, s nimiž mají Dánsko, Francie, Velká Británie a Nizozemsko zvláštní vztahy.

Druhy zeleniny, na které se při dovozu ze třetích zemí do EU vztahují předepsané vstupní ceny – rok 2014

Pravidla pro uplatňování vstupní ceny pro ovoce a zeleninu jsou stanovena v nařízení Komise (ES) č. 543/2011, ve znění pozdějších předpisů

Kód KN	Popis	Vstupní cena v €/100 kg	Celní sazba smluvní v %
0702 00 00	Rajčata čerstvá, chlazená		
	1.1.-31.3.	84,6	8,8*
	1.4.-30.4.	112,6	8,8*
	1.5.-14.5.	72,6	8,8*
	15.5.-31.5.	72,6	14,4*
	1.6.-30.9.	52,6	14,4*
	1.10.-31.10.	62,6	14,4*
	1.11.-20.12. 21.12.-31.12.	62,6 67,6	8,8* 8,8*
0707 00 05	Okurky salátové čerstvé, chlazené		
	1.1.-konec února	67,5	12,8*
	1.3.-30.4.	110,5	12,8*
	1.5.-15.5. - ke zpracování ¹⁾ a ostatní	48,1	12,8*
	16.5.-30.9. - ke zpracování ¹⁾ a ostatní	48,1	16,0
	1.10.-31.10. – ke zpracování ¹⁾ a ostatní	68,3	16,0
	1.11.-10.11.	68,3	12,8*
	11.11.-31.12.	60,5	12,8*
0709 93 10	Cukety		
	1.1.-31.1.	48,8	12,8
	1.2.-31.3.	41,3	12,8
	1.4.-31.5.	69,2	12,8
	1.6.-31.7.	41,3	12,8
	1.8.-31.12.	48,8	12,8
0709 91 00	Artyčoky		
	1.1.-31.5.	82,6	10,4
	1.6.-30.6.	65,4	10,4
	1.7.-31.10. 1.11.-31.12.	-- 94,3	10,4 10,4

Pramen: Nařízení Komise (EU) č. 1001/2013, příloha 2

Poznámka: * celní kvóta WTO, ¹⁾ zařazení do této podpoložky podléhá podmínkám dle NK (EHS) č. 2454/93, ve znění pozdějších předpisů (viz čl. 291 až 300)

Přehled celních kvót WTO při dovozu zeleniny do zemí EU

Kód KN	Popis	Výše kvóty	Celní sazba	Ostatní podmínky
0702 00 00	Rajčata	472 t	12 %	
0703 20 00	Česnek	58 870 t	9,6 %	Rozdělení mezi dodavatelské země: - Argentina 19 147 t - Čína 46 075 t - ostatní země 6 023 t
0706 10 00	Mrkev, vodnice a tuřín	1 244 t	7 %	
0707 00 05	Okurky salátové od 1.11. – 15.5.	1 134 t	Valorické clo sníženo na 2,5 %	
0709 60 10	Sladká paprika	500 t	1,5 %	
0712 20 00	Sušená cibule	12 000 t	10 %	
0711 51 00 2003 10 20 2003 10 30	Houby rodu Agaricus -prozatímně konzervované -připravené nebo konzervované	28 780 t	12 % 23 %	Množství vyjádřeno v odkapané hmotnosti.
0711 51 00 2003 10 20 2003 10 30	Houby rodu Agaricus -prozatímně konzervované -připravené nebo konzer- vované	5 200 t	12 % 23 %	Přiděleno Číně Množství vyjádřeno v odkapané hmotnosti.
0714 10 91 0714 10 98	Maniokové kořeny	5 500 000 t	6 %	V mezích max. množství 21 mil. t pro každé čtyřleté období. Přiděleno Thajsku jako dodavatelské zemi.
0714 10 91 0714 10 98 0714 30 10 0714 30 90 0714 40 10 0714 40 90 0714 50 10 0714 50 90	Maniokové kořeny Jam Kolokázie Xanthosoma	1 352 590 t	6 %	Rozdělení mezi dodavatelské země: - Indonésie 825 000 t - ost. země GATT 145 590 t s výjimkou Thajska, Číny a Indonésie - Čína 350 000 t - ost. země, nečleny GATT 32 000 t*
0714 90 11 0714 90 19	Marantové, salepové apod. kořeny a hlízy s vysokým obsahem škrobu			* z toho 2 000 t je vyhrazeno pro dovoz produktů kódů KN 0714 1091, 0714 3010, 0714 4010, 0714 5010 a 0714 9012
0714 20 90	Batáty jiné než určené k lidskému požívání	600 000 t 5 000 t	0 % 0 %	Přiděleno Číně Přiděleno jiným zemím než Číně.

Daňová politika

Zákonem č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů, jsou upraveny daně na zboží, nemovitosti a služby za podmínek stanovených tímto zákonem. Od 1. 1. 2013 došlo ke zvýšení snížené sazby DPH ze 14 % na 15 % a základní sazba daně z 20 % na 21 %. Snížené sazbě DPH (tj. 15 %) podléhá kapitola 07 celního sazebníku, tzn. jedlá zelenina a některé kořeny a hlízy, a kapitola 20, tzn. přípravky ze zeleniny, ovoce, ořechů nebo jiných částí rostlin.

4. Dotační politika

Realizaci podpurných programů v roce 2014 lze rozdělit do následujících skupin:

A) Národní podpory (STATE AID)

Zásady, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací pro rok 2014 na základě § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů

● 3. - Podpora ozdravování polních a speciálních plodin

Účelem je zvýšení kvality rostlinné produkce cestou náhrady chemického ošetření a prevence šíření hospodářsky závažných virových a bakteriálních chorob a chorob přenosných osivem a sadbou.

3.a) – Biologická a fyzikální ochrana jako náhrada chemické ochrany rostlin do výše 70 % u zeleninových druhů okurka, rajče a paprika pěstovaných ve skleníku, max. však u druhu okurka 185 148 Kč/ha, rajče 107 832 Kč/ha a paprika 73 850 Kč/ha, z prokázaných nákladů na pořízení bioagens a biopreparátů,

3.c) – Podpora na testování množitelského materiálu s využitím imunoenzymatických metod a metod PCR do výše 60 % prokázaných přímých nákladů,

3.d) – Podpora tvorby rostlinných genotypů s vysokou rezistencí k biotickým a abiotickým faktorům a diferencovanou kvalitou obilovin, včetně kukuřice, malých zrnin, olejnin, luskovin, brambor, pícnin, zelenin, kořeninových rostlin, chmele, révy vinné a ovocných dřevin, do výše 70 % prokázaných vyjmenovaných nákladů.

► ► Vyhodnocení dotačního programu – rok 2013

Na DP 3.a) bylo vyplaceno 466,9 tis. Kč a na 3.d) 9 303,6 tis. Kč.

● 9.A.b. – Speciální poradenství pro rostlinnou výrobu

9.A.b.1) – Publikace doporučovaných odrůd a souvisejících informací, poskytované pěstitelům zdarma. Subjektem je pěstitelský svaz. Výše podpory je stanovena do výše 80 % prokázaných přímých nákladů.

9.A.b.2) – Pořádání výstav pěstovaných rostlin. Subjektem je vystavovatel nebo pěstitelský svaz. Výše podpory: fixní částka podle rozhodnutí MZe, podle významu pořádané výstavní akce.

9.A.b.3) – Pořádání seminářů, školení pro pěstitelskou veřejnost. Subjektem je pořadatel (se souhlasem MZe). Výše podpory: do výše 60 % prokázaných přímých nákladů, avšak max. do 50 tis. Kč na jedno školení či seminář.

► ► Vyhodnocení dotačního programu – rok 2013

V rámci DP 9.A.b.2) bylo zelináři čerpáno celkem 776,1 tis. Kč a 9.A.b.3) 74,4 tis. Kč.

● Z.1. - Zmírnění škod způsobených povodněmi na zemědělském majetku v červnu roku 2013

Účelem je zmírnění škod na porostech pěstovaných rostlin, na hospodářských zvířatech, na krmivech a zásobách.

B) Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond (PGRLF)

Investiční programy PGRLF Podpory podnikání jsou zaměřené zejména na realizaci dlouhodobých investičních záměrů s ohledem na restrukturalizaci a zvýšení efektivity, modernizace, snížení výrobních nákladů, zlepšení jakosti a další rozvoj zemědělských subjektů.

Podpora se poskytuje pouze na investice, které nejsou považovány za přijatelné výdaje v rámci Programu rozvoje venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (aktuální informace <http://www.pgrlf.cz/>):

Pro rok 2014 byly vyhlášeny tyto programy:

Program Zemědělec

Cílem je vytvořit předpoklady pro rozvoj zemědělských subjektů, kdy příjemce Podpory investuje zejména do strojního zařízení, vybavení či technologických celků, přičemž podporovaná investice musí sloužit ke snížení výrobních nákladů, modernizaci či zlepšení jakosti.

Program Podpora pojištění

Účelem podpory je zpřístupnění pojistné ochrany širokému okruhu zemědělců a tím dosažení vyššího zajištění podnikatelských aktivit proti nepředvídatelným škodám a částečná kompenzace pojistného, vynaloženého na zemědělské pojištění. Předmětem podpory je úhrada části nákladů prokazatelně vynaložených na platbu pojistného u pojištění plodin a hospodářských zvířat. Podpora bude poskytnuta pěstiteli, který splňuje všechny podmínky pro poskytnutí finanční podpory pojištění a který na své jméno sjednal smluvní pojištění plodin a uhradil pojistné ve výši min. 1 000 Kč za příslušný rok. Za plodiny se nepovažují lesní porosty a lesní školky. Uvedeným pojištěním se rozumí pojištění plodin pro případ:

- krupobití, požáru, vichřice, povodně nebo záplavy, sesuvu půdy, vyzimování, vymrznutí, jarního mrazu nebo mrazu.

Výše podpory:

- až do 50 % prokázaných uhrazených nákladů na pojištění speciálních plodin pro příslušný rok;

Pro účely poskytování podpory se speciálními plodinami rozumí:

- konzumní zelenina (celer, mrkev, petržel, pastinák, křen, ředkvička, ředkev, kedlubny, kapusta, květák, zelí, cibule, česnek, pažitka, pór, cukety, okurky, paprika, rajčata, salát, špenát, kopr, brokolice, hrách zahradní, fazol obecný, kukuřice cukrová, řepa salátová, meloun vodní, tykev obecná),

Program Podpora nákupu půdy

Jedná se o program pro podporu nákupu nestátní zemědělské a omezeně i lesní půdy zemědělskými prvovýrobcí. Cílem programu podpory je zpřístupnit pořízení zemědělské půdy jako primárního výrobního prostředku zemědělských prvovýrobců. Podpora ve formě dotace části úroků z úvěrů na nákup půdy dle podmínek poskytování podpory malého rozsahu (de minimis) = až do 15 000 EUR na jeden podnik.

S podporou PGRLF bylo až dosud nakoupeno téměř 64 tis. ha zemědělské půdy a na podpoře úroků bylo vyplaceno více než 525 mil. Kč.

Pro rok 2015 se, s ohledem na nová pravidla Evropské unie, připravují změny stávajících programů Zemědělec a Finanční podpory pojištění. Nová pravidla pro poskytování podpory budou společně s dalšími úpravami zveřejněny, jakmile bude schválena jejich finální podoba, o které bude PGRLF mimo jiné informovat na svých internetových stránkách www.pgrlf.cz.

C) Jednotná platba na plochu zemědělské půdy (SAPS)

Tato platba byla poskytována ze zdrojů Evropské unie na hektar způsobilé a oprávněné zemědělské půdy. Za půdu způsobilou byla považována ta, která se k 30. 6. 2003 nacházela v dobrém zemědělském stavu. Poskytnutí finanční podpory v rámci SAPS bylo mimo jiné podmíněno řádným obhospodařováním zemědělské půdy, dodržováním podmínek dobrého zemědělského a environmentálního stavu (tzv. GAEC) a od roku 2009 také dodržováním některých zákonných požadavků na hospodaření (tzv. SMR), které jsou společně s GAEC známy jako podmínky podmíněnosti (tzv. Cross-Compliance).

Vzhledem k tomu, že novým členskými státy po svém vstupu do EU nebylo umožněno vyplácet přímé platby v plné výši, bylo v přístupových smlouvách stanoveno jejich postupné navyšování. Přehled základních ukazatelů SAPS v ČR je uveden v následující tabulce.

Srovnání obálků a sazeb SAPS v letech 2004 - 2014

Rok	Nařízení vlády	Úroveň plateb EU-15	Obálka SAPS (mil. EUR)	Sazba (EUR/ha)	Směnný kurz (CZK/EUR)	Sazba (CZK/ha)
2004	243/2004	25 %	198,940	56,41	32,45	1 830,40
2005	144/2005	30 %	249,296	71,42	29,55	2 110,70
2006	144/2005	35 %	310,457	88,89	28,32	2 517,80
2007	47/2007	40 %	355,384	101,40	27,53	2 791,50
2008	47/2007	50 %	437,762	124,16	24,66	3 072,20
2009	47/2007	60 %	517,895	147,43	25,16	3 710,00
2010	47/2007	70 %	581,177	165,07	24,60	4 060,80
2011	47/2007	80 %	667,365	189,32	24,75	4 686,50
2012	47/2007	90 %	755,659	214,28	25,14	5 387,30
2013	47/2007	100%	832,828	235,86	25,73	6 068,88
2014	47/2007	100 %	773,751	218,08	27,50	5 997,23

Pramen: MZe, odbor přímých plateb

Žadatelé mohli podávat tzv. Jednotnou žádost (JŽ), od roku 2012 v elektronické podobě na webových stránkách SZIF prostřednictvím Portálu farmáře. Tento portál nabízí možnosti, které mají žadatelům o dotace především zjednodušit a zrychlit provádění některých úkonů spojených s Jednotnou žádostí (JŽ). Jedná se zejména o podání JŽ na SAPS, zvláštní podpory podle čl. 68, oddělené platby na cukr (SSP), oddělené platby na rajčata (STP), Top-Up, LFA, Natura 2000 a AEO, u nichž je žadateli umožněno využití elektronických předtisků žádostí pro následné podání.

D) Národní program podpory potravin – KLASA

Od roku 2003 uděluje ministr zemědělství kvalitním domácím potravinářským a zemědělským výrobkům značku kvality KLASA. Toto prestižní ocenění spravuje Oddělení podpory značek Klasa a Regionální potravina SZIF.

Značka kvality KLASA slouží spotřebitelům a odběratelům k lepší orientaci při identifikaci výjimečně kvalitních produktů v porovnání s běžně dostupnými konkurenčními potravinami na trhu. Značka je propůjčována na tři roky a její vlastnictví může být po této lhůtě prodlouženo, ale také může být při zhoršení kvality či porušení podmínek pro její získání odebráno. Požadovanou kvalitu a složení výrobků mj. posuzuje a po jejím udělení kontroluje Státní zemědělská a potravinářská inspekce. Značka garantuje, že jsou nabízeny skutečně kvalitní a zdravotně nezávadné potraviny. Jde o proces získání důvěry spotřebitelů a odběratelů, udržení si této důvěry, což je nezbytný předpoklad rozvoje potravinářství a zabezpečení konkurenceschopnosti v rámci trhů doma i v zahraničí.

Držiteli ocenění národní značkou KLASA k srpnu 2014 je celkem 1 200 produktů od 230 českých a moravských výrobců, z tohoto počtu získalo toto ocenění 97 produktů jak z čerstvého ovoce a zeleniny, tak i výrobků z nich.

Více informací o tom, jak získat značku KLASA, o pravidlech pro její udělování, grafický manuál značky KLASA včetně seznamu již oceněných výrobků lze nalézt na internetových stránkách www.eklasa.cz.

E) Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova 2007-2013 (EAFRD)

Národní strategický plán rozvoje venkova ČR (NSPRV) vycházel z hlavních strategických priorit EU pro období 2007 - 2013, vyjádřených NR (ES) č. 1698/2005, ve znění pozdějších předpisů, s důrazem na zvyšování ekonomického růstu, vytváření nových pracovních příležitostí a udržitelný ekonomický rozvoj. Dále navazoval na NR (ES) č. 1290/2005, o financování Společné zemědělské politiky, ve znění pozdějších předpisů, a na rozhodnutí Rady 2006/144/ES, o Strategických pokynech Společenství pro rozvoj venkova: programové období 2007 - 2013.

Cílem PRV je zvýšení konkurenceschopnosti zemědělství, lesnictví a potravinářství, zlepšení stavu životního prostředí a snížení negativních vlivů zemědělského hospodaření, ochrana přírody a rozvoj kvality života na venkově.

Základní legislativa EAFRD:

- NR (ES) č. 1698/2005, o podpoře pro rozvoj venkova z EAFRD,
- NR (ES) č. 1290/2005, o financování Společné zemědělské politiky,
- Rozhodnutí Rady (ES) 2006/144/ES, o Strategických pokynech Společenství pro rozvoj venkova – programové období 2007 – 2013,
- Pravidla, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotace na projekty programu rozvoje venkova ČR na období 2007 – 2013, vydané MZe pod čj. 22197/2007-10000.

Osa I - Zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví

Opatření osy I:

I.1.1 – Modernizace zemědělských podniků

V tomto opatření je v rámci záměrů staveb a technologií pro rostlinnou výrobu možné v zelinářství využít skladovací kapacity, skleníky, fóliovníky a další speciální pěstební plochy, nosné konstrukce trvalých kultur, hlavní závlahová zařízení, technologie na zpracování a využití zbytkové -odpadní- a cíleně pěstované biomasy pro vlastní potřeby podniku.

- **v roce 2008** bylo schváleno k proplacení celkem 55 žádostí ovocnářských i zelinářských podniků ve výši 120,3 mil. Kč,
- **v roce 2009** bylo schváleno k proplacení
  - 54 žádostí na modernizaci zem. podniků ve výši 200,7 mil. Kč,
  - 64 žádostí na nosné konstrukce ve výši 111,3 mil. Kč,
  - 32 žádostí na skleníky, fóliovníky, kontejnerovny ve výši 84,0 mil. Kč,
- **v roce 2010** bylo schváleno k proplacení celkem 40 žádostí ovocnářských i zelinářských podniků na modernizaci skladovacích kapacit ve výši 137,0 mil. Kč,
- **v roce 2011** bylo schváleno k proplacení 13 žádostí ovocnářských i zelinářských podniků
  - 10 žádostí na modernizaci skladů ve výši 14,8 mil. Kč,
  - 3 žádosti na skleníky, fóliovníky, kontejnerovny ve výši 0,4 mil. Kč,
- **v roce 2012 a 2013** neproběhl žádný příjem žádostí a zároveň tedy nedošlo ke schválení žádných žádostí o dotace.

Osa II - Zlepšování životního prostředí a krajiny

Podpory v ose II se zaměřují na zlepšování životního prostředí a krajiny s cílem vytvořit multifunkční zemědělské a lesnické systémy prospěšné životnímu prostředí, přírodě a krajině.

Osa směřuje zejména k uplatňování zemědělských postupů šetrných k životnímu prostředí ve venkovské krajině, k zastavení úbytku biodiverzity, k ochraně vody a půdy a ke zmírňování změn klimatu.

Opatření osy II:

II.1.1 – Platby za přírodní znevýhodnění poskytované v horských oblastech a platby poskytované v jiných znevýhodněných oblastech

II.1.2 – Platby v rámci oblastí Natura 2000 a Rámcové směrnice pro vodní politiku 2000/60/ES

II.1.3 - **Agroenvironmentální opatření dle nařízení vlády č. 79/2007 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálních opatření**, ve znění pozdějších předpisů:

- **ekologické zemědělství**

- sazba 564 €/ha, jde-li o zeleninu nebo speciální byliny na orné půdě v systému ekologického zemědělství

- **v roce 2009** bylo proplaceno 19 žádostí na 388,7 ha ve výši 5,8 mil. Kč,

- **v roce 2010** bylo proplaceno 50 žádostí na 667,8 ha ve výši 9,9 mil. Kč,

- **v roce 2011** bylo proplaceno 74 žádostí na 1 452,4 ha ve výši 21,5 mil. Kč,

- **v roce 2012** bylo proplaceno 84 žádostí na 1 505,6 ha ve výši 21,3 mil. Kč,

- **v roce 2013** bylo proplaceno 89 žádostí na 1 698,5 ha ve výši 24,4 mil. Kč,

- **v roce 2013** bylo podáno 101 žádostí na 1 825,6 ha v částce 25,9 mil. Kč.

- **integrovaná produkce zeleniny**

- sazba 440 €/ha orné půdy, na které žadatel bude plnit podmínky stanovené v nařízení

- **v roce 2008** byla vyplacena 60 žadatelům částka 54,5 mil. Kč na výměru 4 528 ha,

- **v roce 2009** byla proplacena 69 žadatelům částka 51,3 mil. Kč na výměru 4 425,8 ha,

- **v roce 2010** bylo proplaceno 77 žádostí na 4 818 ha ve výši 56,3 mil. Kč,

- **v roce 2011** bylo proplaceno 85 žádostí na 5 225 ha ve výši 60,3 mil. Kč,

- **v roce 2012** bylo proplaceno 93 žádostí na 6 068 ha ve výši 67,1 mil. Kč,

- **v roce 2013** bylo proplaceno 80 žádostí na 5 946 ha ve výši 66,7 mil. Kč,

- **v roce 2013** bylo podáno 79 žádostí na 5 951 ha v částce 66,0 mil. Kč.

Program rozvoje venkova na období 2014 – 2020

Na Program rozvoje venkova pro období 2007 – 2013 bude navazovat Program rozvoje venkova pro období 2014 – 2020, jenž vychází z nařízení Evropského parlamentu a Rady č. **1305/2013**, který byl schválen dne 17. 12. 2013. Oproti dosavadnímu programovému období budou jednotlivé dotační tituly rozděleny do šesti prioritních oblastí, a to:

Priorita 1 - Podpora předávání znalostí a inovací v zemědělství, lesnictví a ve venkovských oblastech.

Priorita 2 - Zvýšení životaschopnosti zemědělských podniků a konkurenceschopnosti všech druhů zemědělské činnosti ve všech regionech a podpora inovativních zemědělských technologií a udržitelného obhospodařování lesů.

Priorita 3 - Podpora organizace potravinového řetězce, včetně zpracování produktů a jejich uvádění na trh, dobrých životních podmínek zvířat a řízení rizik v zemědělství.

Priorita 4 - Obnova, ochrana a zlepšování ekosystémů závislých na zemědělství a lesnictví.

Priorita 5 - Podpora účinného využívání zdrojů a podpora přechodu na nízkouhlíkovou ekonomiku v odvětvích zemědělství, potravinářství a lesnictví, která je odolná vůči klimatu.

Priorita 6 - Podpora sociálního začleňování, snižování chudoby a hospodářského rozvoje ve venkovských oblastech se zaměřením na tyto oblasti.

Přímé platby na období 2015 – 2020

Reformovaná SZP pro období 2015 – 2020 umožní členským státům ve větší míře rozhodovat o nastavení přímých plateb v rámci prvního pilíře, přičemž většina rozhodnutí byla oznámena Evropské komisi (EK) do 1. srpna 2014. V současné době probíhá dokončování rozhodnutí o přímých platbách s ohledem na jejich implementaci na národní úrovni.

Nejdůležitější předpisy Evropské unie pro přímé platby jsou nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. **1307/2013**, kterým se stanoví pravidla pro přímé platby zemědělcům v režimech podpory v rámci společné zemědělské politiky a kterým se zrušují nařízení Rady (ES) č. 637/2008 a nařízení Rady (ES) č. 73/2009.

Pro oba pilíře SZP je to dále nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. **1306/2013**, o financování, řízení a sledování společné zemědělské politiky a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 352/78, (ES) č. 165/94, (ES) č. 2799/98, (ES) č. 814/2000, (ES) č. 1290/2005 a (ES) č. 485/2008.

Prováděcí předpisy, které stanovují podrobnější podmínky na úrovni EU, tzv. delegované akty, byly ze strany Komise uzavřeny v březnu 2014 a po uplynutí dvouměsíční lhůty pro připomínky EP a Rady byly schváleny.

V rámci přímých plateb představuje delegované nařízení (EU) č. **639/2014** souhrn všech pravomocí převedených na Evropskou Komisi a upřesňuje základní nařízení v rámci aktivního zemědělce, jednotné platby na plochu, ozelenění, platby pro mladé zemědělce, dobrovolné podpory vázané na produkci atd.

Prováděcí nařízení (EU) č. **641/2014** upravuje např. ozelenění nebo dobrovolnou podporu vázanou na produkci.

Delegované nařízení (EU) č. **640/2014**, doplňující nařízení (EU) č. 1306/2013 se týká zejména integrovaného administrativního a kontrolního systému, kontrol a sankcí cross-compliance. Toto prováděcí nařízení se dotýká mj. podávání žádostí o platby, kontrol na místě, výběru vzorků ke kontrole. Tato tři nařízení byla publikována v Úředním věstníku 20. června 2014.

Mezi cíle reformované SZP v rámci přímých plateb patří větší důraz na šetrný přístup k životnímu prostředí pomocí režimu ozelenění, generační obměna na venkově prostřednictvím podpor pro mladé zemědělce nebo podpora odvětví nebo regionů, které čelí určitým obtížím či jsou nesmírně důležité z hospodářského, sociálního nebo environmentálního hlediska. SZP zároveň umožní členským státům větší míru rozhodování o zacílení finančních prostředků, včetně přesunu mezi pilíři pro přímé platby a program rozvoje venkova. Finanční alokace pro I. pilíř představuje přibližně 25 mld. Kč.

5. Významné změny a právní předpisy vztahující se k sektoru ovoce a zeleniny od roku 2008

5.1. Legislativa v rámci SOT ovoce a zeleniny

Nařízení Evropského Parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, kterým se stanoví společná organizace trhů se zemědělskými produkty a zruší NR (EHS) č. 922/72, (EHS) č. 234/79, (ES) č. 1037/2001 a (ES) č. 1234/2007, ve znění pozdějších předpisů.

SZP je od 1. 1. 2014 reformována, reforma by měla zahrnovat všechny hlavní nástroje SZP, včetně NR (ES) č. 1234/2007. Reforma co nejvíce harmonizuje, zefektivňuje a zjednodušuje ustanovení, zejména ustanovení týkající se více než jednoho zemědělského odvětví, a to i tak, že zajišťuje, aby jiné než podstatné prvky opatření mohla Komise přijímat prostřednictvím aktů v přenesené pravomoci.

Podpora pro zřizování seskupení producentů ovoce a zeleniny je tímto nařízením ukončena a měla by být dále poskytována všem odvětvím ve všech členských státech v rámci politiky rozvoje venkova. **ČR tento akt do Programu rozvoje venkova nezařadila.**

Princip podpor u uznaných organizací producentů ovoce a zeleniny činí **4,1 %** z hodnoty obchodované produkce OP s tím, že pro případ výdajů na krizi je možno toto procento navýšit **na 4,6 %**. Finanční podpora je poskytována na uznatelné výdaje schváleného operačního programu jednotlivých organizací producentů. Výkonem správy, tj. schvalování a vyhodnocování operačních programů včetně přiznávání podpor, je pověřen SZIF.

Nařízení Evropského Parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013 ruší následující nařízení:

(EHS) č. 922/72, (EHS) č. 234/79, (ES) č. 1601/96, (ES) č. 1037/2001 a (ES) č. 1234/2007

- **odkazy na nařízení (ES) č. 1234/2007 se považují za odkazy na toto nařízení a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013.**

Nařízení Komise (EU) č. 543/2011, kterým se stanoví prováděcí pravidla k NR (ES) č. 1234/2007 pro odvětví ovoce a zeleniny a odvětví výrobků z ovoce a zeleniny, ve znění pozdějších předpisů.

Nařízení Komise (EU) č. 302/2012, kterým se mění prováděcí nařízení Komise (EU) č. 543/2011, kterým se stanoví prováděcí pravidla nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 pro odvětví ovoce a zeleniny a odvětví výrobků z ovoce a zeleniny.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1307/2013, kterým se stanoví pravidla pro přímé platby zemědělcům v režimech podpory v rámci společné zemědělské politiky a kterým se zruší nařízení Rady (ES) č. 637/2008 a č. 73/2009.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 639/2014, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1307/2013, zruší se nařízení (ES) č. 1120/2009 a č. 1121/2009.

Nařízení Evropského Parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013 o financování, řízení a sledování společné zemědělské politiky a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 352/78, (ES) č. 165/94, (ES) č. 2799/98, (ES) č. 814/2000, (ES) č. 1290/2005 a (ES) č. 485/2008.

Nařízení Evropského Parlamentu a Rady (EU) č. 1305/2013, o podpoře pro rozvoj venkova z EZFRV a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1698/2005.

Nařízení vlády č. 318/2008 Sb., o provádění některých opatření společné organizace trhu s ovocem a zeleninou (ruší NV č. 247/2004 Sb.), v návaznosti na přímo použitelné předpisy NR (ES) č. 1234/2007 a NK (EU) č. 543/2011, v platném znění.

Vzhledem k výrazným odlišnostem mezi jednotlivými členskými státy EU 27 musely jednotlivé státy vypracovat **Vnitrostátní strategii pro operační programy organizací producentů (VS)**. VS ČR obsahuje typy opatření, schválené NV č. 318/2008 Sb., které je možno zahrnout do operačního programu OP a které jsou uznatelné k proplácení v rámci podpor. Součástí VS je i **Vnitrostátní rámec pro environmentální opatření (VR)**. Jednotlivá opatření VR jsou rovněž schválena v NV č. 318/2008 Sb., v platném znění. Výběr alespoň dvou těchto opatření je nezbytnou povinností organizace producentů pro schválení jejího operačního programu, nebo využití 10 % finančního objemu z operačního programu. **Pro období 2015 – 2020 jsou členské státy povinny vypracovat novou VS i VR.**

Nařízení Rady (ES) č. 3/2008 o informačních a propagačních opatřeních na podporu zemědělských produktů na vnitřním trhu a ve třetích zemích, ve znění pozdějších předpisů.

Nařízení Komise (ES) č. 501/2008, kterým se stanoví prováděcí pravidla k NR (ES) č. 3/2008 (ve znění NK (ES) č. 1313/2008, 1085/2011, 737/2013 a 796/2014).

Nařízení vlády č. 95/2008 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování oddělené platby za rajčata určená ke zpracování, ve znění NV č. 83/2009 Sb. a 480/2009 Sb., (v návaznosti na přímo použitelný předpis NR (ES) č. 1782/2003, o společných pravidlech pro režimy přímých podpor, v platném znění).

<p>Registrace organizace producentů a sdružení organizací producentů, stahování zboží z trhu, poskytování podpor</p> <p>Nařízení Komise (EU) č. 543/2011 (302/2012) Nařízení EP a Rady (EU) č. 1308/2013 Nařízení vlády ČR č. 318/2008 Sb. (215/2010 Sb., 309/2012 Sb.)</p>	<p>Licence pro ovoce a zeleninu</p> <p>Nařízení Komise (ES) č. 376/2008 Nařízení Komise (EU) č. 543/2011 Nařízení Komise (ES) č. 341/2007 Nařízení EP a Rady (EU) č. 1308/2013</p>
<p>Kontrolní systém jakosti ovoce a zeleniny</p> <p>Nařízení Komise (ES) č. 408/2003 Nařízení Komise (EU) č. 543/2011 Nařízení Komise (ES) č. 1221/2008 Nařízení Komise (EU) č. 1333/2011 (banány)</p>	<p>Sektor zpracovaného ovoce a zeleniny</p> <p>Nařízení vlády ČR č. 95/2008 Sb.</p>

5.2. Projekt „Ovoce a zelenina do škol“ (School Fruit and Vegetables Scheme)

Projekt „Ovoce a zelenina do škol“ vychází z hlavních záměrů stanovených ES pro sektor ovoce a zeleniny. Základním cílem projektu je přispět k trvalému zvýšení spotřeby ovoce a zeleniny, vytvořit stravovací návyky ve výživě dětí, bojovat proti dětské obezitě a zvrátit klesající spotřebu ovoce a zeleniny. Současně se předpokládají pozitivní dopady do sektoru zemědělství a posílení ekonomicky citlivého sektoru ovoce a zeleniny, který dlouhodobě čelí nepříznivému vývoji v této oblasti.

Úspěšné řešení projektu je postaveno na širokém partnerství mezi vzdělávacím úsekem, zdravotnictvím a zemědělstvím za účasti soukromého, veřejného a občanského sektoru. Česká republika stanovila jako cílovou skupinu žáky 1. - 5. ročníků základních škol, u nichž se předpokládá nejvyšší efektivita při realizaci cílů celého projektu.

Celková podpora ze zdrojů EU a ČR vynaložená k financování produktů dodávaných v rámci projektu „Ovoce a zelenina do škol“ činila:

- **ve školním roce 2009/2010** celkem 72 689 962 Kč (částka 53 063 672 Kč je 73% podíl z EU a částka 19 626 290 Kč je 27% podíl z ČR). Projektu se účastnilo 2 883 škol s počtem 323 431 žáků 1. – 5. ročníků základních škol, zapojených do režimu „Ovoce do škol“. Celkový roční limit na jednoho žáka pro školní rok 2009/2010 byl stanoven ve výši 224,75 Kč. Z cílové skupiny 454 532 dětí se jedná o 71,1 %,

- **ve školním roce 2010/2011** celkem 88 886 000 Kč, projektu se zúčastnilo 3 141 škol s počtem 370 016 žáků, celkový roční limit na jednoho žáka pro školní rok 2010/2011 byl stanoven ve výši 240 Kč. Z cílové skupiny se jedná o 81,4 % dětí,
- **ve školním roce 2011/2012** celkem 90 732 292 Kč, projektu se zúčastnilo 3 243 škol s počtem 387 176 žáků, celkový roční limit na jednoho žáka byl stanoven ve výši 234 Kč. Z cílové skupiny dětí se jedná o 85,1 %,
- **ve školním roce 2012/2013** celkem 139 028 645 Kč, projektu se zúčastnilo 3 364 škol s počtem 416 670 žáků, celkový roční limit na jednoho žáka byl stanoven ve výši 333 Kč. Z cílové skupiny dětí se jedná o 85 %.
- **ve školním roce 2013/14** celkem 143 865 796 Kč, projektu se účastnilo 3 530 škol s počtem 456 233 žáků, celkový roční limit na jednoho žáka byl stanoven ve výši 315 Kč. Z cílové skupiny dětí se jedná o 90 %.

ČR čerpala prostředky na projekt (včetně souvisejících nákladů) s 95,7% úspěšností ve školním roce 2009/2010, s 99,1% úspěšností ve školním roce 2010/2011, s 98,6% úspěšností ve školním roce 2011/2012 a s 99,1% ve školním roce 2012/2013.

Ve školním roce 2010/2011 došlo oproti školnímu roku 2009/2010 ke zvýšení počtu škol v projektu o 260 (tj. 9 %) a ke zvýšení počtu dětí v projektu o 46 810 (tj. 14,4 %). Ve školním roce 2011/2012 v porovnání s předchozím školním rokem se zvýšil počet škol v projektu o 100 (tj. o 3,1 %) a počet dětí o 16 935 (tj. o 4,5 %). Ve školním roce 2012/2013 v porovnání s předchozím školním rokem se zvýšil počet škol v projektu o 121 (tj. o 3,7 %) a počet dětí o 29 494 (tj. o 7,6 %). Ve školním roce 2013/2014 se meziročně zvýšil počet škol v projektu o 166 (tj. o 4,9 %) a počet dětí o 39 563 (tj. o 9,5 %).

Žáci dostávali v souladu s Vnitrostátní strategií ČR a s přihlédnutím k Výživovým doporučením Ministerstva zdravotnictví pro obyvatele ČR zvláště produkty mírného pásma. Preferovány by měly být zejména domácí druhy ovoce, zeleniny a 100% ovocné a zeleninové šťávy. Nutnost doplňovat sortiment ovoce exotickými druhy bylo považováno za zpestření a rozšíření znalostí v rámci vzdělávacího obsahu zejména v návaznosti na přírodovědná a zeměpisná témata na prvním stupni základní školy.

Nařízení vlády č. 478/2009, o stanovení některých podmínek pro poskytování podpory na ovoce a zeleninu a výrobky z ovoce, zeleniny a banánů dětem ve vzdělávacích zařízeních, ve znění pozdějších předpisů.

Nařízení Komise (ES) č. 288/2009, kterým se stanoví prováděcí pravidla k NR 1234/2007, pokud jde o podporu ES na poskytování ovoce a zeleniny a výrobků z ovoce, zeleniny a banánů dětem ve vzdělávacích zařízeních v rámci projektu „Ovoce do škol“, ve znění pozdějších předpisů.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, kterým se stanoví společná organizace trhů se zemědělskými produkty a zrušují NR (ERHS) č. 922/72, (EHS) č. 234/79, (ES) č. 1037/2001 a (ES) č. 1234/2007.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013 o financování, řízení a sledování společné zemědělské politiky a o zrušení NR (EHS) č. 352/78, (ES) č. 165/94, (ES) č. 2799/98, (ES) č. 814/2000, (ES) č. 1290/2005 a (ES) č. 485/2008.

Nařízení Rady (EU) č. 1370/2013, kterým se určují opatření týkající se stanovení některých podpor a náhrad v souvislosti se společnou organizací trhů se zemědělskými produkty.

5.3. Změny v předpisech EU pro kontrolu čerstvého ovoce a zeleniny

Kontrola čerstvého ovoce a zeleniny na vnitřním trhu ve všech stádiích obchodování, při dovozu nebo vývozu, ale i např. produkty určené ke zpracování, prošla v několika posledních letech legislativními změnami, které byly nezbytné pro zlepšení konkurenceschopnosti a tržní orientace. Cílem je dosažení udržitelné produkce konkurenceschopné na vnitřním i vnějším trhu, snížení výkyvů v příjmech producentů v důsledku krizí na trhu, zvýšení spotřeby ovoce a zeleniny ve Společenství a pokračování ve snahách odvětví o zachování a ochranu životního prostředí.

Nařízení Komise (ES) č. 1221/2008, kterým se s ohledem na obchodní normy mění NK (ES) č. 1580/2007, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 2200/96, (ES) č. 2201/96 a (ES) č. 1182/2007 v odvětví ovoce a zeleniny, ve znění pozdějších předpisů.

Toto nařízení vstoupilo v platnost od 1. 7. 2009 a přineslo následující nejdůležitější změny:

a) Zrušení některých obchodních norem

Došlo ke zrušení celkem 26 norem, v platnosti zůstává pouze 10 obchodních norem. Obchodní normy platí pro obchodování mezi členskými státy EU, dále pro dovoz ze třetích zemí a vývoz do třetích zemí. V případě absence obchodní normy EU je možno použít ČSN, avšak pouze pro produkty země původu ČR.

Obchodní normy platné i po 1. 7. 2009 (dle NK (ES) č. 1221/2008) pro:

Jablka, hrušky, kiwi, broskve a nektarinky, saláty a endivii kadeřavou letní a endivii zimní, citrusové plody, jahody, papriku zeleninovou, rajčata, stolní hrozny révy vinné.

b) Vznik nové obchodní normy tzv. „Všeobecné obchodní normy“

Všeobecná obchodní norma byla zavedena pro hodnocení podmínek jakosti pro každý produkt, pro který neexistuje obchodní norma Společenství. Tato norma zahrnuje minimální požadavky na jakost, minimální požadavky na zralost, odchylky a označování země původu produktu (např. minimální požadavky na zralost jsou velmi všeobecné, odchylky jsou jednotně 10 % a označování tvoří pouze označení produktu zemí původu).

c) Další změny

Zahrnují např. změnu hmotnosti maloobchodního balení čerstvého ovoce a zeleniny obsahující směs různých druhů z 3 na 5 kg a změnu označování, kdy země původu jsou nahrazeny dle potřeby jedním z následujících označení:

- směs ovoce a zeleniny ES,
- směs ovoce a zeleniny nepocházející z ES,
- směs ovoce a zeleniny pocházející z ES i mimo ES.

5.4. Mimořádná opatření pro producenty ovoce a zeleniny

Dne 6. 8. 2014 bylo vyhlášeno Ruskou federací embargo na dovoz vybraných zemědělských produktů z EU a dalších států (USA, Kanada, Austrálie, Norsko) do Ruska v délce trvání jednoho roku. Konkrétně je zákaz uvalen na dovoz hovězího, vepřového a drůbežího masa, soleného masa a masných výrobků, dále na dovoz ryb, koryšů, měkkýšů, mléka a mléčných výrobků, ovoce a zeleniny, sladového výtažku a potravinových přípravků. Komise vydala 29. 8. 2014 **nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 932/2014**, kterým se stanoví dočasná mimořádná podpurná opatření pro producenty některého ovoce a zeleniny. Toto nařízení řeší podporu pro členy i nečleny organizací producentů produkujících rajčata, mrkev, zelí, papriku, květák, brokolici, okurky, houby, jablka, hrušky, švestky, bobulové ovoce, stolní hrozny a kiwi, kteří v období od 18. 8. do 30. 11. 2014 prováděli buď stažení z trhu, nesklízeli nebo sklízeli nezralé produkty. Celková výše podpory pro členské státy EU byla stanovena na 125 mil. €. Z důvodu aktu zabráňujícímu překročení tohoto limitu pozastavila Komise dne 10. 9. 2014 přijímání žádostí členských států.

Dne 29.9.2014 vydala **Komise nové nařízení (EU) č. 1031/2014**, které umožní pokračování stabilizace trhu. Opatření je cíleno především na ty členské státy, které exportovaly do Ruska v posledních třech letech, a podpora vychází z množství produkce dříve exportovaného. Pro zmírnění sekundárních dopadů má všech 28 států navíc možnost žádat o podporu pro 3 000 t, a to pro jeden nebo více produktů.

ČR měla možnost využít podporu na množství 3 000 t jednoho nebo více stanovených produktů. Toto opatření je již ukončeno.

6. Státní zemědělský intervenční fond – opatření v rámci SOT

Výkonným orgánem pro opatření v rámci SOT pro sektor ovoce a zeleniny v ČR je SZIF. Provádí veškeré úkony a činnosti stanovené zákonem č. 256/2000 Sb., v platném znění, zákonem č. 252/1997 sb., v platném znění, dále pak v NR (ES) č. 1234/2007, NK č. 1580/2007, NK (EU) č. 543/2011 a NV č. 318/2008 Sb., v platných zněních. Jedná se např. o úkony spojené s oběhem finančních prostředků vázaných na rozhodovací proces, týkající se finančního vztahu producentů s institucemi EU, včetně vydávání vývozních a dovozních licencí. Informace lze získat na webových stránkách: <http://www.szif.cz>

a. Registrace předběžně uznaných seskupení producentů, organizací producentů a sdružení organizací producentů; poskytování finančních podpor pro pěstitele ovoce a zeleniny

Finanční prostředky může SZIF vyplácet pouze registrovaným (uznaným) organizacím producentů (OP) nebo sdružením organizací producentů (SOP), které byly uznány na základě žádosti o uznání, uznaným seskupením producentů (SP). OP/SOP/SP ovoce a zeleniny musí být registrované nebo předběžně registrované na základě NR (ES) č. 1234/2007, NK (EU) č. 543/2011, NEPR (EU) č. 1308/2013 a NV č. 318/2008 Sb., vše ve znění pozdějších předpisů, a dále fungovat v souladu s těmito nařízeními.

Do roku 2008 se administrace SOT pro sektor ovoce a zeleniny prováděla na základě NR (ES) č. 2200/96, NK (ES) č. 1432/2003 a NV č. 247/2004 Sb. Osoby uznané nebo předběžně uznané a řízení o uznání nebo o předběžném uznání, zahájená podle NV č. 247/2004 Sb., se považují za uznané nebo předběžně uznané podle NR (ES) č. 1234/2007 a NK (ES) č. 1580/2007, NK (EU) č. 543/2011, NEPR č. 1308/2013 a NV č. 318/2008 Sb., v platných zněních.

Finanční podpora je poskytována registrovaným OP na schválený operační program, který je strukturovaný, na 3 až 5 let. Zahrnuje opatření vedoucí ke koncentraci nabídky, zlepšení jakosti a obchodní hodnoty produktů, propagace, zajištění plánování produkce atd. Podpora je omezena stropem 4,1 % (4,6 %) obchodované produkce organizace producentů za referenční období a dále je poskytována ve výši 50 % nákladů na provádění opatření operačního programu z rozpočtu EU. Organizace producentů mohou žádat o poskytnutí podpory na základě realizovaných výdajů ve čtvrtletních, pololetních nebo ročních obdobích.

- **V roce 2006** byly v ČR čtyři registrované organizace producentů (OP) s operačním programem, a to:

CZ FRUIT, odbytové družstvo, Praha; JIHOFRUKT, družstvo, Velké Bílovice; Odbytové družstvo LITAZEL, Bohušovice n. Ohří; Jihomoravská zelenina, družstvo, Velké Bílovice,

- a čtyři předběžně registrované skupiny producentů (SP) s plánem k dosažení uznání:

EB Fruit, odbytové družstvo ovocnářů, Holovousy; ZN FRUIT, družstvo, Hodonice; Družstvo producentů rajčat, Podivín; Východočeská zelenina – družstvo producentů zeleniny, Synkov-Slemeno.

- **V roce 2007** se rozšířil počet registrovaných OP na pět, kdy podmínky registrace splnilo Odbytové družstvo EKO-ODBYT, Slaný, a sedm předběžně registrovaných SP (nově registrovány Odbytové družstvo Polabí, Přerov nad Labem; OZC Jizera, Předměřice nad Jizerou; Družstvo BRAMKO CZ, Semice).

- **V roce 2008** podmínky pro řádné uznání za OP nově splnily tři předběžně uznané SP (Družstvo producentů rajčat, Podivín; EB Fruit, odbytové družstvo ovocnářů, Holovousy; Družstvo BRAMKO CZ, Semice). Jedné organizaci producentů (EKO-ODBYT, Slaný) byla odňata registrace pro neplnění podmínek (požádala si však znovu o registraci, která jí byla udělena) takže ke konci roku počet řádně uznaných OP činil 8.
Družstvo ZN FRUIT, Hodonice zaniklo a spojilo se s OP Jihomoravská zelenina, Velké Bílovice. Předběžně uznané jako SP bylo Odbytové Družstvo Ovoce Český ráj, Praha; Odbytové družstvo Berry, Břežany; M.O.Z. družstvo pěstitelů, Sedlnice a Bohemia Apple, družstvo, Tuchoraz, Český Brod, což znamená celkem 7 předběžně uznaných SP.
- **V roce 2009** bylo SP Východočeská zelenina, družstvo producentů zeleniny uznáno jako OP, počet registrovaných OP tedy stoupl na 9.
Nově registrované bylo SP Zeltr, odbytové družstvo, Troubky, člen koncernu Zeltr; Nature Fruit, družstvo, Choustníkovo Hradiště a G's Pěstitel, odbytové družstvo, Stratov, Lysá nad Labem – ke konci roku 2009 bylo tedy v ČR 9 předběžně uznaných SP.
- **V roce 2010** bylo SP Odbytové družstvo Polabí uznáno jako OP. Počet předběžně uznaných SP se tak snížil na 8 a počet uznaných OP stoupl na 10.
- **V roce 2011** se počet SP zvýšil na 9 přihlášením ZP Otice, počet uznaných OP činil 10.
- **V roce 2012** byly jako OP uznány družstvo OZC Jizera, odbytové družstvo ovoce Český ráj, odbytové družstvo Berry a M.O.Z. družstvo pěstitelů, čímž se ke konci roku 2012 zvýšil počet uznaných OP na celkových 14. Přihlášením dalšího družstva Suchá Loz činil počet předběžně uznaných SP 6.
- **V roce 2013** činil počet uznaných OP 15 a počet předběžně uznaných SP 6.
- **K 31. 8. 2014** je v ČR uznáno již 18 OP, počet předběžně uznaných SP se tím snížil na dva subjekty (ZP Otice, OD Suchá Loz) a dále je uznána jedna nadnárodní organizace producentů Družstvo BRAMKO CZ.

Finanční podpora pro OP a SP ovoce a zeleniny v Kč (tj. od 1. 1. – 31. 12. daného roku)

Ukazatel	2009	2010	2011	2012	2013	2014 (k 31.8.)
Finanční podpora pro OP	22 758 922 Kč	35 903 838 Kč	48 955 552 Kč	45 483 324 Kč	54 507 554 Kč	28 548 426 Kč
Finanční podpora předběžně uznaným SP ¹⁾	6 673 616 Kč	16 037 207 Kč	16 940 000 Kč	13 660 374 Kč	13 437 996 Kč	8 167 673 Kč

Poznámka: součet podpor pro OP a SP pěstujících ovoce a zeleninu

Pozn.: ¹⁾ Podpora je stanovena na základě objemu obchodované produkce určitou procentní sazbou, žádat je možno o semestrální nebo roční platbu v intervalu od data uznání. Na podpoře se podílí 25 % členský stát, 75 % jde ze zdrojů EU.

b. Vydávání licencí pro čerstvé ovoce a zeleninu

Při dovozu čerstvého ovoce a zeleniny ze třetích zemí není většinou zapotřebí dovozní licence. Vývoz čerstvého ovoce a zeleniny podléhá předložení licence pouze tehdy, chce-li vývozce nárokovat příslušnou vývozní subvenci.

Dovoz česneku a příbuzných plodin ze třetích zemí do EU podléhá povinnosti předložení dovozní licence (NK (ES) č. 341/2007). Dovozece si o licence musí žádat ve členském státě, ve kterém má sídlo a je registrován k DPH. Pro každou žádost je nutné složit záruku ve výši 50 €/t, v případě běžného dovozu v režimu „B“ a 60 €/t v případě dovozu v rámci celních kvót. Při dovozu čerstvého česneku (KN 0703 20 00) lze po splnění podmínek požádat 4x ročně o dovozní kvótu.

- **v roce 2009** bylo vydáno 112 licencí na dovoz česneku a příbuzných plodin na celkové množství 2 031 593 kg,
- **v roce 2010** bylo vydáno 109 licencí na dovoz česneku a příbuzných plodin na celkové množství 1 973 340 kg,
- **v roce 2011** bylo vydáno 125 licencí na dovoz česneku a příbuzných plodin na celkové množství 2 171 466 kg,
- **v roce 2012** bylo vydáno 111 licencí na dovoz česneku a příbuzných plodin na celkové množství 1 583 410 kg,
- **v roce 2013** bylo vydáno 105 licencí na dovoz česneku a příbuzných plodin,
- **v roce 2014** (do 31. 7. 2014) bylo vydáno 45 licencí na dovoz česneku a příbuzných plodin.

c. Poskytování finanční podpory na ovoce a zeleninu určené ke zpracování

Podpory v odvětví zpracovaného ovoce a zeleniny byly určeny producentům EU, kteří dodávali rajčata, broskve nebo hrušky ke zpracování dle NR (ES) č. 2201/96 ve znění pozdějších předpisů. Jednou z podmínek pro získání podpory bylo členství v registrované OP, prostřednictvím které se uskutečňovaly veškeré obchodní a finanční transakce. OP musely uzavřít smlouvu o zpracování s rovněž registrovaným zpracovatelem.

Od roku 2008 na základě nařízení vlády č. 95/2008 Sb., ve znění pozdějších předpisů, přešla tato platba do režimu oddělené platby za rajčata určená ke zpracování.

- **v marketingovém roce 2007/08** byla předložena žádost o vyplacení podpory na 9 710 t rajčat, což činilo při sazbě podpory 34,50 €/t celkem 9 391 971 Kč.
- **v marketingovém roce 2008/09** bylo předloženo 13 žádostí o vyplacení podpory na 11 700 t rajčat, což činilo při sazbě podpory 35,29 €/t celkem 9 979 025 Kč.
- **v marketingovém roce 2009/2010** bylo předloženo 14 žádostí o vyplacení podpory na 11 930 t rajčat při sazbě podpory 34,70 €/t celkem 10 417 753 Kč.
- **v marketingovém roce 2010/2011** bylo předloženo 14 žádostí o vyplacení podpory na 11 930 t rajčat při sazbě 34,70 €/t celkem 10 181 722 Kč,
- **v marketingovém roce 2011/2012** bylo předloženo 14 žádostí o vyplacení podpory na 11 930 t rajčat při sazbě 34,70 €/t celkem 10 247 870 Kč,
- **v marketingovém roce 2012/2013** bylo předloženo 14 žádostí o vyplacení podpory na 11 930 t rajčat při sazbě 34,70 €/t celkem 10 223 252 Kč,
- **v marketingovém roce 2013/2014** bylo předloženo 14 žádostí o vyplacení podpory na 11 930 t rajčat při sazbě 34,70 €/t celkem 10 108 553 Kč.

d. Vydávání licencí pro výrobky ze zpracovaného ovoce a zeleniny

Při dovozu zpracovaného ovoce a zeleniny ze třetích zemí není zapotřebí dovozní licence, pokud dovozce nepožaduje dovoz v rámci kvóty na konzervované houby dle NK č. 1979/2006, v platném znění. Vývoz podléhá předložení licence pouze tehdy, chce-li vývozce nárokovat příslušnou vývozní subvenci (licence se předkládá celnímu orgánu při proclení).

Dovoz konzervovaných hub ze třetích zemí do EU v rámci kvóty podléhá povinnosti předložení dovozní licence (položky KN 0711 5100, 2003 1020, 2003 1030). Dovozece si

o licenci musí žádat ve členském státě, ve kterém má sídlo a je registrován k DPH. Pro každou žádost je nutné složit záruku ve výši 40 €/t. O licence se žádá 1x ročně a je nutné, aby dovozci splnili podmínky dané výše uvedeným nařízením.

- **v roce 2008** bylo vydáno 7 hlavních licencí, ze kterých pak bylo vydáno 15 dílčích licencí na celkové množství 4 291 241 kg žampionů,
- **v roce 2009** bylo vydáno 25 licencí na dovoz konzervovaných hub na celkové množství 5 054 963 kg,
- **v roce 2010** bylo vydáno 21 licencí na dovoz konzervovaných hub na celkové množství 4 924 582 kg,
- **v roce 2011** bylo vydáno 22 licencí na dovoz konzervovaných hub na celkové množství 3 699 202 kg,
- **v roce 2012** bylo vydáno 24 licencí na dovoz konzervovaných hub na celkové množství 4 246 256 kg,
- **v roce 2013** byly vydány 4 licence na dovoz konzervovaných hub,
- **v roce 2014** byly vydány 2 licence.

7. Legislativa ČR vztahující se ke komoditě zelenina

Následující přehled právních předpisů zahrnuje výběr právních předpisů, týkajících se komodity zelenina:

Zákon č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích, ve znění pozdějších předpisů

- prováděcí předpisy:
  - 211/2014 Sb., o stanovení rozsahu a podmínek informační povinnosti provozovatele potravinářského podniku v místě určení ve vztahu k některým druhům čerstvého ovoce, čerstvé zeleniny a brambor,
  - 278/2010 Sb., kterou se ruší vyhl. č. 381/2007 Sb., o stanovení max. limitů reziduí pesticidů v potravinách a surovinách,
  - 45/2010 Sb., kterou se ruší vyhl. č. 147/1998 Sb., o způsobu stanovení kritických bodů v technologii výroby, ve znění pozdějších předpisů (ruší vyhl. č. 196/2002 Sb., 161/2004 Sb.),
  - 225/2008 Sb., kterou se stanoví požadavky na doplňky stravy a na obohacování potravin, ve znění vyhl. č. 352/2009 Sb.,
  - 4/2008 Sb., kterou se stanoví druhy a podmínky použití přídatných a extrakčních rozpouštědel při výrobě potravin, ve znění vyhl. č. 130/2010 Sb., 122/2011 Sb.,
  - 211/2006 Sb., kterou se zrušuje vyhl. č. 210/2004 Sb., o podmínkách a požadavcích na provozní a osobní hygienu při výrobě potravin a jejich uvádění do oběhu s výjimkou prodeje, kromě potravin živočišného původu,
  - 127/2006 Sb., kterou se zrušuje vyhl. č. 347/2002 Sb., o hygienických požadavcích na prodej potravin a rozsah vybavení prodejny podle sortimentu prodávaných potravin,
  - 366/2005 Sb., o požadavcích vztahujících se na některé zmrazené potraviny,
  - 113/2005 Sb., o způsobu označování potravin a tabákových výrobků, ve znění vyhl. č. 368/2005 Sb., 497/2005 Sb., 101/2007, 127/2008 Sb., 117/2011 Sb.,
  - 450/2004 Sb., o označování výživové hodnoty potravin, ve znění vyhl. č. 330/2009 Sb.,
  - 320/2004 Sb., kterou se mění vyhl. 212/2004 Sb., o stanovení zásob a způsobu jejich ohlašování SZPI,
  - 289/2004 Sb., kterou se mění vyhl. č. 335/1997 Sb., pro nealkoholické nápoje a koncentráty k přípravě nealkoholických nápojů, ovocná vína, ostatní vína apod.,
  - 211/2004 Sb., metodách zkoušení a způsobu odběru a přípravy kontrolních vzorků (změny vyhl. č. 459/2005 Sb., 238/2005 Sb., 611/2004 Sb.),

- 133/2004 Sb., o podmínkách ozařování potravin a surovin, o nejvyšší přípustné dávce záření a o způsobu označení ozáření na obalu,
- 54/2004 Sb., o potravinách určených pro zvláštní výživu a o způsobu jejich použití, ve znění vyhl. č. 402/2006 Sb., 473/2006 Sb., 157/2008 Sb., 35/2012 Sb., 46/2014 Sb.,
- 157/2003 Sb., o stanovení požadavků pro čerstvé ovoce a zeleninu, zpracované ovoce a zeleninu, suché skořápkové plody, houby, brambory a výrobky z nich, jakož i další způsoby jejich označování, ve znění vyhl. č. 650/2004 Sb., 291/2010 Sb., 153/2013 Sb.

Zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů

- prováděcí předpisy:
  - 479/2009 Sb., o stanovení důsledků porušení podmíněnosti poskytování některých podpor, ve znění NV č. 369/2010 Sb., 264/2012 Sb., 448/2012 Sb., 400/2013 Sb., 117/2014 Sb.,
  - 478/2009 Sb., o stanovení některých podmínek pro poskytování podpory na ovoce a zeleninu a výrobky z ovoce, zeleniny a banánů dětem ve vzdělávacích zařízeních,
  - 335/2009 Sb., o stanovení druhů krajinných prvků,
  - 83/2009 Sb., o stanovení důsledků porušení podmíněnosti poskytování přímých podpor, některých podpor v rámci společné organizace trhu s vínem a některých podpor PRV, a o změně některých souvisejících nařízení vlády, ve znění NV č. 480/2009 Sb.,
  - 318/2008 Sb., o provádění některých opatření společné organizace trhu s ovocem a zeleninou, účinnost od 1. 9. 2008, ve znění NV č. 215/2010 Sb. a 309/2012 Sb.,
  - 112/2008 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování národních doplňkových plateb přímým podporám, ve znění NV č. 480/2009 Sb., 86/2010 Sb., 107/2012 Sb., 332/2012 Sb.,
  - 79/2007 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálních opatření, ve znění NV č. 114/2008 Sb., 45/2009 Sb., 83/2009 Sb., 78/2010 Sb., 112/2010 Sb., 369/2010 Sb., 282/2011 Sb., 61/2012 Sb., 263/2012 Sb., 448/2012 Sb., 298/2013 Sb., 400/2013 Sb., 29/2014 Sb.,
  - 75/2007 Sb., o podmínkách poskytování plateb za přírodní znevýhodnění v horských oblastech, oblastech s jinými znevýhodněními a v oblastech Natura 2000 na zemědělské půdě, ve znění NV č. 113/2008 Sb., 83/2009 Sb., 111/2010 Sb., 369/2010 Sb., 372/2010 Sb., 29/2014 Sb.,
  - 47/2007 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování jednotné platby na plochu zemědělské půdy a některých podmínek poskytování informací o zpracování zemědělských výrobků, pocházejících z půdy uvedené do klidu, ve znění NV č. 83/2009 Sb., 480/2009 Sb., 369/2010 Sb.,
  - 257/2006 Sb., kterým se mění NV č. 181/2004 Sb., o stanovení bližších podmínek provádění společných organizací trhu, pokud jde o systém poskytování subvencí při vývozu pro zemědělské výrobky a zpracované zemědělské výrobky, ve znění NV č. 99/2005 Sb.,
  - 88/2006 Sb., o způsobu a rozsahu vyžadování údajů o ovocných sadech obhospodařovaných v režimu intenzivního ovocnářství,
  - 82/2006 Sb., o stanovení dalších údajů evidovaných u půdního bloku nebo u dílu půdního bloku v evidenci využití zemědělské půdy, ve znění NV č. 336/2009 Sb.,
  - 69/2005 Sb., o stanovení podmínek pro poskytování dotace v souvislosti s předčasným ukončením provozování zemědělské činnosti u zemědělského podnikatele, ve znění NV č. 512/2006 Sb., 96/2008 Sb.
  - 242/2004 Sb., o podmínkách provádění opatření na podporu rozvoje mimoprodukčních funkcí zemědělství spočívajících v ochraně složek životního prostředí (o provádění agroenvironmentálních opatření, ve znění NV č. 542/2004 Sb., 119/2005 Sb., 515/2005 Sb., 351/2006 Sb., 81/2007 Sb., 99/2008 Sb.),

241/2004 Sb., o podmínkách provádění pomoci méně příznivým oblastem a oblastem s ekologickými omezeními, ve znění NV č. 121/2005 Sb., 510/2005 Sb.,

159/2004 Sb., o stanovení bližších podmínek poskytování a propadnutí záruk pro zemědělské výroby,

505/2000 Sb., o stanovení podpůrných programů k podpoře mimoprodukčních funkcí zemědělství, ve znění NV č. 500/2001 Sb. a 203/2004 Sb.

Zákon č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství a o změně zák. č. 368/1992 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

- prováděcí předpisy:
16/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o ekologickém zemědělství, ve znění vyhl. č. 80/2012 Sb.,

Zákon č. 167/2008 Sb., o předcházení ekologické újmy a o její nápravě a o změně některých zákonů (ve znění zák. č. 227/2009 Sb., 281/2009 Sb., 85/2012 Sb., 64/2014 Sb.),

- prováděcí předpisy:
295/2011 Sb., o způsobu hodnocení rizik ekologické újmy a bližších podmínkách finančního zajištění,
17/2009 Sb., o zjišťování a nápravě ekologické újmy na půdě.

Zákon č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči, ve znění pozdějších předpisů

- prováděcí předpisy:
327/2012 Sb., o ochraně včel, zvěře, vodních organismů a dalších necílových organismů při použití přípravků na ochranu rostlin (ruší vyhl. č. 327/2004 Sb. a 33/2012 Sb.),
207/2012 Sb., o profesionálních zařízeních pro aplikaci přípravků a o změně vyhl. č. 384/2011 Sb. (ruší vyhl. 334/2004 Sb. a 147/2009 Sb.),
206/2012 Sb., o odborné způsobilosti pro nakládání s přípravky (ruší vyhl. č. 333/2004 Sb.),
205/2012 Sb., o obecných zásadách integrované ochrany rostlin (účinnost od 1. 1. 2014),
32/2012 Sb., o přípravcích a dalších prostředcích na ochranu rostlin, ve znění vyhl. č. 326/2012 Sb.,
215/2008 Sb., o opatřeních proti zavlékání a rozšiřování škodlivých organismů rostlin a rostlinných produktů, ve znění vyhl. č. 159/2009 Sb., 76/2010 Sb., 442/2013 Sb., 104/2014 Sb., 207/2014 Sb.),
328/2004 Sb., o evidenci výskytu a hubení škodlivých organismů ve skladech rostlinných produktů a o způsobu zjišťování a regulace jejich výskytu v zemědělských veřejných skladech a skladech SZIF, ve znění vyhl. č. 380/2011 Sb. a 328/2012 Sb.

Zákon č. 408/2000 Sb., o ochraně práv k odrůdám rostlin a o změně zákona č. 92/1996 Sb., o odrůdách, osivu a sadbě pěstovaných rostlin, ve znění zákonů č. 147/2002 Sb., 149/2002 Sb., 219/2003 Sb., 554/2005 Sb., 377/2005 Sb., 184/2008 Sb., 227/2009 Sb., 281/2009 Sb.

Zákon č. 219/2003 Sb., o uvádění do oběhu osiva a sadby pěstovaných rostlin, jak vyplývá ze změn provedených zákony č. 178/2006 Sb. a 299/2007 Sb., 96/2009 Sb., 223/2009 Sb., 227/2009 Sb., 281/2009 Sb., 300/2009 Sb., 331/2010 Sb., 54/2012 Sb.,

- prováděcí předpisy:
  - 129/2012 Sb., o podrobnostech uvádění osiva a sadby pěstovaných rostlin do oběhu, ve znění vyhl. č. 409/2013 Sb.,
  - 61/2011 Sb., o stanovení požadavků na odběr vzorků, postupy a metody zkoušení osiva a sadby, ve znění vyhl. č. 410/2013 Sb.,
  - 378/2010 Sb., o stanovení druhového seznamu pěstovaných rostlin, ve znění vyhl. č. 42/2014 Sb.,
  - 332/2006 Sb., o množitelských porostech a rozmnožovacím materiálu chmele, révy, ovocných rodů a druhů a okrasných druhů a jeho uvádění do oběhu,
  - 449/2006 Sb., o stanovení metodik zkoušek odlišnosti, uniformity, stálosti a užitné hodnoty odrůd, ve znění vyhl. č. 125/2007 Sb., 320/2007 Sb., 11/2009 Sb., 446/2009 Sb., 389/2010 Sb., 404/2011 Sb., 290/2012 Sb., 430/2013 Sb., 91/2014 Sb.,

Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech, ve znění pozdějších předpisů,

- prováděcí předpisy:
  - 124/2006 Sb., kterou se ruší vyhl. č. 95/2006 Sb., o stanovení seznamu odpadů, na které se vztahuje postup podle § 55 odst. 2 zákona č. 185/2001 Sb.,
  - 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady (změna vyhl. č. 41/2005 Sb., 294/2005 Sb., 341/2008 Sb., 351/2008 Sb., 478/2008 Sb., 61/2010 Sb., 170/2010 Sb., 93/2013 Sb., 35/2014 Sb.),
  - 382/2001 Sb., o podmínkách použití upravených kalů na zemědělské půdě (změna vyhl. č. 504/2004 Sb.),
  - 381/2001 Sb., o stanovení Katalogu odpadů, Seznamu nebezpečných odpadů (změna vyhl. č. 503/2004 Sb. a 168/2007 Sb., 374/2008 Sb.),
  - 376/2001 Sb., o hodnocení nebezpečných vlastností odpadů (změna vyhl. č. 502/2004 Sb.).

Zákon č. 156/1998 Sb., zákon o hnojivech, pomocných půdních látkách, pomocných rostlinných přípravcích a substrátech a o agrochemickém zkoušení zemědělských půd, ve znění pozdějších předpisů,

- prováděcí předpisy:
  - 377/2013 Sb., o skladování a způsobu používání hnojiv (ruší vyhl. 274/1998 Sb.),
  - 257/2009 Sb., o používání sedimentů na zemědělské půdě,
  - 474/2000 Sb., o stanovení požadavků na hnojiva ve znění vyhl. č. 401/2004 Sb., 209/2005, 271/2009 Sb.,
  - 275/1998 Sb., o agrochemickém zkoušení zemědělských půd a zjišťování půdních vlastností lesních pozemků ve znění vyhl. č. 477/2000 Sb., 400/2004 Sb.,
  - 273/1998 Sb., o odběrech a chemických rozborech vzorků hnojiv ve znění vyhl. č. 475/2000 Sb.

Zákon č. 477/2001 Sb., o obalech, ve znění pozdějších předpisů

- prováděcí předpisy:
  - 641/2004 Sb., o rozsahu a způsobu vedení evidence obalů a ohlašování údajů z této evidence,
  - 116/2002 Sb., o způsobu označování vratných zálohovaných obalů.

Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů, a jeho prováděcí předpisy.

Zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší (ruší zákon č. 86/2002 Sb. a jeho prováděcí předpisy),

Zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, ve znění zák. č. 123/1998 Sb., 100/2001 Sb.

Zákon č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci a omezování znečištění, o integrovaném registru znečišťování a o změně některých zákonů (jak vyplývá ze změn provedených zákony č. 521/2002 Sb., 437/2004 Sb., 695/2004 Sb., 444/2005 Sb., 222/2006 Sb., 25/2008 Sb., 227/2009 Sb., 281/2009 Sb., 69/2013 Sb., 64/2014 Sb.), a jeho prováděcí předpisy.

Zákon č. 395/2009 Sb., o významné tržní síle při prodeji zemědělských a potravinářských produktů a jejich zneužití.

Některé další související předpisy právního řádu ČR:

Vyhláška č. 412/2008 Sb., kterou se stanoví seznam katastrálních území s přiřazenými průměrnými základními cenami zemědělských pozemků, ve znění vyhl. č. 427/2009 Sb., 340/2010 Sb. a 358/2011 Sb., 412/2012 Sb., 356/2013 Sb.,

Nařízení vlády č. 278/2008 Sb., o obsahových náplních jednotlivých živností podle zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění zákona č. 130/2008 Sb., ve znění NV č. 288/2010 Sb., 368/2012 Sb., 365/2013 Sb.

Zákon ČNR č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, a jeho prováděcí předpisy.

Zákon č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku, ve znění zákona č. 121/2000 Sb., 237/2004 Sb., 257/2004 Sb., 296/2007 Sb., 188/2011 Sb., 350/2012 Sb., 303/2013 Sb., 340/2013 Sb., 344/2013 Sb.

- prováděcí předpisy:
441/2013 Sb., k provedení zákona o oceňování majetku (oceňovací vyhláška), změna vyhl. č. 199/2014 Sb.

8. Kontrola jakosti

a) Výsledky kontroly jakosti a zdravotní nezávadnosti čerstvé zeleniny a čerstvých hub

K hodnocení jakosti čerstvé zeleniny se používají zejména zákon č. 110/1997 Sb. a 146/2002, ve znění pozdějších předpisů, a dále nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 852/2004 a 178/2002 a rovněž nařízení Komise (EU) č. 543/2011, v platném znění. Na základě požadavků právních předpisů EU je od roku 2010 přiřazena do kategorie čerstvé zeleniny i kategorie čerstvých hub.

V roce 2013 byla inspektory Státní zemědělské a potravinářské inspekce (SZPI) provedena kontrola zaměřená na dodržování jakostních požadavků a správnosti označování u čerstvé zeleniny a hub u celkem 241 kontrolovaných osob. V rámci 734 kontrol bylo v tržní síti zkontrolováno 1 267 šarží čerstvé zeleniny a hub, z čehož 441 šarží (27,7 %) nevyhovělo požadavkům na jakost a označování.

Největší počet nevyhovujících vzorků dle země původu byl zaznamenán u vzorků původem ze státu EU (167 vzorků), u 132 vzorků nebyla země původu uvedena a 123 vzorků pocházelo z ČR.

Nejvíce nedostatků bylo zjišťováno u zeleniny řapíkaté a stonkové, zhruba stejné procento nedostatků vykazovala zelenina kořenová a plodová a dále pak lusková.

U čerstvé zeleniny a hub nebyly ve 347 případech dodrženy minimální požadavky na jakost především z důvodů přítomnosti plísní a hniloby na plodech, a to především u plodové a kořenové zeleniny.

Nevyhovující označení u čerstvé zeleniny bylo zaznamenáno v 98 případech. Na obalu nebo v místě nabídky spotřebiteli nejčastěji chyběl údaj o zemi původu, dále pak nebyla deklarována třída jakosti. Ve čtyřech případech byla pro spotřebitele matoucím způsobem označena země původu (např. uvedení odlišné země na produktu a na papírovém kartonu apod.).

Počet kontrolovaných šarží čerstvé zeleniny a hub za rok 2013

Zelenina	Výroba		Maloobchod		Velkoobchod		Ostatní		Celkem	
	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.
Cibulová	13	0,0	161	39,8	27	0,0	1	0,0	202	31,7
Kořenová	10	10,0	177	57,6	37	2,7	1	0,0	225	46,2
Košťálová	8	12,5	74	37,8	34	0,0	0	-	116	25,0
Listová a nat'ová	8	0,0	108	21,3	40	0,0	3	33,3	159	15,1
Lusková	1	0,0	23	39,1	6	0,0	0	-	30	30,0
Plodová	10	10,0	375	51,5	68	0,0	4	0,0	457	42,4
Řapíkatá	2	0,0	10	60,0	0	-	0	-	12	50,0
Houby čerstvé	7	0,0	30	23,3	11	9,1	0	-	48	16,7
CELKEM	61	4,9	973	44,8	224	0,9	9	11,1	1 267	34,9
Původ zboží										
ČR	50	2,0	300	40,5	67	1,5	0	-	417	29,6
Třetí země	0	-	44	40,9	12	0,0	3	33,3	59	32,2
EU mimo ČR	11	18,2	451	36,4	135	0,7	6	0,0	603	27,7
Neuvedeno	0	-	178	74,2	10	0,0	0	-	188	70,2

Pramen: SZPI

• Certifikace čerstvé zeleniny v roce 2013

Certifikace čerstvého ovoce a zeleniny byla v roce 2013 prováděna dle nařízení Komise (EU) č. 543/2011, v platném znění. **Certifikace se provádí při dovozu či vývozu čerstvého ovoce a zeleniny do/ ze třetích zemí, jedná se o kontrolu shody těchto produktů s obchodními normami Unie.** Inspektoři SZPI kontrolují jakost i označování produktů dle požadavků stanovených v jednotlivých

obchodních normách. Osoba, která dováží nebo vyváží čerstvé ovoce a zeleninu (včetně čerstvých pěstovaných hub a skořápkových plodů) **do/ze třetích zemí, je povinna tuto skutečnost nahlásit** na příslušný inspektorát SZPI. Bez platného osvědčení o shodě není možné danou šarží propustit do volného oběhu. Vydávání osvědčení o shodě s obchodními normami Unie pro čerstvé ovoce a zeleninu je prováděno podle **zákona č. 146/2002 Sb.**, o SZPI, ve znění pozdějších předpisů.

V roce 2013 bylo při dovozu čerstvé zeleniny určené k přímé spotřebě hlášeno na jednotlivé inspektoráty SZPI celkem 134 zásilek ovoce a zeleniny (z toho bylo 92 zásilek zeleniny). Inspektoři SZPI vystavili celkem 49 certifikátů (12 certifikátů při dovozu ovoce). Při vývozu čerstvé zeleniny byla provedena kontrola shody s obchodními normami u 23 šarží, na které bylo vystaveno celkem 15 certifikátů.

b) Výsledky kontroly jakosti a zdravotní nezávadnosti čerstvé zeleniny a hub za období I. – III. čtvrtletí 2014

V uvedeném období roku 2014 bylo provedeno celkem 770 kontrol u 224 kontrolovaných osob, kdy byla ověřována jakost a správnost označení u čerstvé zeleniny a hub. Celkem bylo hodnoceno 1 029 šarží, tj. o 34 % více v porovnání se stejným obdobím minulého roku. Z tohoto počtu nevyhovělo právním požadavkům celkem 471 šarží, tj. 35,9 %.

Pokud se týká procentuálního zastoupení nevyhovujících šarží podle země původu, nejmenší procento bylo zjištěno u produkce pocházející ze států EU (26,1 %), nejvyšší procento (56,0 %) u produkce, u které nebyl deklarován původ.

Nejvíce nedostatků bylo zjištěno u zeleniny kořenové, kdy polovina šarží byla hodnocena jako nevyhovující. Vyšší podíl nejakostních plodů byl zaznamenán rovněž u zeleniny plodové (37,3 % nevyhovujících šarží).

Nejčastějším důvodem nevyhovujícího stavu u čerstvé zeleniny a hub bylo nedodržení minimálních požadavků na jakost (348 případů), kdy většina hodnocené zeleniny vykazovala známky hniloby nebo plísni viditelných pouhým okem. Byly rovněž zjištěny plody s výskytem živých škůdců anebo s poškozením zapříčiněným těmito škůdci. U čerstvých hub nebyly v několika případech dodrženy podmínky skladování (byly zjištěny vyšší teploty úchovy).

Počet kontrolovaných vzorků čerstvé zeleniny a hub za I. – III. čtvrtletí roku 2014

Zelenina	Výroba		Maloobchod		Velkoobchod		Ostatní		Celkem	
	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.
Cibulová	0	-	132	41,9	24	4,5	0	-	156	36,4
Kořenová	6	0,0	216	57,3	33	0,0	2	50,0	257	49,0
Košťálová	2	0,0	146	28,8	26	0,0	1	0,0	175	24,0
Listová a naťová	4	0,0	125	22,6	43	2,9	1	0,0	173	17,5
Lusková	2	0,0	21	40,0	5	0,0	0	-	28	33,3
Plodová	8	12,5	426	43,4	73	0,0	0	-	507	37,3
Řapíkatá	0	-	16	75,0	1	0,0	0	-	17	75,0
Ostatní	3	0,0	14	53,8	1	0,0	0	-	18	41,2
Houby čerstvé	6	0,0	34	48,5	6	0,0	0	-	46	39,0
CELKEM	31	3,8	1 130	42,6	212	1,1	4	25,0	1 377	35,9
Původ zboží										
ČR	28	4,3	294	42,4	56	2,1	4	25,0	382	34,1
Třetí země	0	-	33	53,3	11	0,0	0	-	44	39,0
EU mimo ČR	2	0,0	516	33,2	137	0,8	0	-	655	26,8
Neuvedeno	1	0,0	287	58,5	8	0,0	0	-	296	57,6

Pramen: SZPI

V případě nevyhovujícího **značení** čerstvé zeleniny bylo nejčastějším nedostatkem neuvedení země původu. Byla zjištěna také zelenina bez jakéhokoliv značení, opakovaly se opět případy, kdy údaj o zemi původu, uvedený na regálovém lístku nebo visačce, byl v rozporu s údajem uvedeným v dodacím listu nebo na přepravním obalu.

c) Výsledky kontroly zdravotní nezávadnosti a jakosti zpracované zeleniny v roce 2013

V roce 2013 bylo inspektory SZPI zkontrolováno celkem 469 vzorků, tj. o 10 % méně než v předchozím roce. Jako nevyhovujících bylo vyhodnoceno 122 vzorků, tj. 26,1 %. Nevyhovělo 58 tuzemských, 48 vzorků původem ze zemí EU a 6 vzorků ze třetích zemí. Z hlediska jednotlivých skupin náležela k nejproblematictější skupině konzervovaná a zmrazená zelenina.

Porovnáním výsledků kontroly zdravotní nezávadnosti, jakosti a označování u vzorků kontrolovaných ve výrobě, velkoobchodech a maloobchodech lze konstatovat, že četnost závad byla nejvyšší v maloobchodní síti.

Počet kontrolovaných vzorků zpracované zeleniny v roce 2013

Zelenina	Výroba		Maloobchod		Velkoobchod		Jiné*		Celkem	
	celkem	nevyh. %	celkem	nevyh. %	celkem	nevyh. %	celkem	nevyh. %	celkem	nevyh. %
konzervovaná	51	3,9	129	43,4	8	14,3	1	0,0	189	31,4
sušená	0	-	5	80,0	0	-	0	-	5	80,0
upravená, chlazená	21	0,0	49	20,4	3	0,0	0	-	73	13,7
protlaky	7	0,0	20	35,0	1	0,0	0	-	28	25,0
ost. výrobky	0	-	11	0,0	0	-	0	-	11	0,0
zprac. houby	5	20,0	7	28,6	0	-	0	-	12	25,0
zmrazená	45	57,8	103	12,6	3	0,0	0	-	151	25,8
CELKEM	129	22,5	324	28,4	15	7,1	1	0,0	469	26,1
Původ zboží										
ČR	119	23,5	140	20,7	9	11,1	1	0,0	269	21,6
Třetí země	5	20,0	8	62,5	0	-	0	-	13	46,2
EU mimo ČR	3	0,0	143	33,6	5	0,0	0	-	151	32,0
Neuvedeno	2	0,0	33	30,3	1	0,0	0	-	36	27,8

Pramen: SZPI

Poznámka: * restaurace, přeprava, suroviny

Nesplnění **jakostních požadavků** (dle vyhlášky č. 157/2003 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a vyhlášky č. 113/2005 Sb., ve znění pozdějších předpisů) bylo zjištěno u 9 vzorků – 4 vzorky kysaného zelí z důvodu netypické barvy. Nižší množství pevného podílu byl zjištěn u pěti vzorků (kečup a rajčatový protlak – nižší podíl rajčat, zeleninová směs – nižší podíl žampionů, dále jeden vzorek zelí v nálevu a jedna šarže hrášku v nálevu).

Nesprávně **označeno** bylo celkem 69 vzorků zpracované zeleniny, zejména z důvodu chybějícího označení v českém jazyce. Z dalších zjištěných nedostatků stojí za zmínku **nedodržení podmínek skladování** (zejména nevhodná skladovací teplota) především u zmrazené zeleniny (ve 12 případech), kysaného zelí (4 případy) a upravené chlazené čerstvé zeleniny (4 případy).

d) Výsledky kontroly jakosti a zdravotní nezávadnosti zpracované zeleniny za I. – III. čtvrtletí roku 2014

V tomto období bylo inspektory SZPI zkontrolováno u 84 kontrolovaných osob celkem 269 vzorků, tj. o 22 % méně než za stejné období předchozího roku. Jako nevyhovujících bylo vyhodnoceno 80 vzorků, tj. 31,6 %, z toho 28 tuzemských. Z hlediska jednotlivých skupin náležely k nejproblematictější skupině sušené zeleniny, zeleninových protlaků a zpracovaných hub.

Porovnáním výsledků kontroly zdravotní nezávadnosti, jakosti a označování byla četnost závad nejvyšší v maloobchodní síti.

Počet kontrolovaných vzorků zpracované zeleniny za I. – IX. měsíc roku 2014

Zelenina	Výroba		Maloobchod		Velkoobchod		Jiné*		Celkem	
	celkem	nevyh. %	celkem	nevyh. %	celkem	nevyh. %	celkem	nevyh. %	celkem	nevyh. %
konzervovaná	43	4,9	73	51,4	2	0,0	0	-	118	33,9
sušená	1	0,0	4	50,0	0	-	0	-	5	40,0
upravená, chlazená	21	0,0	28	12,0	4	0,0	0	-	53	6,1
protlak	10	16,7	10	30,0	3	0,0	0	-	23	21,1
ost. výrobky	1	0,0	24	84,2	0	-	0	-	25	80,0
zprac. houby	0	-	5	20,0	1	0,0	0	-	6	16,7
zmrazená	4	0,0	35	42,9	0	-	0	-	39	38,5
CELKEM	80	4,1	179	45,3	10	0,0	0	-	269	31,6
Původ zboží										
ČR	77	4,2	59	43,1	5	0,0	0	-	141	20,9
Třetí země	0	-	14	66,7	0	-	0	-	14	66,7
EU mimo ČR	2	0,0	73	38,6	4	0,0	0	-	79	36,0
Neuvedeno	1	0,0	33	57,6	1	0,0	0	-	35	54,3

Pramen: SZPI

Poznámka: * restaurace, přeprava, suroviny

Jakostním požadavkům nevyhovělo 5 vzorků – 2 vzorky sterilované zeleniny z důvodu neodpovídající hmotnosti pevného podílu, 1 vzorek upravené chlazené čerstvé zeleniny z důvodu nedodržení podílu deklarovaných různých složek salátu a 2 vzorky kečupu z důvodu nižšího obsahu rajčatové složky. Nesprávně **označeno** bylo celkem 49 vzorků zpracované zeleniny, zejména z důvodu chybějícího označení v českém jazyce. Z dalších zjištěných nedostatků stojí za zmínku **nedodržení podmínek skladování** (zejména nevhodná skladovací teplota), a to především u hluboce zmrazené zeleniny a výrobků (13 případů), kysaného zelí (3 vzorky) a konzervované zeleniny (3 vzorky).

SVĚTOVÝ A EVROPSKÝ TRH

Světová produkce rajčat

Světová produkce rajčat má od roku 2002 stoupající tendenci. Do roku 2011 vzrostla ze 117 mil. t na 160 mil. t, tj. 37% nárůst. Největší podíl na světové produkci rajčat zaujímá Čína, následuje EU a Indie, významnou roli hrají i USA. Vývoj světové produkce rajčat sleduje demografický vývoj různých kontinentů. Čína s více než 40 mil. t tvoří čtvrtinu celkového objemu světové produkce rajčat, následují USA (14 mil. t) s Indií a Tureckem (obě země zhruba po 10 mil. t). O produkci pro severoamerický trh čerstvých rajčat se podle sezónního toku dovozu/vývozu mezi sebou dělí Mexiko, USA a Kanada. V Africe se v posledních letech produkce rajčat rovněž zvyšuje. Egypt je s objemem více než 9 mil. t největší africkou produkční zemí a zásobuje téměř výhradně trh čerstvých rajčat; s velkým odstupem následují Nigérie, Maroko (s průměrnou úrodou cca 1 mil. t) a Tunisko.

Celková světová produkce rajčat určených ke zpracování má v posledních letech sestupnou tendenci, což způsobilo snížení zásob a tím oživení cen těchto rajčat. V roce 2013 dosáhla celková produkce rajčat ke zpracování cca 33 mil. t, přičemž odhadovaná celková potřeba rajčat zpracovatelského průmyslu byla zhruba 40 mil. t. V roce 2014 odhaduje The World Processing Tomato Council (WPTC) zvýšení světové produkce rajčat ke zpracování na 39,1 mil. t. V zemích EU by mohla produkce vzrůst o 22,3 % na 8,9 mil. t, především díky vyšší úrodě rajčat ve Španělsku, Itálii a Portugalsku.

Produkce rajčat ke zpracování (tis. t)

	2010	2011	2012	2013	2014 (odhad)	2014/2013 v %
Svět celkem	37 371	37 692	33 442	33 002	39 120	+18,5
z toho:						
Čína	6 210	6 792	3 230	3 850	5 750	+49,4
Chile	864	794	668	682	810	+18,8
Turecko	1 280	1 940	1 750	2 150	2 200	+2,3
Kalifornie	11 155	11 067	11 460	11 020	12 700	+15,2
EU celkem	9 582	8 526	8 213	7 302	8 929	+22,3
z toho:						
Itálie	5 080	4 950	4 500	4 080	4 800	+17,6
Portugalsko	1 280	1 065	1 190	997	1 200	+20,4
Španělsko	2 375	1 985	1 935	1 650	2 250	+36,4

Pramen: The World Processing Tomato Council (WPTC)

Produkce zeleniny v EU

Celková produkce zeleniny v EU v roce 2013 dosáhla cca 61,5 mil. t, tj. meziročně přibližně o 2 % méně. Jedná se o nejnižší sklizeň zeleniny za posledních pět let. Tento pokles byl způsoben jak redukcí pěstitelských ploch, tak rovněž nepříznivým vývojem počasí v průběhu roku 2013. Snížení pěstitelských ploch se týká zejména cibule, mrkve, květáku, zelí a rajčat.

K poklesu produkce zeleniny došlo v hlavních pěstitelských zemích, a to především ve Španělsku, Německu, Polsku a Francii. V **Polsku** se v roce 2013 sklídilo kolem 5 mil. t zeleniny, což bylo o 7 % méně v porovnání s předchozím rokem. Pokles produkce nastal zejména u zelí (o 8 % na 1,1 mil. t), mrkve (o 7 % na 0,8 mil. t) a cibule (o 5 % na 0,6 mil. t). V **Německu** klesla produkce zeleniny téměř o 12 % na 3,2 mil. t, a to zejména u květáku a zelí, naopak produkce cibule se mírně zvýšila. Ve **Francii** sklídili méně květáku (284 tis. t), mrkve (278 tis. t) a pórků (147 tis. t). Ve **Španělsku** poklesla produkce mrkve o 5 % na 360 tis. t, papriky o 2 % na 1 mil. t a rajčat o 8 % na 3,7 mil. t.

Produkce zeleniny v zemích EU (mil. t)

Ukazatel	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013 (odhad)
EU 15	52,5	50,2	51,7	51,3	53,5	52,2	52,0	52,0	51,5
EU 13	12,1	12,5	11,5	11,6	11,9	10,3	10,9	10,4	40,0
EU 28	64,6	62,7	63,2	62,9	65,4	62,5	62,9	62,4	61,5

Pramen: Rynek owoców i warzyw, Polsko 2013

Hlavním producentem rajčat v rámci EU je Španělsko, které se v roce 2013 podílelo na celkové produkci rajčat 33 %, i když plochy již třetím rokem klesají. Výraznější pokles je sledován u rajčat na zpracování. V roce 2010 zaujímaly pěstební plochy rajčat rozlohu 59 300 ha, v roce 2013 to bylo již jen 45 300 ha. K dalším významným pěstitelům rajčat dále patří Itálie a Nizozemsko, rovněž v Belgii zvyšují svou produkci rajčat, profitují přitom z příznivé energetické politiky.

Další významnou zeleninou pěstovanou v EU je česnek; mezi přední pěstitele česneku se řadí Španělsko spolu s Itálií a Francií. Produkce česneku ve Španělsku v roce 2013 vzrostla oproti předchozímu roku o 14 % na 174 tis. t. V roce 2014 zde pokračuje rozšíření jeho pěstebních ploch, což spolu s nárůstem dováženého množství česneku hlavně z Číny přináší i negativní dopady na místní pěstitele.

Zahraniční obchod EU s čerstvou zeleninou (tis. t)

Ukazatel	2008	2009	2010	2011	2012	I-IV/2013
Export	12 993	12 575	12 985	13 653	13 475	8 660
vnitřní	11 357	11 059	11 345	11 954	11 638	7 570
vnější	1 636	1 516	1 640	1 699	1 837	1 090
Hlavní exportéři						
Španělsko	3 427	3 448	3 423	3 880	3 807	986
Nizozemsko	3 783	3 602	3 903	3 871	3 935	1 930
Import	14 893	13 440	13 670	14 002	13 947	8 139
vnitřní	11 791	11 465	11 738	12 090	12 197	6 925
vnější	3 102	1 975	1 932	1 912	1 750	1 214
Hlavní importéři						
Německo	3 193	3 086	3 122	3 358	3 185	1 801
Velká Británie	1 763	1 617	1 616	1 656	1 641	1 548

Pramen: Rynek owoców i warzyw, Polsko 2013

Produkce zeleniny na Slovensku

V roce 2013 se z 28,3 tis. ha pěstitelských ploch sklídilo 325,4 tis. t zeleniny, tj. o 5 % více v porovnání se sklizní roku 2012. Výměra krytých ploch pro pěstování zeleniny se meziročně výrazně snížila z 156,2 ha na 43,8 ha (o 72 %), ale produkce zeleniny byla, z důvodu výrazně zvýšených výnosů, nižší jen o 41,3 % a činila 2 339,2 t.

Celkový dovoz čerstvé zeleniny v roce 2013 se meziročně mírně snížil na 251,6 tis. t, přičemž největší podíl na dovozu mělo zelí, mrkev, melouny, rajčata a cibule. Hlavními dodavateli čerstvé zeleniny bylo Polsko, ČR, Nizozemsko a Německo.

Vývoz čerstvé zeleniny ze SR zaznamenal v roce 2013 výrazný pokles o 32,4 % a dosáhl objemu 24,1 tis. t, přičemž největší objemy směřovaly do ČR, Maďarska a Rakouska. Záporná hodnota salda zahraničního obchodu meziročně vzrostla o 16,7 % na rekordních 149,3 mil. €.

Produkce zeleniny na Slovensku

Zelenina	Sklizňové plochy v ha			Produkce zeleniny v t		
	2011	2012	2013	2011	2012	2013
CELKEM	30 334	29 164	28 320	314 855	310 148	325 378
Z toho:						
zelí celkem	4 150	4 408	4 593	51 030	56 952	71 897
květák	878	652	572	6 520	6 664	7 344
hlávková kapusta	876	640	634	6 921	5 099	12 204
kedlubny	1 189	1 186	1 098	12 033	11 007	10 098
celer	230	179	139	2 052	1 578	1 557
mrkev a karotka	2 393	2 500	2 432	35 044	32 560	29 677
petržel	1 113	1 132	946	9 261	12 052	12 938
okurky nakládačky	1 177	1 304	1 317	11 815	12 184	10 409
okurky salátové	983	961	962	16 560	18 373	15 923
paprika	1 998	1 971	1 992	25 777	27 691	26 336
pór	14	14	12	92	93	87
rajčata	2 929	2 958	2 948	45 076	44 393	44 913
cibule	2 369	2 255	2 255	35 157	33 328	38 405
česnek	544	530	530	2 307	2 239	3 728
salát hlávkový	300	284	304	2 593	2 591	2 193
fazolové lusky	225	226	270	828	523	732
hrách zahradní	2 038	1 784	1 705	7 171	3 408	4 402

Pramen: Situačná a výhľadová správa, VÚEPP Bratislava

Poznámka: celková produkce zeleniny včetně odhadu samozásobení

PĚSTOVÁNÍ ZELENINY V ČR

Rok 2013 byl z hlediska vývoje počasí velice různorodý s výraznými rozdíly v rámci jednotlivých pěstitelských oblastí. Z důvodu nízkých teplot a vydatných dešťových srážek v jarním období se výsadba zeleniny zpozdila většinou až na začátek dubna. Od té doby probíhala vegetace bez problémů až do začátku června, kdy byli pěstitelé v Čechách zasaženi ničivou povodní. Velká voda zatopila a zcela zničila úrodu zeleniny na 982 ha. Protože se neočekávalo, že se tato přírodní katastrofa bude opakovat v tak krátkém časovém intervalu (od povodni roku 2002), pěstitelé si pojistili porosty např. proti kroupám a jiným rizikům, proti povodni však ve většině případů nikoliv.

Na konci června 2013 došlo k razantnímu zvýšení teplot, které v měsíci červenci dosahovaly teplotních rekordů (37 – 39°C). Dlouhotrvající sucho spolu s vysokými teplotami se na porostech zeleniny projevilo negativně. Výpar v důsledku veder byl tak vysoký, že ani závlahy nestačily dodávat rostlinám potřebné množství vody. Sucho se projevilo výrazně sníženými výnosy zejména u pěstitelů na severní Moravě. V závěru roku bylo počasí mimořádně příznivé – sklizeň zeleniny pokračovala až do začátku prosince. V roce 2013 se zelináři potýkali také s vysokým výskytem škůdců, zejména mšic a molic.

Vzhledem k nepříznivému průběhu počasí, zejména kvůli povodním, nedosáhla produkce zeleniny v roce 2013 očekávané výše, nižší byl zejména podíl tržní zeleniny. Podle šetření ČSÚ se z 12,6 tis. ha sklídilo celkem 239,7 tis. t zeleniny, což v porovnání s nízkou sklizní roku 2012 sice představuje zvýšení o 3 %, avšak v porovnání s pětiletým průměrem se jedná o 5% pokles. Nižší byla především sklizeň tradičních druhů zelenin, jako je hlávková kapusta, hlávkové zelí, květák, salátové okurky, rajčata, ředkvičky, to je ovšem také dáno redukcí pěstebních ploch těchto druhů.

Vývoj osevních ploch konzumní zeleniny v ČR (ha)

Zelenina	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Celer	348	298	296	294	334	186	270	306
Cibule	2 152	2 072	1 732	1 832	1 830	1 515	1 527	1 730
Česnek	63	45	56	67	82	164	181	232
Hrách dřeňový	1 341	1 310	973	1 020	993	1 034	1 178	1 103
Kapusta	146	157	156	118	177	117	91	109
Kedlubny	124	137	147	180	192	80	183	154
Květák	443	396	317	316	362	358	265	279
Mrkev	688	603	603	638	688	547	597	691
Okurky nakládačky	333	235	331	296	268	263	224	263
Okurky salátové	137	101	131	118	99	54	62	90
Petržel	529	278	190	244	231	180	186	271
Pórek	-	-	-	-	11	7	12	12
Rajčata	433	301	442	389	409	381	309	282
Ředkvičky	-	-	-	-	242	42	156	252
Salát hlávkový	-	-	-	-	182	139	173	176
Zelí hlávkové*	1 287	1 235	1 088	1 077	1 462	1 200	1 096	1 139
Ostatní zelenina	2 248	2 565	2 378	1 995	2 028	2 073	2 047	2 122
Zelenina celkem	10 272	9 732	8 838	8 583	9 591	8 340	8 557	9 211

Pramen: ČSÚ

Poznámka: údaje vždy k 31. 5. příslušného roku, údaje bez dopočtu sektoru domácností obyvatelstva,

* součet osevních ploch zelí hlávkového bílého a červeného

Sklizňová plocha zeleniny v ČR (ha)

Zelenina	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Celer	547	478	456	448	479	321	400
Cibule	2 870	2 709	2 296	2 376	2 340	1 993	1 986
Česnek	357	304	286	288	290	359	368
Hrách dřeňový	1 661	1 592	1 223	1 261	1 219	1 246	1 381
Kapusta	214	219	211	171	227	163	136
Kedlubny	465	441	416	440	436	308	402
Květák a brokolice	523	464	377	374	416	409	314
Mrkev	1 233	1 088	1 033	1 052	1 076	911	946
Okurky nakládačky	1 457	1 232	1 215	1 148	1 067	1 012	942
Okurky salátové	510	433	426	402	366	304	301
Petržel	804	520	405	451	425	362	360
Pór	-	-	-	-	25	20	24
Rajčata	1 451	1 202	1 241	1 159	1 131	1 058	958
Ředkvičky	-	-	-	-	265	239	176
Salát hlávkový	-	-	-	-	245	198	230
Zelí hlávkové *	1 482	1 410	1 243	1 226	1 602	1 331	1 222
Ostatní zelenina	2 990	3 275	3 007	2 601	2 498	2 337	2 469
Zelenina celkem	16 564	15 366	13 835	13 396	14 108	12 571	12 615

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * zelí hlávkové bílé a červené, údaje za zemědělský sektor s dopočtem sektoru domácností

Celková sklizeň zeleniny v ČR (t)

Zelenina	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Celer	11 364	10 390	11 414	10 223	9 410	6 997	11 172
Cibule	40 424	52 372	48 325	43 248	54 311	40 018	40 309
Česnek	2 038	1 759	1 590	1 457	1 530	1 272	1 792
Hrách dřeňový	5 857	6 201	4 742	4 130	4 588	3 590	4 367
Kapusta	4 242	4 048	3 930	2 994	4 043	2 906	2 115
Kedlubny	7 598	6 802	6 496	6 604	6 838	5 344	7 256
Květák a brokolice	7 611	7 549	5 937	5 441	6 068	4 655	4 499
Mrkev	39 466	34 406	31 982	27 735	33 205	28 378	31 151
Okurky nakládačky	22 367	18 290	14 116	16 731	16 130	13 849	17 615
Okurky salátové	10 859	10 798	9 629	8 625	9 229	7 621	7 489
Petržel	9 125	7 663	5 268	5 152	5 708	4 504	4 682
Pór	-	-	-	-	345	278	339
Rajčata	29 771	27 899	29 441	20 721	28 536	25 740	19 866
Ředkvičky	-	-	-	-	2 848	1 338	605
Salát hlávkový	-	-	-	-	2 024	1 869	2 302
Zelí hlávkové*	57 915	56 656	50 679	40 664	62 874	53 565	46 256
Ostatní zelenina	33 390	29 491	30 291	24 898	29 915	30 949	37 878
Zelenina celkem	282 027	274 324	253 840	218 623	277 602	232 873	239 693

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * zelí hlávkové bílé a červené, údaje za zemědělský sektor s dopočtem sektoru domácností

Průměrný hektarový výnos v ČR (ha/t)

Zelenina	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Celer	20,76	21,73	25,05	22,84	19,64	21,79	27,93
Cibule	14,09	19,33	21,05	18,20	23,21	20,08	20,29
Česnek	5,70	5,78	5,57	5,06	5,28	3,54	4,87
Hrách dřeňový	3,53	3,90	3,88	3,27	3,76	2,88	3,16
Kapusta	19,78	18,52	18,66	17,51	17,81	17,78	15,50
Kedlubny	16,33	15,43	15,62	15,01	15,68	17,34	18,04
Květák a brokolice	14,55	16,26	15,77	14,56	14,60	11,39	14,35
Mrkev	32,01	31,62	30,97	26,36	30,85	31,14	32,92
Okurky nakládačky	15,35	14,84	11,62	14,58	15,11	13,68	18,70
Okurky salátové	21,31	24,94	22,61	21,48	25,20	25,03	24,85
Petržel	11,35	14,74	13,02	11,42	13,44	12,43	13,00
Pór	-	-	-	-	13,92	13,89	14,03
Rajčata	20,52	23,21	23,72	17,87	25,23	24,34	20,73
Ředkvičky	-	-	-	-	10,77	5,60	3,44
Salát hlávkový	-	-	-	-	8,26	9,45	10,01
Zelí hlávkové*	39,09	40,19	40,78	33,18	39,24	40,25	37,86

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * zelí hlávkové bílé a červené; údaje za zemědělský sektor s dopočtem sektoru domácností

Vývoj pěstování zeleniny v průběhu roku 2014

Pěstitelská sezóna roku 2014 začala velice brzy. Zima bez sněhových a dešťových srážek měla negativní dopad na zásobu zimní vláhy. Koncem února byly některé lehčí půdy v oblastech jižní Moravy, na Nymbursku a Litoměřicku dostatečně naschlé, a tak pěstitelé začali s výsevy a výsadbou raných druhů zeleniny. Pozdní jarní mrazíky v dubnu poškodily zeleninu pouze místy. I přes lokální přepřšky trpěly porosty vláhovým deficitem, a proto je bylo nutné intenzivně zavlažovat. Někteří pěstitelé zavlažovali i běžné polní plodiny, jako například obilí.

Ve druhé polovině května způsobily přivalové deště na některých polích lokální zaplavení porostů a tvorbu lagun, část porostů byla poškozena také kroupami. V průběhu května se začal pozvolna rozšiřovat sortiment i množství sklízených druhů. Průběžně pokračovala výsadba košťálové zeleniny, probíhala sklizeň přezimovaného špenátu na průmyslové zpracování, která plynule přešla na špenát z jarních výsevů. Cenové i odbytové podmínky byly na dobré úrovni. V důsledku zvýšeného zájmu spotřebitelů o ranou zeleninu měli pěstitelé zboží spíše nedostatku.

V průběhu července byl vývoj počasí v jednotlivých oblastech ČR velice rozdílný, a to především v množství dešťových srážek. Část pěstitelských ploch byla zasažena přivalovými dešti, na některých místech se přidaly i kroupy, které způsobily poškození porostů. Byly ovšem i lokality, kde nepršelo téměř vůbec. Většina porostů byla v dobré kondici, což dávalo předpoklad dobré sklizni. Přetlak zeleniny na trhu se začal projevoval postupným snižováním výkupních cen.

V průběhu pěstitelské sezóny se prohlubovaly problémy s chorobami a škůdci. Během července pokračovaly nálety mšic a molic na porosty košťálové zeleniny, cibulovou zeleninu napadaly trásněnky. Molice je v porostech polní zeleniny nový škůdce, dříve se vyskytovala pouze ve sklenících, a proto na ni není registrován žádný efektivní přípravek. Vyšší škody v porostech košťálovin způsobovaly také housenky záprředníčka. Vlhké počasí a velké teplotní výkyvy prospívaly rozvoji houbových a bakteriálních chorob, především plísní cibule a alternárii na mrkvi, objevovala se i septorióza na celeru. Vysoké teploty

snižovaly i kvalitu sklizené suroviny – na kořenové zelenině sklizené za vysokých teplot se objevovaly houbové a bakteriální choroby.

Začátkem srpna 2014 vyhlásilo **Rusko zákaz dovozu ovoce a zeleniny ze zemí EU**. Tato situace měla v kombinaci s celoevropskou nadúrodou velice negativní vliv na pokles výkupních cen zeleniny, zejména okurek, paprik a hlávkového zelí.

I přes dílčí problémy s vývojem počasí, chorobami a škůdci v průběhu pěstitelské sezóny pěstitelé očekávají v roce 2014 vyšší úrodu zejména u druhů zeleniny určených ke skladování. Vyšší produkce zeleniny je očekávána nejen v ČR, ale i v celé Evropě.

Cibulová zelenina

Pěstitelé zaseli ozimou **cibuli** v optimálních podmínkách a v mírné zimě porosty dobře přezimovaly. Vzhledem k brzkému nástupu jara začala výsadba **cibule sazečky** již ve 3. dekádě měsíce února a výsev jarní cibule v 1. dekádě března, potom však nastalo období sucha, během kterého bylo nutné porosty zavlažovat. Měsíc červen byl srážkově optimální a červenec srážkově nadprůměrný. Tyto optimální podmínky se projevily vyššími objemy sklizené produkce. Sklizeň ozimé cibule proběhla za příznivého počasí, naopak sklizni jarní cibule bránilo deštivé počasí. Vyoranou cibuli nebylo možné nechat přirozeně oschnout na záhonech, bylo nutné ji dosušet ve skladech, což se projevilo zhoršením kvality a zvýšenou nákladovostí.

Výnosy u jarní cibule se pohybují okolo 35 t/ha, porosty pěstované na kapkových závlahách dosahují až 70 t/ha. V průběhu vegetace měli pěstitelé problémy s trásněnkami, na které nejsou pro ošetření porostů cibule registrovány efektivní přípravky.

V jarním období trpěly na Moravě porosty **česneku** z podzimní výsadby vláhovým deficitem, v Čechách byly srážky optimálně rozloženy, takže zde bylo dosaženo vyššího výnosu. V období sklizně bylo deštivé počasí, což sklizeň komplikovalo a mělo negativní vliv na kvalitu česneku. Jeho odbyt byl v roce 2014 vlivem dovozů z Polska a Španělska více problematický.

V porostech česneku byl zaznamenán vyšší výskyt háďátka zhoubného, kterého pěstitelé často zaměňují s plísní. Pro eliminaci problémů s háďátkem je nutné nakupovat uznanou sadbu z prověřených zdrojů a sázet česnek na stejný pozemek za 4 – 5 let.

Plodová zelenina

Výsadba **polních paprik** pod polní fóliové tunýlky i přímo na pole bez ochrany začala začátkem dubna. Pozdní mrazíky papriky v letošním roce nepoškodily. Zhruba do konce července byly pro ně ideální klimatické podmínky, pak však byly porosty zasaženy nadměrným množstvím srážek a výrazným ochlazením. Nepříznivé klimatické podmínky se projevily zejména na polních bílých a zelených paprikách, které byly na některých místech zcela zdecimovány, zbytek porostů vykazoval nízký výnos i špatnou kvalitu. Na těchto paprikách se začala projevovat rez a fyziologické poruchy. Špatný vývoj paprik způsobovalo také podmáčení kořenů. **Červené polní paprice** (kapii) se s těmito nepříznivými podmínkami podařilo vyrovnat lépe. Pěstitelé mají v porostech papriky dlouhodobě problémy s trásněnkou, proti které nejsou dlouhodobě registrovány žádné účinné přípravky. Vzhledem k nepříznivým podmínkám je odhadován v roce 2014 pokles výnosu o 30 %.

Zákaz vývozu zeleniny do Ruska způsobil výrazný propad cen zemědělských výrobců paprik, špatné odbytové podmínky v důsledku masivních dovozů paprik do ČR přetrvávaly téměř až do konce pěstitelské sezóny.

Průběh vegetace u **okurek** byl podobný jako u paprik. V průběhu mírné zimy přezimovaly plísně a svilušky. V první polovině vegetace byly výrazné teplotní výkyvy mezi dnem a nocí, což okurkám neprospívalo. Svilušky napadaly vysázené okurky od začátku vegetace. Pak přišla perioda chladného počasí a okurky po pár raných sklizních podlehly plísní.

Venkovní porosty **tyčkových rajčat** trpěly od začátku vegetace plísní bramborovou. U rajčat pěstovaných ve sklenících a pod foliovými kryty se problém s plísní nevyskytoval. Přívalové deště způsobily u venkovních nezakrytých porostů praskání plodů. Výsev polních **rajčat na průmyslové zpracování** probíhal od počátku dubna. V důsledku suchého jara rajčata špatně vcházela a jejich růst byl pomalejší. Na některých porostech se objevila viróza *Stolbur*. V průběhu léta se stav porostů zlepšil a předpokládala se dobrá úroda. Intenzivní deště koncem srpna a začátkem září oddálily jejich sklizeň, některé pozemky byly pro sklizňovou techniku nepřístupné i v průběhu září. Projevil se nedostatek slunečního svitu, takže rajčata měla nedostatečnou refrakci (nízký obsah cukrů). Deštivé počasí v závěru vegetace se i přes intenzivní chemickou ochranu podepsalo na špatném zdravotním stavu plodů, které byly hojně napadeny fytoftorou a černěmi. Celkové ztráty způsobené chorobami a znemožněním sklizně jsou odhadovány na 40 – 50 %. Výsev **cukrové kukuřice** v jarním období proběhl v příznivých podmínkách. V průběhu vegetace byly porosty optimálně zásobeny vláhou. Rostliny byly dobře opyleny a palice dozrály.

Listová zelenina

Listové zeleniny jsou v současné době u spotřebitelů velmi populární, vynikají značnou variabilitou tvarů a barev a tím získávají na atraktivnosti pro kupující, kteří stále více a rádi vyhledávají nové produkty. Příznivý je rovněž jejich vliv na zdravý životní styl.

Rozsah pěstování listových zelenin v ČR zůstal na srovnatelné úrovni jako v předchozím roce. **Salát ledový** má stále výrazně dominantní postavení u našich pěstitelů i na trhu. I přesto, že je produkce realizována především na domácím trhu, celková poptávka je vyšší a musí být v průběhu sezóny uspokojována dovozem. Rozsah pěstování **salátu hlávkového** se stabilizoval. Celkově je pozitivní zájem konzumentů o různé typy salátů a jejich spotřeba stále roste. Saláty typu *Lollo* zaznamenaly další pokles pěstování, ale v tomto roce to bylo vyvoláno velkým zájmem trhu o nový typ *Salanova crispy*, který má lepší chuťové vlastnosti, trvanlivost, atraktivnější vzhled a má širší uplatnění na trhu. Dále roste zájem o **saláty římské, dubáčky** a některé další typy.

Významnou a tradiční listovou zeleninou na našem trhu je **špenát**. Hlavní plochy jsou určeny na pěstování špenátu výhradně na zpracování (mražení, sušení), další druhy (např. rukola, polníček, baby špenát, čekanky) se pěstují na menších plochách. V letním období je tradičně největší problém se sklizní a s kvalitou produkce. Tyto problémy se po vysokých teplotách a vyšších srážkových úhrnech projeví především u **ledových salátů** v průběhu června a července. Rozdíly teplot s následnými častými výskyty krupobití způsobily škody na některých porostech. Na jaře byl na porostech špenátu zaznamenán častější výskyt plísně špenátové a antraknózy, na salátech plísně salátové a bakteriózy. Na menší části porostů způsobily škody především klopšky, mšice, třásněnky a housenky některých můr.

Košťálová zelenina

Pěstitelé začali vysazovat první rané porosty košťálové zeleniny již od začátku března. Vzhledem k brzké výsadbě začaly první sklizně o 14 dní dříve ve srovnání s minulým rokem. U rané zeleniny nebyly problémy se škůdci.

Po nástupu horkého léta a následných dešťů začali mít pěstitelé problémy s růstem plevelů, herbicidy nebyly dostatečně efektivní, a proto se musely porosty několikrát okopat. Největší potíže se zaplevelením byly na pozemcích zasažených povodněmi v roce 2013. Kvalita i výtěžnost u **letních květáků** byla v důsledku horka a nadměrných srážek velice nízká. Vysázené květáky nedorostly, předčasně začaly tvořit růžice, které ihned vykvétaly. Rostliny i přes intenzivní ochranu trpěly listovými skvrnitostmi a bakteriózami. V červenci začaly do porostů nalétat molicce. První ošetření byla úspěšná, ovšem poté již pěstitelé s molicemi bojovali obtížně. Špatný zdravotní stav porostů byl zaznamenán i u pozdních odrůd.

Porosty **hlávkového zelí** byly v průběhu vegetace ve velice dobré kondici. Deštivé počasí jim prospívalo, a proto jsou u tohoto druhu očekávány vysoké výnosy. U měkčích sladkých odrůd byly problémy s třásněnkou.

Odbyt košťálové zeleniny velice negativně ovlivnily jak vysoká produkce v okolních státech, tak rovněž zákaz vývozu zeleniny ze zemí EU do Ruska, což způsobilo kumulaci produkce v evropských státech. Vzhledem ke špatným odbytovým podmínkám zůstane část tuzemské produkce nesklizena na polích.

Kořenová zelenina

Porosty rané **svazkové mrkve a petržele** byly v roce 2014 založeny velice brzy. Vzhledem k nedostatku vláhy měly nejranější porosty problémy se vzcházením, byly řídké a nevyrovnané. Další výsevy proběhly koncem března a pokračovaly na etapy po čtrnácti dnech. Vše bylo nutné zavlažovat. Koncem května nastoupily vysoké teploty 35 °C, což způsobilo problémy u porostů vysetých v tomto období. Naklíčené rostlinky se v půdě doslova uvařily, proto musely být tyto porosty po poklesu teplot v průběhu června přesety.

V letních měsících byly porosty mrkve zasaženy přivalovými dešti, přičemž došlo ke splavení hrůbků. Od 12. srpna do poloviny září napršelo na Moravě 45 % ročního srážkového úhrnu pro tuto oblast. Vyzrálým mrkvím v důsledku střídání sucha a přivalového deště praskaly kořeny. Deštivé počasí komplikovalo i sklizně pozdních odrůd mrkve.

Vzhledem k mírné zimě měli pěstitelé rovněž značné problémy s hlodavci. Vývoj počasí, zejména střídání vysokých teplot a vlhka, prospíval výskytu houbových chorob, proto bylo nutné porosty pravidelně ošetřovat fungicidy, aby byl udržen dobrý zdravotní stav porostů.

Odbytové podmínky na začátku sklizňového období byly velice dobré, dokud Rusko nevyhlásilo zákaz dovozu zeleniny z EU, což způsobilo zastavení odbytu a pokles cen. V důsledku nadúrody mrkve a petržele i v ostatních zemích je český trh nadmíru zásobován dovozy mrkve a petržele z Polska a Nizozemska, což vede k výraznému snižování cen. Většina mrkve se v obchodech prodává v akcích, jinak odbyt stagnuje.

Výsadba **celeru** proběhla velice brzy. Rané výsadby byly založeny již 20. března pod netkanou textilií. Porosty nebyly poškozeny nízkými teplotami, a tak nehrozilo riziko jarovizace a následného vykvétání rostlin. V průběhu vegetace bylo nutné celeru intenzivně zavlažovat. První sklizeň celeru s natí začala začátkem června. Dlouhá vegetační doba celeru dává předpoklad vysokým výnosům, je ovšem otázkou, zdali bude zákazník narostlé celerové bulvy nakupovat. Výkupní ceny celeru byly v říjnu nízké, proto pěstitelé s vyorávkou vyčkávali na chladnější počasí. Některé porosty měly ke konci vegetace značné problémy se septoriózou.

Lusková zelenina

Hrachy byly vysety v první dekádě března, což bylo ve srovnání s loňským rokem velice brzy. První sklizně porostů nakrytých netkanou textilií měly dobrou kvalitu i výnos. Později vyseté porosty strádaly suchem a v důsledku vysokých teplot velice rychle dozrály (přežrály) a pěstitelé je nestihli sklídit. Se škůdci nebyly významné problémy.

Průběh vegetace u **fazolových lusků** byl bezproblémový. Fazolové lusky se dostávají do obliby jako příloha k hlavnímu jídlu. Fazolky si ovšem stále hledají své zákazníky, a proto je objem prodané produkce u této plodiny zatím nízký.

Struktura zelinářských podniků

Struktura zelinářských podniků podléhá průběžným změnám. Vývoj vedl ke koncentraci produkce zeleniny u větších výrobců a k ukončení činnosti menších, kteří nejsou napojeni na mezinárodní obchodní řetězce a ekonomicky se propadají.

V roce 2014 byla struktura pěstitelské základny v porovnání s předchozím rokem stabilní. Drobné změny počtu pěstitelů ve stanovených intervalových výměrách jsou způsobeny snížením nebo naopak zvýšením pěstební plochy zeleniny, nikoliv výrazným úbytkem pěstitelů. Z šetření vyplynulo, že v roce 2014 pěstovalo zeleninu o tři pěstitele méně než v předchozím roce. Tito pěstitelé byli zřejmě demotivováni častými povodněmi, v důsledku kterých přicházejí o produkci na úrodných zelinářských polích podél řek, a rozhodli se v těchto rizikových lokalitách pěstovat jiné plodiny, méně náročné na ruční práci.

Struktura pěstitelů tržní zeleniny v ČR

Rozsah pěstování (ha)	Počet pěstitelů					Pěstební plocha (ha)				
	2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014
100,1 – a více	22	23	19	20	21	5 025	5 575	5 301	4 687	5 217
50,1 – 100	23	22	20	21	20	1 332	1 482	1 435	1 320	1 481
30,1 – 50	35	36	21	19	19	1 021	1 192	1 085	980	1 095
20,1 – 30	18	19	23	24	23	332	397	382	353	401
10,1 – 20	33	33	44	46	45	504	579	545	458	524
5,1 – 10	43	43	45	42	43	188	252	225	223	254
1 – 5	77	74	77	75	75	121	136	123	156	178
ostatní	211	216	220	219	217	61	83	75	115	113
CELKEM	462	466	469	466	463	8 584	9 696	9 171	8 292	9 263

Pramen: ZUČM

Větší pěstitelé jsou většinou specializovaní na produkci určitých druhů zeleniny, mají nakoupenou speciální mechanizaci, někteří na svých farmách vybudovali moderní skladovací prostory a mají větší produktivitu práce. Drobní pěstitelé se většinou specializují na prodej ze dvora a na běžných a farmářských tržnicích, případně se snaží realizovat dnes velmi propagovaný systém „zeleninových bedýnek“. Některé větší farmy také prodávají část své produkce přímo z farmářských podejen.

Samozásobení domácností zeleninou

V obchodech a na farmářských tržnicích je téměř celoročně k dostání široký sortiment zeleninových druhů, a proto neměly rodiny v minulých letech potřebu zeleninu na svých zahrádkách pěstovat. Pěstování zeleniny pro vlastní potřebu je rozšířeno zejména na vesnicích a v okolí menších měst. V důsledku skandálů a mediálních kauz s nekvalitními a zdravotně závadnými potravinami se některé domácnosti začínají postupně vracet k pěstování vlastní zeleniny. Tento trend ovšem narůstá velice pozvolna, protože plochy, na kterých byly dříve zeleninové záhony, jsou nyní využívány k rekreačním účelům.

Dle odhadů Zelinářské unie Čech a Moravy bylo v roce 2014 cca 13,5 % z celkové produkce vypěstované zeleniny určeno pro vlastní spotřebu. Samozásobitelsky produkuje čerstvou zeleninu asi 236 tisíc domácností s průměrnou pěstební plochou pohybující se okolo 50 m², což představuje celkovou plochu cca 1 180 ha.

Struktura prodeje a odbytu pěstované čerstvé zeleniny od profesionálních pěstitelů v ČR v roce 2014

Supermarketům a hypermarketům	Všechny nadnárodní řetězce, tuzemské supermarkety (včetně odbytových družstev/sdružení producentů)	Podíl 78 %
Velkoobchodům	Včetně jejich dalších dodávek do supermarketů a hypermarketů, export (včetně odbytových družstev/sdružení producentů)	Podíl 8%
Na zpracování	Konzervárny, zelárny, mrazírny, sušárny apod. (včetně odbytových družstev/sdružení producentů)	Podíl 10 %
Ostatní	Vlastní export, hotely a restaurace, ZOO, přímý prodej „ze dvora“ zákazníkům, farmářské tržnice, místním výkupům, vlastní spotřeba, ztráty, apod.	Podíl 4 %

Pramen: ZUČM

Struktura prodeje zeleniny má stabilní charakter. Většina pěstitelů již našla stálá odbytíště. Zboží větších pěstitelů míří na centrální sklady supermarketů a hypermarketů a do zpracovatelských závodů. Pěstitelé střední velikosti dodávají většinou velkoobchodníkům. Menší pěstitelé prodávají svoji produkci ze dvora, na tržnicích, dodávají přímo do restaurací, hotelů atd., případně využívají některé nově vznikající trendy jako je např. prodej prostřednictvím bedýnkového systému. Nevýhodou těchto způsobů prodeje je malý objem prodaného zboží a vyšší organizační náročnost, proto je tento typ prodeje pouze doplňkový. Výhodou je výrazně vyšší odbytová cena, zákazníci ceněná čerstvost a kvalita nakupované zeleniny a také možnost seznámit se s podmínkami, v jakých je tato zelenina pěstována.

Rychlírenství zeleniny

Pěstování zeleniny ve sklenících a fóliovnících v ČR má spíše stagnující charakter. Pěstitelé v našich podmínkách mají vysoké náklady na vytápění a se svou ranou produkcí, která je velice náročná na ruční práci, jen těžko konkurují produkci dovážené z jižních států Evropy. Plodová zelenina, která se pod krytými plochami pěstuje, je velice náročná na mechanickou manipulaci a otlaky. Aby tyto druhy překonaly dalekou cestu, např. ze Španělska, Itálie atd., je nutné vybrat odrůdy s pevnou slupkou, které jsou sklízeny nezralé a dozrávají v průběhu přepravy a skladování. Chut'ové vlastnosti takovýchto plodů jsou velice mdlé. To je výzva pro tuzemské pěstitele, kteří začínají pěstovat kvalitní chutné odrůdy, za které jsou zákazníci ochotni zaplatit i vyšší ceny. Velice populární jsou různé druhy cherry rajčat a pálivé druhy paprik.

V roce 2014 činila výměra zakrytých ploch 50 ha. Pěstovala se zde rajčata na 21 ha, papriky na 6 ha, okurky na 6 ha, kedlubny na 2 ha, saláty na 4 ha a zeleninová sadba na 11 ha.

Tržní produkce zeleniny

V ČR nejsou statisticky sledovány plochy s produkcí zeleniny tržních a netržních pěstitelů. Údaje o rozsahu a objemu produkce tržní zeleniny obsahují i údaje o pěstování meziplodin. Informace v následující tabulce jsou výsledkem šetření ZUČM. V roce 2013 byly osevni plochy ve výši 9 274 ha sníženy o plochy zničené povodní na 8 292 ha.

Vzhledem k povodním a s nimi souvisejícímu zničení části pěstitelských ploch po této události v roce 2013 byl zaznamenán nárůst cen zeleniny (tzv. farmářských cen) z důvodu jejího nedostatku v celé Evropě.

Přehled o tržní produkci zeleniny v ČR

Druh zeleniny	2012		2013		2014 (odhad)	
	ha	tuny	ha	tuny	ha	tuny
Brokolice ¹⁾	50	450	44	392	47	423
Celer	271	6 775	290	9 280	312	8 424
Cibule	1 378	39 962	1 434	40 152	1 580	45 820
Česnek	164	984	181	1 267	222	1 554
Fazolové lusky	85	680	75	600	77	616
Hrách zahradní	982	3 589	949	4 271	1 220	6 100
Chřest	145	812	15	135	110	990
Kapusta hlávková ¹⁾	117	2 808	66	1 952	101	2 525
Kedlubny ¹⁾	147	4 410	119	3 570	151	4 530
Kukuřice cukrová	341	5 456	330	5 280	332	5 312
Květák ¹⁾	308	4 004	132	2 112	184	2 944
Mrkev	547	20 786	560	22 400	588	22 932
Okurky nakládačky	263	11 046	224	9 632	230	9 660
Okurky salátové	54	1 944	53	2 120	65	2 340
Paprika	233	9 320	214	8 560	233	9 320
Pastinák	17	306	5	90	25	450
Petržel	222	3 774	130	2 710	250	4 250
Pór	7	161	4	92	9	207
Rajčata	509	20 869	507	19 266	502	20 582
Ředkvička ¹⁾	275	5 500	190	3 800	266	5 320
Řepa salátová	152	4 864	78	2 496	115	3 680
Saláty i barevné ¹⁾	611	12 220	754	15 080	750	15 000
Špenát ¹⁾	425	6 800	347	5 552	466	7 456
Zelí hlávkové bílé a červené	1 150	51 750	943	46 150	1 097	62 529
Zelí pekingské ¹⁾	122	2 440	60	1 318	65	1 430
Zelenina ostatní	596	6 555	588	11 172	266	5 054
Celkem	9 171	228 265	8 292	219 449	9 263	249 448

Pramen: ZUČM

Poznámka: ¹⁾ plodinu je možné pěstovat i jako druhý sled

Plocha i produkce ředkvičky převyšují údaje od ČSÚ, které provádí šetření v době, kdy ještě nemají pěstitelé vysety všechny sledy.

Tržní produkce - tj. zboží, které se odbytuje do obchodní sítě nebo pro zpracovatelský průmysl.

Produkce tržní zeleniny se na celkovém objemu produkce zeleniny ČR v roce 2012 podílela přibližně téměř 98 %, v roce 2013 klesl tento podíl na necelých 92 %. Údaje o produkci zeleniny ve výše uvedené tabulce jsou uvedeny podle reálně dosahovaných výnosů, které jsou vyšší než průměrné výnosy udávané ČSÚ.

Finanční vyjádření sklizně zeleniny

Tržby za tržní produkci zeleniny v roce 2013 klesly v porovnání s předchozím rokem o 9,5 % a dosáhly 2,35 mld. Kč. K výraznému meziročnímu snížení tržeb došlo v roce 2013 především u chřestu, hrachu na zpracování, pekingského zelí, řepy salátové, póru a květáku. Porovnání finančního vyjádření tržní produkce zeleniny v ČR v letech 2010 – 2013 uvádí tabulka v příloze č. 2 této zprávy.

Trendy v pěstování zeleniny ve vztahu k potřebám trhu

V posledních letech vzniká několik trendů v rámci pěstování zeleniny. Jedním z nich je např. přizpůsobení dodávek zeleniny požadavkům trhu, tj. konzumovat čerstvou zeleninu celoročně. Hledají se odrůdy, u kterých je možné prodloužit jejich vegetační sezónu, a vyvíjí se nové technologie pěstování zeleniny. Dále pěstitelé vybudovali na svých farmách efektivní technologie skladování a posklizňových úprav, aby mohli průběžně dodávat na trh čerstvou zeleninu pranou, loupanou či jinak upravenou, tříděnou a balenou. Je snaha zavést mechanizovanou sklizeň u těch druhů zelenin, u kterých to bylo dříve nepředstavitelné, jedná se např. o kombajnovou sklizeň brokolice.

Zvyšuje se rovněž i kvalita potravin, omezuje se používání pesticidů a hnojiv. Žádána je zelenina vypěstovaná v systému integrované produkce, který je šetrný k životnímu prostředí a produkuje zdravější potraviny. Spotřebitelé se stále více zajímají o původ potravin, proto jsou zaváděny různé certifikační systémy, které umožňují přesně dohledat jejich původ. V posledních letech se značně rozvíjí prodej zeleniny ze dvora nebo ve farmářských prodejnách a prodej prostřednictvím tzv. farmářských bedýnek.

Obecně lze říci, že stoupá poptávka po zelenině, která nevyžaduje náročnou kuchyňskou úpravu a lze ji rychle zkonzumovat. V domácnostech se z časových důvodů vaří méně ze základních surovin, a proto stále více roste potřeba polotovarů (polévkových směsí, mražených směsí, předpřipravených salátů apod.). Snižuje se spotřeba zelenin časově náročných na úpravu, např. hlávkové zelí, celer, hlávková kapusta a červená řepa, a zvyšuje se spotřeba salátů, kedlubnů, ředkviček, okurek, paprik a chřestu. Roste rovněž spotřeba rajčat, a to především tzv. koktejlových a cherry rajčat. Zákazníci upřednostňují zeleninu menších rozměrů, aby ji mohli spotřebovat jednorázově.

INTEGROVANÁ PRODUKCE ZELENINY V ČR

Integrovaná produkce zeleniny je ekonomická produkce zeleniny vysoké kvality při uplatnění ekologicky přijatelných metod pěstování a minimalizace nežádoucích vedlejších účinků agrochemikálií při jejich používání. Klade důraz na zvýšení ochrany životního prostředí a lidského zdraví. Pěstitelé postupují podle Pravidel pro integrovaný systém pěstování zeleniny (IPZ), dodržují metody správné zemědělské praxe, preventivní metody a metody signalizace, které umožní odhalení škodlivého činitele v porostu a následné cílené naplánování ochranného zásahu.

Svaz pro integrované systémy pěstování zeleniny (Svaz pro IPZ), který je součástí Zelinářské unie Čech a Moravy (ZUČM), byl založen v roce 2005 jako dobrovolné sdružení pěstitelů. V tomto roce se začala zelenina pěstovat dle stanovených pravidel pro IPZ na 3 437 ha. V roce 2007 se zelenina v systému IPZ pěstovala již na 4 572 ha. V tomto roce, po splnění podmínek dvouletého přechodného období, dostali první pěstitelé právo označovat svou kvalitní produkci ochrannou známkou IPZ. Tato známka pěstitelům slouží k odlišení jejich kvalitní produkce od ostatní zeleniny dodávané na tuzemský trh.

V roce 2011 skončil některým pěstitelům pětiletý závazek a mohli dále buď závazek prodloužit, nebo navýšit výměru v posledním roce pětiletého období a uzavřít nový závazek na 5 let, anebo ukončit hospodaření v rámci tohoto systému. V roce 2012 již nebylo možné uzavírat nové závazky ani navýšovat výměry ploch. Pěstitelům, kterým závazky postupně končily, bylo umožněno tyto závazky prodloužit do roku 2013 a následně do roku 2014.

Hospodaření v rámci systému IPZ při ZUČM není podmíněno přísnými finančními sankcemi. Pěstitelé zde vstupují pouze do rizika odebrání ochranné známky, proto se počet žadatelů o ochrannou známku nijak výrazně nesnižuje a výměra zeleniny, ze které pěstitelé označují produkci touto známkou, pozvolna narůstá.

Produkce zeleniny v integrovaném systému pěstování vyžaduje průběžné plnění stanovených podmínek, jejichž porušení je sankcionováno vrácením dotace za celé období zpětně. Z těchto důvodů se někteří pěstitelé rozhodli po skončení pětiletého období již dále v pěstování zeleniny v tomto systému nepokračovat.

Rok	Pěstitelé zeleniny ČR v systému IPZ evidovaní na SZIF		Žadatelé o ochrannou známku IPZ evidovaní u ZUČM			
			Držitelé ochranné známky IPZ		Pěstitelé v přechodném období (čekatelé)	
	Počet pěstitelů	Plocha v ha	Počet pěstitelů	Plocha v ha	Počet pěstitelů	Plocha v ha
2005	X	X	X	X	37	3 437
2006	X	X	X	X	57	4 846
2007	63	4 572	34	4 158	35	1 119
2008	71	4 487	30	3 332	24	951
2009	80	4 920	50	3 934	9	380
2010	87	5 360	50	3 819	14	718
2011	93	6 092	54	4 826	13	397
2012	81	5 980	55	5 111	5	365
2013	79	5 951	59	5 448	6	255
2014	75	5 707	58	5 010	6	387

Pramen: SZIF, ZUČM

V roce 2014 je v tomto systému zařazeno 75 pěstitelů s výměrou dosahující téměř 62% podíl z celkové pěstební plochy členů ZUČM, přičemž nejrozšířenějšími oblastmi pěstování zeleniny v IPZ jsou Nymbursko, jižní Morava, Litoměřicko, Královéhradecko a Opavsko.

Někteří pěstitelé zeleniny hospodařící dle Pravidel pro IPZ nežádají o udělení ochranné známky IPZ. Z toho důvodu je rozdílný počet pěstitelů, kteří žádají SZIF o úhradu vícenákladů spojených s dodržováním pravidel stanovených v NV č. 79/2007 Sb., v platném znění, s počtem žadatelů, kteří žádají ZUČM o udělení ochranné známky IPZ.

SKLADOVACÍ KAPACITY V ZELINÁŘSTVÍ ČR

V roce 2014 postavil jeden pěstitel dva větrané sklady o kapacitě 500 t a 800 t a jeden sklad chlazený o kapacitě 500 t.

Pro sezónu 2014/15 bylo počátkem listopadu naskladněno 65,2 tis. t zeleniny, což je téměř o 33 % více oproti předchozí sezóně. Celková skladovací kapacita je tak využita pouze ze 46 %. Nejvíce jsou zaplněny sklady chlazené (asi z 81 %) a je v nich naskladněno 2,9 tis. t celeru, 17,0 tis. t hlávkového zelí, 0,8 tis. t hlávkové kapusty, 16,9 tis. t mrkve a 1,5 tis. t petržele. Sklady větrané jsou zhruba z 28 % zaplněny cibulí (20,8 tis. t) a hlávkovým zelím (5,0 tis. t). Ve skladech s řízenou atmosférou je naskladněno 0,2 tis. t pekingského zelí.

Struktura skladovacích kapacit v zelinářství ČR k 1. 11. 2014

Druh skladu	Počet pěstitelů vybavených sklady	Počet skladů	Skladovací kapacita v t	Podíl z celkové kapacity	Naskladněno v t k 1.11.2014 (odhad)
Chlazené sklady	44	61	48 284	34 %	39 130
Sklady s řízenou atmosférou	2	3	2 360	2 %	250
Větrané sklady	58	95	91 501	64 %	25 800
CELKEM	104	159	142 145	100 %	65 180

Pramen: ZUČM

Poznámka: sledovány jsou jen zkolaudované sklady bez provizorních a manipulačních skladů

ZPRACOVATELSKÝ PRŮMYSL V ČR

V únoru roku 2014 proběhlo statistické zjišťování o nákupu ovoce a zeleniny pro zpracování a o výrobě ovocných a zeleninových výrobků za rok 2013. Celkový nákup zeleniny pro zpracování z tuzemska a ze zahraničí dosáhl 94 787 t, tj. přibližně o 1 % více než v roce 2012.

Nákup čerstvé zeleniny pro zpracování z tuzemska se v roce 2013 oproti předchozímu roku snížil o 11 % na 53 770 t, nákup ze zahraničí se naopak zvýšil o 32 % na 22 256 t. Největší podíl v nákupu čerstvé zeleniny pro zpracování z tuzemska představoval, podobně jako v předchozích letech, nákup hlávkového zelí bílého a rajčat, ze zahraničí nákup okurek nakládaček. Pro výrobu zeleninových výrobků bylo z tuzemska nakoupeno 1 758 t upravené zeleniny. Nákup zmrazené a sušené zeleniny, zeleninových protlaků a koncentrátů ze zahraničí se v porovnání s předchozím rokem zvýšil o 41 % na 17 002 t, z toho největší podíl činila rajčata (48 %).

Nákup čerstvé zeleniny pro zpracování v ČR (t)

Zelenina	Nákup zeleniny původem						Nákupní ceny v Kč/kg bez DPH ¹⁾					
	z tuzemska			ze zahraničí			2011		2012		2013	
	2011	2012	2013	2011	2012	2013	od	do	od	do	od	do
Brokolice	66	24	*	*	*	*	8,44	14,55	22,85	23,72	*	*
Celer	1 874	1 383	1 246	1 050	627	976	3,30	7,27	3,14	5,51	3,78	5,92
Cuketa	1 062	575	178	*	*	-	2,26	2,47	3,02	3,13	2,43	2,45
Cibule suchá	715	2 588	2 680	1 128	107	*	4,88	10,30	6,03	9,25	7,01	11,36
Cibule nakládačka	*	-	-	*	705	498	9,35	11,17	11,08	13,47	12,53	12,73
Červená řepa	1 393	1 014	1 167	*	*	*	2,16	2,84	1,97	2,75	2,12	3,86
Česnek	1	*	10	-	*	*	80,26	88,04	36,29	40,36	58,96	71,80
Fazolka – lusky	*	-	-	*	*	-	*	*	*	*	-	-
Feferony	30	32	*	671	514	321	15,73	17,79	16,07	31,10	17,07	22,12
Hrášek – zrno	2 733	1 758	2 015	-	-	*	6,62	7,71	6,11	7,67	7,16	8,70
Kapusta hlávková	*	*	599	*	*	*	3,09	11,10	3,31	5,13	3,80	5,27
Kopr	212	249	*	-	-	-	5,27	5,69	3,68	4,17	*	*
Křen	*	2	*	800	543	539	18,89	36,01	19,30	31,35	11,99	18,34
Kukuřice cukrová	101	*	853	*	-	*	10,95	11,01	*	*	9,75	10,11
Květák	*	*	123	*	*	*	4,01	6,80	4,12	6,31	5,18	7,32
Mrkev, karotka	5 491	8 422	3 975	1 560	778	*	2,19	3,93	1,81	4,75	1,95	4,63
Nat' (petrželová, celerová)	*	-	*	-	-	-	*	*	-	-	*	*
Petržel	84	*	*	*	*	*	5,30	7,21	2,09	2,22	2,15	4,49
Pastinák	*	273	121	*	-	-	5,47	6,13	2,24	2,45	4,98	5,09
Okurky nakládačky	7 274	5 416	5 526	5 137	6 341	7 677	3,71	16,88	2,90	17,74	4,42	17,31
Okurky salátové	1 628	369	1 651	*	-	*	5,33	6,27	7,31	20,71	4,51	9,86
Paprika zelená	2 303	1 232	1 052	626	221	352	8,80	13,04	7,19	9,88	7,66	11,38
Paprika červená	1 812	703	1 2010	857	*	594	12,85	15,10	11,58	14,57	12,16	17,99
Paprika beraní roh	139	276	340	381	463	237	13,86	15,06	12,84	14,44	13,72	15,02
Pór	*	*	43	*	*	-	14,14	14,22	16,79	20,78	16,20	18,54
Rajčata červená	13 689	10 131	7 543	*	*	*	2,26	2,30	2,10	2,14	2,73	2,82
Ředkev	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Saláty	1 533	*	*	*	*	*	11,42	57,05	*	*	*	*
Špenát	4 707	4 704	2 895	*	*	*	3,64	4,43	3,57	4,17	3,63	9,33
Tykev	186	245	*	*	*	*	7,17	7,17	6,21	6,75	6,18	6,54
Zelí hlávkové bílé	15 233	16 718	17 443	1 933	3 109	4 022	2,16	3,91	2,02	3,49	2,57	4,06
Zelí hlávkové červené	1 500	1 089	1 129	392	608	1 050	2,61	4,95	2,28	3,64	3,34	5,04
Zelí pekinské	*	*	*	-	*	-	10,53	11,53	*	*	*	*
Ostatní	407	728	*	*	*	*	3,07	11,03	10,02	25,22	3,57	59,60
Celkem	65 991	60 191	53 770	17 807	16 823	22 256	x	x	x	x	x	x

Pramen: MZe, Roční výkaz o nákupu ovoce a zeleniny pro zpracování a o výrobě ovocných a zeleninových výrobků

Poznámka: ¹⁾ nákupní ceny bez DPH jsou zveřejněny jako vážený aritmetický průměr cen, které uvedly jednotlivé podniky; * nelze zveřejnit z důvodu ochrany důvěrnosti údajů dle zákona č. 89/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů

Nákup zeleniny pro zpracování (zmražená, sušená a jinak upravená)

Zelenina	Nákup zeleniny v t původem				Nákupní ceny v Kč/kg bez DPH ¹⁾			
	z tuzemska		ze zahraničí		2012		2013	
	2012	2013	2012	2013	od	do	od	do
Brokolice	17	*	416	585	12,60	22,20	13,76	23,46
Celer	*	*	*	*	13,63	17,68	13,19	14,68
Cuketa	*	*	*	*	31,58	31,77	29,07	29,07
Cibule suchá	19	66	*	181	10,51	156,95	22,72	39,18
Cibule nakládačka	*	*	*	*	*	*	13,18	122,18
Červená řepa	4	6	-	*	68,29	79,62	57,28	60,06
Česnek	11	4	121	272	43,70	67,21	40,84	58,72
Fazolka - lusky	*	*	445	451	12,21	16,35	13,86	18,74
Feferony	*	*	-	-	44,73	44,80	43,97	44,18
Hrášek - zrno	186	355	179	477	15,53	22,15	16,76	20,54
Kapusta hlávková	-	-	-	*	-	-	*	*
Kopr	*	*	-	*	*	*	183,09	184,52
Křen	*	67	-	-	*	*	24,50	29,61
Kukuřice cukrová	13	*	326	287	17,64	22,46	19,34	22,99
Květák	*	-	692	835	11,13	21,27	10,69	19,52
Mrkev, karotka	112	141	2 355	2 325	8,19	15,78	8,74	39,09
Nat' (petrželová, celerová)	6	3	*	*	47,83	56,09	20,38	211,13
Petržel	-	-	*	*	*	*	*	*
Pastinák	-	-	*	*	*	*	*	*
Okurky nakládačky	*	*	*	*	*	*	16,26	19,36
Okurky salátové	*	*	-	*	*	*	14,31	15,77
Paprika zelená	30	87	217	117	18,97	23,79	19,00	21,09
Paprika červená	91	*	127	82	22,08	31,60	22,95	31,46
Paprika beraní roh	-	-	-	-	-	-	-	-
Pór	*	*	335	346	10,72	13,11	10,94	14,70
Rajčata červená	*	*	4 120	8 145	13,62	22,83	15,65	32,06
Ředkev	-	-	-	-	-	-	-	-
Saláty	-	-	-	-	-	-	-	-
Špenát	*	*	-	*	*	*	17,29	23,80
Tykev	-	-	*	*	*	*	*	*
Zelí bílé	177	302	930	588	4,60	5,61	5,52	6,93
Zelí červené	*	*	-	-	*	*	*	*
Zelí pekingské	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostatní	*	41	469	625	10,44	44,11	12,21	54,76
Celkem	4 340	1 758	12 079	17 002	x	x	x	x

Pramen: MZe, Roční výkaz o nákupu ovoce a zeleniny pro zpracování a o výrobě ovocných a zeleninových výrobků

Poznámka: ¹⁾ nákupní ceny bez DPH jsou zveřejněny jako vážený aritmetický průměr cen, které uvedly jednotlivé podniky

* nelze zveřejnit z důvodu ochrany důvěrnosti údajů dle zákona č. 89/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů

Z údajů, zjištěných při statistickém zjišťování, vyplývá, že celková výroba výrobků ze zeleniny se v roce 2013 oproti roku 2012 snížila o 4 % na 142 412 t. Z celkové výroby zeleninových výrobků činila největší podíl výroba sterilované zeleniny (37 %) a výroba kečupů (18 %). Výroba sterilované zeleniny (kromě salátových směsí) se meziročně zvýšila o 3 % na 52 673 t, přičemž polovinu z toho tvořila výroba okurek nakládaček. Nejvíce se při srovnání s předchozím rokem zvýšila výroba zeleninových šťáv, přesné údaje však nelze uvést z důvodu ochrany důvěrnosti údajů.

Výroba výrobků ze zeleniny v ČR (t)

Zeleninový výrobek		Výroba v tunách				
		2009	2010	2011	2012	2013
Zmrazená zelenina a směsi (včetně špenátu)		13 848	15 377	17 382	21 508	17 725
Sterilované zeleninové směsi a saláty		15 027	14 310	15 754	11 081	*
Sterilovaná zelenina (kromě salátových směsí)		72 287	58 131	50 108	51 164	52 672
v tom	okurky nakládačky	29 150	21 339	19 961	25 622	26 912
	zelí bílé sterilované ostatní	7 792	9 114	1 207	1 501	1 025
	zelí červené v kořeněném nálevu	2 110	2 648	2 728	2 870	3 395
	zelí bílé v kořeněném nálevu	-	-	8 802	8 977	9 163
	hrášek – zrno	*	*	*	*	*
	kukuřice cukrová	*	*	*	*	*
Kysané zelí		13 127	12 971	14 228	15 882	14 619
Sušená zelenina (včetně polotovarů ze sušené zeleniny)		*	*	*	*	*
Kečup		25 806	26 356	24 234	27 188	25 406
Rajčatový protlak		4 011	4 385	5 223	5 035	3 625
Dětská a kojenecká výživa		*	*	*	*	*
Zeleninové šťávy		632	608	135	*	*
Zpracované polotovary z chlazené nebo čerstvé zeleniny		3 497	3 641	4 341	5 407	5 527
z toho: - zeleninové směsi		1 886	1 452	3 390	3 267	1 837
Ostatní		3 530	2 626	7 076	8 773	5 008
Celkem		139 175	126 188	139 686	147 639	142 412

Pramen: MZe, Roční výkaz o nákupu ovoce a zeleniny pro zpracování a o výrobě ovocných a zeleninových výrobků

Poznámka: * nelze zveřejnit z důvodu ochrany důvěrnosti údajů dle zákona č. 89/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů

Dovoz zpracované zeleniny

Dovoz zpracované zeleniny a zeleninových výrobků (včetně intraunijního obchodu) v roce 2013 opět meziročně vzrostl o 2 % na 147,6 tis. t v hodnotě 3,3 mld. Kč. Dodávky zpracované zeleniny ze zemí EU se oproti předchozímu roku rovněž zvýšily o 2 % na objem 131,7 tis. t v hodnotě 2,8 mld. Kč. Na celkovém dovozu této skupiny komodit se podílely 89,2 %.

Mezi největší dodavatele patřilo tradičně Polsko (32,2 tis. t), následovala Itálie (22,7 tis. t), Německo (20,9 tis. t), Slovensko (13,8 tis. t) a Belgie (12,4 tis. t).

Dovoz ze třetích zemí do ČR v roce 2013 zaznamenal opětovný pokles z 15,2 tis. t na 14,9 tis. t zpracované zeleniny. Jednalo se zejména o konzervovaná rajčata, konzervované bambusové výhonky, zeleninové sušené směsi a zmrazenou zeleninu a o sušenou cibuli. Největšími importéry byla Čína (12,2 tis. t), Indie (0,5 tis. t), Vietnam (0,3 tis. t), Ukrajina (0,3 tis. t) a Egypt (0,3 tis. t).

Dovoz zpracované a konzervované zeleniny celkem

Název	2011		2012		2013		2014*	
	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč
Zelenina vařená, zmrazená	53 091	935 350	51 443	957 962	51 824	964 168	41 311	812 951
Zelenina prozatímně konzervovaná	5 486	15 782	3 352	16 542	827	9 615	304	7 673
Zelenina sušená	3 608	219 321	3 769	238 100	3 861	261 184	2 832	203 151
Zelenina konzervovaná v octě nebo kyselině octové	20 868	371 721	20 931	380 335	18 823	362 120	14 856	313 990
Rajčata konzervovaná, ne v octě	22 208	370 352	21 012	385 426	24 086	486 981	18 210	448 492
Šťáva z rajských jablek	1 698	17 119	1 267	12 922	1 360	16 744	1 006	13 451
Kečupy aj. omáčky z rajčat	9 238	246 311	10 586	301 191	11 615	332 073	8 963	290 797
Kukuřice konzervovaná ne v alkoholu, neslazená	1 382	54 683	678	25 815	452	18 651	315	12 311
Zelenina konzervovaná jinak než v octě, nezmrázená	37 875	767 211	31 707	697 454	34 800	808 912	24 770	665 136
CELKEM	155 454	2 997 850	144 745	3 015 747	147 648	3 260 448	112 567	2 767 952

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: * údaje za období od ledna do září 2014

Dovoz vybraných skupin zpracované zeleniny v roce 2013 podle zemí

Ukazatel	Země	Množství v t
Zelenina vařená, zmrazená	Polsko	19 069
	Belgie	11 962
	Slovensko	6 406
	Německo	3 393
	Maďarsko	2 893
	Rakousko	2 792
Rajčata konzervovaná, ne v octě	Itálie	12 420
	Čína	8 307
	Německo	1 154
	Slovensko	386
	Španělsko	367
Zelenina konzervovaná jinak než v octě, nezmrázená	Itálie	7 061
	Polsko	5 213
	Maďarsko	5 897
	Německo	4 810
	Slovensko	3 359
Zelenina konzervovaná v octě nebo kyselině octové	Německo	10 449
	Slovensko	3 064
	Rakousko	1 509
	Polsko	2 419
	Španělsko	265
	Řecko	263

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Vývoz zpracované zeleniny

Vývoz a reexport zpracované zeleniny a zeleninových výrobků (včetně intraunijního obchodu) se v roce 2013 zvýšil meziročně o 7,1 % na 64,0 tis. t v hodnotě 1,5 mld. Kč. Do zemí EU bylo exportováno 61,2 tis. t zpracované zeleniny, což představuje meziroční nárůst o 7,4 %. Na celkovém objemu vývozu této skupiny komodit činil 95,6% podíl.

Největší množství zpracované zeleniny směřovalo na Slovensko (34,5 tis. t), dále pak do Polska (6,5 tis. t), Maďarska (6,1 tis. t), Rakouska (3,9 tis. t) a Rumunska (2,9 tis. t).

Vývoz do třetích zemí v objemu 2,7 tis. t směřoval hlavně do Chorvatska (1,6 tis. t), Ruska (0,4 tis. t), Ukrajiny (0,1 tis. t) a Švýcarska (0,1 tis. t). Do třetích zemí se vyvážely zejména kečup a jiné omáčky z rajčat, konzervovaná cukrová kukuřice, konzervované okurky nakládačky, zmrazený hrášek a sušené zeleninové směsi.

Vývoz zpracované a konzervované zeleniny celkem

Název	2011		2012		2013		2014*	
	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč
Zelenina vařená, zmrazená	10 054	204 671	14 021	213 486	16 268	281 846	11 074	232 059
Zelenina prozatímně konzervovaná	10	212	7	209	5	283	6	289
Zelenina sušená	1 306	86 705	1 993	104 228	1 477	104 829	1 114	64 751
Zelenina konzervovaná v octě nebo kyselině octové	9 189	200 844	8 744	213 112	8 875	204 006	6 739	166 455
Rajčata konzervovaná, ne v octě	6 307	127 575	5 178	118 422	5 458	133 968	3 063	83 302
Šťáva z rajských jablek	130	1 386	168	2 018	193	3 408	111	1 624
Kečupy aj. omáčky z rajčat	15 710	369 739	20 768	459 603	21 777	484 720	16 184	417 053
Kukuřice konzervovaná, ne v alkoholu, neslazená	2 606	111 180	2 787	112 063	2 686	123 163	2 262	119 984
Zelenina konzervovaná jinak než v octě, nezmrázená	6 305	163 489	6 105	158 286	7 301	185 578	5 735	150 712
CELKEM	51 617	1 265 801	59 771	1 381 428	64 040	1 521 801	46 288	1 236 229

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: * údaje za období od ledna do září 2014

Vývoz vybraných skupin zpracované zeleniny v roce 2013 podle zemí

Ukazatel	Země	Množství v t
Zelenina vařená, zmrazená	Slovensko	11 811
	Maďarsko	1 921
	Polsko	1 396
Rajčata konzervovaná, ne v octě	Slovensko	2 338
	Polsko	2 061
	Maďarsko	322
Zelenina konzervovaná jinak než v octě, nezmrazená	Slovensko	4 785
	Polsko	518
	Rumunsko	459
	Litva	299
Zelenina konzervovaná v octě nebo kyselině octové	Slovensko	6 681
	Rumunsko	629
	Polsko	364
	Rakousko	481

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Stejně jako v zahraničním obchodě s čerstvou zeleninou dosahuje ČR dlouhodobě záporného salda i v zahraničním obchodě se zpracovanou zeleninou.

Saldo zahraničního obchodu se zpracovanou zeleninou České republiky

Jednotky	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014*
Tuny	-98 796	-88 784	-88 542	-96 964	-103 837	-84 974	-83 608	-66 279
Tis. Kč	-1 276 503	-1 552 970	-1 548 162	-1 797 105	-1 732 049	-1 634 319	-1 738 647	-1 531 723

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: *údaje za období leden – září 2014

Podrobnější údaje o dovozu a vývozu zpracované zeleniny a zeleninových výrobků jsou uvedeny v příloze č. I této zprávy.

SPOTŘEBA ZELENINY V ČR

Spotřeba zeleniny vyjádřená v hodnotě zeleniny čerstvé, tj. včetně výrobků ze zeleniny, v roce 2012 po letech nárůstu opět výrazně klesla, a to meziročně o 8,9 %. V roce 2013 se spotřeba zeleniny opět zvýšila, a to o 6,5 %. Největší meziroční nárůst spotřeby byl zaznamenán u hrášku, celeru, cibule, listových salátů a mrkve. Naopak k poklesu došlo zejména u okurek salátových, kapusty, špenátu, květáku a paprik.

Spotřeba zeleniny v ČR v hodnotě čerstvé (kg/osoba/rok)

tj. přepočet všech výrobků ze zeleniny na hodnotu zeleniny čerstvé

Rok	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Spotřeba	78,7	80,0	79,8	77,8	81,4	82,7	82,8	81,2	79,7	85,4	77,8	82,9

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * odhad MZe

Na spotřebě jednotlivých druhů potravin, např. masa, ovoce, zeleniny, rýže, těstovin atd. se promítá změna stravovacích zvyklostí ovlivněná turistickým ruchem a počtem cizinců v naší populaci, ale největší vliv na spotřebu potravin mají ceny potravin, dané růstem cen energií, osiv, krmiv, hnojiv, přípravků na ošetřování zvířat a rostlin, vysokou marží obchodních řetězců a koupěschopností obyvatelstva. Je třeba vzít v úvahu i zdravotní osvětu, dostupnost jednotlivých druhů potravin na trhu a masivní reklamu.

Vývoj roční spotřeby zeleniny v hodnotě čerstvé (včetně výrobků) podle druhů na jednoho obyvatele v ČR v kg

Druh zeleniny	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Celer	1,5	1,6	1,5	1,6	2,3	1,4	1,5	1,5	1,5	1,3	2,0
Cibule	8,8	11,5	9,3	10,0	10,5	11,9	10,4	9,9	11,2	9,3	11,0
Česnek	0,9	1,0	0,8	0,8	0,8	0,7	0,8	0,8	0,8	0,9	0,9
Fazolové lusky	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,3	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3
Hrachové lusky•	0,5	0,7	0,6	0,7	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,5	0,8
Kapusta	0,7	0,8	0,7	0,5	0,5	0,5	0,4	0,4	0,5	0,3	0,2
Kedlubny	1,9	1,9	2,0	2,5	2,5	2,5	2,4	2,2	2,2	2,4	2,4
Květák	3,2	3,6	2,5	2,5	2,9	3,0	2,6	2,5	3,0	2,6	2,6
Melouny	7,7	5,8	8,8	7,3	6,8	7,0	7,4	7,8	7,2	7,1	7,6
Mrkev	6,1	6,5	6,2	6,0	6,6	6,2	6,6	6,5	6,7	6,1	7,0
Okurky nakládačky	2,7	1,8	2,2	2,8	2,6	2,4	2,2	3,0	2,3	2,0	2,0
Okurky salátové	5,5	4,6	6,4	7,4	6,8	7,3	7,4	7,1	7,6	6,7	5,9
Paprika zelenin.	4,8	4,6	5,1	5,4	4,8	4,9	6,1	5,5	5,5	5,2	5,0
Petržel	1,0	0,9	0,9	0,8	0,9	0,7	0,6	0,6	0,7	0,7	0,8
Rajčata	12,6	9,3	10,3	12,0	12,5	12,2	11,0	10,4	12,1	10,7	11,4
Saláty listové	1,2	1,3	1,4	1,7	1,8	2,3	2,6	2,1	1,7	1,4	1,6
Špenát	0,9	0,9	0,7	0,5	0,5	0,8	0,7	0,7	0,9	1,0	1,0
Zelí hlávk. bílé a červené	11,0	14,0	8,3	8,8	8,6	8,8	7,5	7,2	8,9	8,1	8,0
Ostatní zelenina	7,0	7,0	8,1	8,1	8,7	7,5	8,4	8,6	8,9	8,8	10,4
Houby	1,9	1,9	1,9	1,9	1,9	1,8	1,8	2,2	2,6	2,4	2,3

Pramen: ČSÚ

Poznámka: • - vylouštěná hrachová zrna

V současné době Organizace Spojených národů pro výživu a zemědělství (FAO) a Světová zdravotnická organizace (WHO) vedou kampaň, která má pomoci zajistit na celém světě větší nabídku, dostupnost a zvýšení konzumace zeleniny a ovoce. Zelenina, podobně jako ovoce, je významným zdrojem řady látek nezbytných pro zdravou výživu lidí. Přesto jejich spotřeba nedosahuje dostatečné úrovně. V celosvětovém průměru se momentálně konzumuje výrazně méně ovoce a zeleniny než je minimální doporučené množství, stanovené Světovou zdravotnickou organizací, tj. 400 gramů na osobu za den. Předpokládá se, že většina lidí denně přijímá jen asi 20 až 50 % tohoto doporučeného množství. I když se za posledních padesát let změnila stravovací návyky lidí – na úkor obilovin a luštěnin rostl podíl rostlinných olejů, cukru a masa – podíl ovoce a zeleniny se zvýšil jen mírně a tento trend pokračuje. Světová zdravotnická organizace řadí nízkou konzumaci ovoce a zeleniny na šesté místo mezi dvacet nejrizikovějších faktorů, způsobujících předčasná úmrtí. Konzumace této skupiny potravin zajišťuje přísun důležitých látek do organismu, jako jsou např. vitamíny A, B, C a E, vláknina a další antioxidačně působící látky.

CENOVÝ VÝVOJ ZELENINY V ČR

Ceny zemědělských výrobců

Průměrné roční ceny zemědělských výrobců zeleniny (CZV) v roce 2013 se zvýšily o 23 %. Největší meziroční nárůst ceny nastal u hlávkového zelí, papriky, kapusty a cibule. Zvýšila se rovněž cena květáku a hlávkového salátu. Meziročně klesla CZV u rajčat, salátových okurek a česneku.

Od počátku roku 2014 se průměrné CZV pohybovaly u převážné většiny zeleninových druhů ve vyšších cenových hladinách, avšak od počátku druhého pololetí dochází většinou k poklesu cen ve srovnání se stejným obdobím minulého roku, kromě cen rajčat, petržele a celeru.

Průměrné roční ceny zemědělských výrobců v ČR v Kč/t

Druh zeleniny	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014*
Celer bez natě	9 400	8 405	7 861	11 502	7 829	7 561	8 469	8 777
Cibule suchá	7 688	5 307	4 325	6 320	5 212	4 819	6 488	6 244
Česnek	53 622	66 183	58 423	59 340	113 892	151 786	109 556	100 254
Kapusta hlávková ²⁾	7 028	6 379	5 967	8 166	5 953	8 458	11 601	8 312
Kedlubny bez natě	-	24 000	23 231	25 597	21 597	16 031	-	-
Kedlubny s natí ¹⁾	22 266	21 905	20 332	23 239	21 162	19 908	21 979	19 821
Květák	12 094	11 171	10 902	14 127	10 870	12 406	14 532	13 187
Mrkev bez natě	6 515	6 107	4 655	6 509	5 400	4 986	5 254	5 238
Okurky nakládačky	13 000	-	14 166	14 000	13 000	-	-	-
Okurky salátové	19 723	19 203	17 772	18 786	18 832	18 063	17 440	15 820
Paprika zeleninová	17 067	18 291	14 023	18 603	15 188	16 294	24 213	23 356
Petržel bez natě	13 503	14 351	15 871	18 203	14 113	14 635	16 263	17 415
Pór	12 936	12 026	11 064	13 510	15 000	14 000	-	-
Rajčata	19 986	18 597	17 502	20 716	14 616	20 845	18 076	20 417
Ředkvička ³⁾	26 966	26 996	28 877	30 152	29 740	25 677	-	-
Salát ⁴⁾	27 293	23 498	21 487	28 639	23 488	26 862	30 727	25 948
Špenát	2 451	2 450	2 462	2 492	2 505	2 604	-	-
Zelí hlávk. červené ⁵⁾	6 216	4 801	4 573	7 012	5 189	5 099	7 718	6 136
Zelí hlávkové bílé ⁵⁾	4 577	3 520	3 246	4 996	3 100	3 750	5 516	4 221

Pramen: ČSÚ

Poznámka: ¹⁾ 6 ks = 1 kg, ²⁾ 1 ks = 1 kg, ³⁾ 6 svazků = 1 kg, ⁴⁾ 6 ks = 1 kg, ⁵⁾ 1 ks = 1 kg

*- období od ledna do října 2014

Spotřebitelské ceny

Spotřebitelské ceny vzrostly v roce 2013 oproti roku 2012 (kromě rajčat) u všech sledovaných druhů, průměrný meziroční nárůst činil 21 %. K nejvýraznějšímu zvýšení průměrné roční ceny došlo u hlávkového zelí, cibule, celeru a brokolice.

Průměrné spotřebitelské ceny v období od ledna roku 2014 dosahovaly v převážné většině vyšších úrovní v porovnání se stejným obdobím předchozího roku. Ve druhé polovině roku 2014 většinou spotřebitelské ceny klesají, s výjimkou rajčat, salátových okurek, celeru a brokolice.

Průměrné roční spotřebitelské ceny vybraných druhů zeleniny v ČR v Kč/kg

Druh zeleniny	MJ	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014*
Brokolice	kus	-	22,56	22,86	24,53	19,41	21,46	24,63	23,78
Celer	kg	24,34	20,32	20,95	28,10	29,37	17,70	20,65	24,43
Cibule suchá	kg	15,76	12,75	10,45	16,55	14,96	12,47	14,57	16,19
Česnek	kg	91,34	84,82	81,11	111,13	123,82	102,31	103,78	95,70
Květák	kus	28,36	28,64	31,42	33,37	28,66	30,52	35,06	31,52
Melouny	kg	25,06	25,44	24,32	21,67	27,17	23,63	24,49	28,94
Mrkev bez natě	kg	14,11	16,36	16,53	15,66	16,46	17,51	18,73	16,77
Okurky salátové	kg	37,74	35,88	40,57	40,50	30,41	35,59	38,44	36,94
Paprika zeleninová	kg	67,83	61,59	51,82	62,49	53,44	58,94	62,15	61,76
Rajčata	kg	40,41	36,38	34,99	42,29	30,29	37,92	37,06	39,72
Zelí bílé	kg	9,70	11,73	7,94	13,00	13,57	9,16	11,90	11,69

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * průměr za období leden – říjen 2014

ZAHRANIČNÍ OBCHOD SE ZELENINOU V ČR

DOVOZ

V roce 2013 se dovoz čerstvé zeleniny v porovnání s předchozím rokem opět zvýšil o 8,8 % na 581,0 tis. t, hodnota dovezené zeleniny se zvýšila o 9,7 % na 9,3 mld. Kč. Ze zemí EU pocházelo 530,8 tis. t čerstvé zeleniny (tj. meziroční nárůst o 9,3 %), což představovalo více než 91% podíl na celkovém objemu exportu zeleniny do ČR. Nejvíce zeleniny pocházelo tradičně z Nizozemska (112,7 tis. t, tj. více než 16% meziroční nárůst), a to zejména rajčata, mrkev, salátové okurky, cibule a papriky.

Druhým největším dodavatelem čerstvé zeleniny bylo Španělsko (95,9 tis. t, tj. jen mírný nárůst proti předchozímu roku), jehož hlavními vývozními komoditami byly rajčata, salátové okurky, papriky, melouny a saláty.

Třetím významným dodavatelem bylo Německo (81,6 tis. t, tj. téměř 13% meziroční zvýšení), odkud byla dodávána především cibule, okurky, rajčata, ředkvičky, hlávkové zelí a kedlubny.

Mezi další významné dodavatele čerstvé zeleniny patřilo také Polsko (77,1 tis. t, tj. 12% nárůst), Itálie (50,8 tis. t, tj. zvýšení o 4 %) a Maďarsko (28,1 tis. t, tj. meziroční pokles o 12 %).

V období od ledna do září 2014 bylo do ČR dovezeno celkem 461,4 tis. t čerstvé zeleniny (tj. o necelé procento méně než bylo dovezeno za stejné období předchozího roku). Ze zemí EU bylo dodáno celkem 423,0 tis. t (tj. o 12,6 % více), což představuje 91,7% podíl z celkového objemu dovozu čerstvé zeleniny. Nejvíce zeleniny pocházelo z Nizozemska (91,7 tis. t, tj. meziroční nárůst o 1 %), Španělska (78,1 tis. t, tj. +7 %), Německa (50,4 tis. t, tj. -18,42 %), Itálie (42,3 tis. t, tj. -9,2 %) a Polska (57,6 tis. t, tj. +1,8 %).

Dovoz čerstvé zeleniny do ČR

Druh	2011	2012	2013	2014*	2011	2012	2013	2014*
ZELENINA	v tunách				v tis. Kč			
CELKEM	568 166	534 059	580 985	461 454	8 284 735	8 524 955	9 352 512	7 381 989
Z toho:								
Celer bulvový	6 765	6 388	9 080	7 287	96 568	43 935	77 118	77 444
Celer nebulvový	1 589	1 641	2 698	2 856	31 414	26 396	32 645	39 617
Cibule	59 411	54 310	76 198	55 129	436 731	287 321	525 050	426 254
Cibule-salotka	217	179	212	195	7 715	6 836	8 653	5 128
Čekanka	121	181	168	107	4 284	8 572	7 446	5 124
Česnek	5 950	7 372	6 487	4 205	394 134	353 559	304 770	171 613
Fazole	352	299	426	203	10 600	10 970	14 940	9 268
Fenykl hlíznatý	133	167	231	187	3 398	4 142	6 924	5 743
Hrách	856	866	648	664	29 736	30 885	30 032	27 902
Chřest	437	491	346	273	31 377	37 482	31 849	22 315
Kapusta růžičková	883	659	427	467	13 288	13 413	9 082	7 199
Kapusta hlávk., pekingské zelí, kedlubny apod.	21 340	22 504	20 983	16 524	267 670	266 901	301 892	223 292

Druh	2011	2012	2013	2014*	2011	2012	2013	2014*
	v tunách				v tis. Kč			
Křen	1 589	1 613	1 078	747	58 482	37 128	26 086	25 073
Kukuřice cukrová	1 203	595	594	673	17 238	17 934	15 933	15 159
Květák a brokolice	29 292	26 954	26 443	21 841	393 441	392 319	404 826	328 146
Lilek	1 912	2 101	2 249	2 072	43 291	47 335	59 638	51 880
Melouny	84 719	84 757	90 115	83 307	587 374	671 376	664 874	626 884
Mrkev	39 688	38 212	43 708	33 551	311 403	310 422	381 978	245 221
Okurky nakládačky	6 836	9 108	8 269	10 497	39 901	75 280	78 683	10 042
Okurky salátové	75 274	66 333	58 674	46 968	809 160	984 311	1 007 907	739 507
Paprika zeleninová	51 924	48 689	47 686	37 168	1 430 594	1 438 251	1 524 363	1 233 394
Pór	8 800	8 027	8 980	7 536	118 438	132 319	174 667	84 269
Rajčata	100 436	88 558	96 187	71 485	2 103 212	2 290 441	2 364 264	1 876 054
Ředkvička, řepa salátová apod.	17 847	16 203	18 796	15 123	207 049	205 955	273 258	214 998
Salát hlávkový	15 796	13 385	13 768	9 481	326 322	367 882	407 128	283 088
Salát ostatní	4 835	3 336	5 370	5 000	123 291	104 865	155 124	148 762
Špenát	483	468	776	655	26 812	28 571	45 727	40 459
Tykve ost.	2 556	515	668	424	42 437	11 652	10 666	7 493
Tykve – cukety	-	2 493	3 505	2 923	-	59 214	77 131	47 694
Zelí bílé, červené	21 869	22 127	30 350	18 403	161 941	80 776	138 484	109 070

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: * období od 1. 1. – 30. 9. 2014

VÝVOZ

Vývoz čerstvé zeleniny včetně reexportu se v roce 2013 meziročně zvýšil o 2,6 % na objem 95,3 tis. t v celkové hodnotě 1,7 mld. Kč. Do zemí EU bylo dodáno 95,0 tis. t zeleniny, a to zejména na Slovensko (68,9 tis. t, tj. meziroční nárůst o více než 3 %), dále do Německa (11,7 tis. t), Polska (3,7 tis. t) a Rumunska (2,3 tis. t).

Vývoz čerstvé zeleniny do třetích zemí v objemu 100 t směřoval hlavně do Ruska (40 t), na Ukrajinu (20 t) a Chorvatska (27 t), a to zejména listové saláty, cibule, rajčata a česnek.

Vývoz čerstvé zeleniny z ČR

Druh	2011	2012	2013	2014*	2011	2012	2013	2014*
ZELENINA CELKEM	v tunách				v tis. Kč			
	91 868	92 834	95 255	71 470	1 615 017	1 618 835	1 718 385	1 309 743
Z toho:								
Celer bulvový	1 716	2 335	2 215	1 578	27 273	22 583	26 485	23 158
Cibule	8 971	10 463	10 933	6 798	94 688	71 258	109 316	85 085
Čekanka	46	56	22	110	840	2 370	1 155	2 691
Česnek	1 055	1 388	1 221	658	76 391	76 760	71 619	35 696
Hrách	2 541	2 814	1 035	717	20 710	27 377	13 199	11 595
Chřest	48	58	36	28	5 007	6 305	4 614	2 910
Kapusta růžičková	92	79	123	108	2 190	1 512	2 823	1 605
Kapusta hlávková, pekingské zelí, kedlubny	3 572	3 841	3 387	2 737	54 464	60 201	64 359	46 984
Květák a brokolice	4 243	3 906	4 133	2 965	79 264	71 181	83 317	61 376
Melouny	9 524	9 436	10 186	8 580	79 286	89 834	99 910	89 335
Mrkev	10 750	11 947	9 713	6 383	105 222	114 050	99 439	65 343
Okurky nakládačky	5 767	7 422	9 663	9 525	27 683	36 042	42 198	58 521
Okurky salátové	6 747	5 174	5 512	3 647	103 584	101 501	118 053	67 103
Paprika zeleninová	7 005	6 304	6 587	5 096	218 523	207 124	211 659	179 425
Pór	646	1 091	1 334	1 052	24 361	30 331	41 840	22 280
Rajčata	11 570	9 859	9 085	5 733	344 656	328 665	289 197	209 176
Salát hlávkový	4 057	3 130	3 664	1 896	91 781	114 050	129 377	60 598
Salát ostatní	1 218	754	1 264	1 384	38 012	26 561	35 112	39 806
Ředkvička, řepa salátová apod.	3 710	3 792	3 886	3 293	63 587	64 212	73 588	63 045
Zelí bílé, červené	6 003	6 096	7 401	6 341	54 772	38 596	61 579	57 480

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: * období od 1. 1. – 30. 9. 2014

Celková bilance zahraničního obchodu ČR s čerstvou zeleninou je vysoce pasivní. Po výraznějším snížení v roce 2011 se od roku 2012 úhrnné pasivum opět zvyšuje. V roce 2013 dosáhla bilance zahraničního obchodu nejvyšších záporných hodnot v historii jak z hlediska objemového, tak i finančního, což představuje meziroční nárůst o 10,1 %, resp. 10,5 %.

Saldo zahraničního obchodu ČR s čerstvou zeleninou

Jednotky	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014*
Tuny	-446 369	-447 883	-464 079	-468 705	-475 031	-441 225	-485 730	-389 984
Tis. Kč	-6 761 911	-6 215 155	-6 592 593	-7 542 131	-6 644 902	-6 906 120	-7 634 127	-6 072 246

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: * období od 1. 1. – 30. 9. 2014

PŘEHLEDY O UŽITÍ ZELENINY

Bilance produkce a užití cibule v ČR (tis. t)

Ukazatel	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14
Domácí produkce celkem	48,3	43,2	54,3	40,0	40,3
z toho: tržní produkce	47,1	39,6	53,6	39,9	40,1
samozásobení	1,2	3,6	0,7	0,1	0,2
Dovoz	62,9	65,1	52,7	67,4	75,3
Celková nabídka	111,2	108,3	107,0	107,4	115,6
Dodávky na trh a zprac. průmyslu	99,0	92,9	91,7	93,2	103,9
Samozásobení (snížené o ztráty)	1,1	3,4	0,6	0,1	0,2
Ztráty celkem včetně nerealizovaného objemu z tržní produkce	1,1	3,2	4,4	3,4	2,8
Vývoz	10,0	8,8	10,3	10,7	8,7
Celkové užití	111,2	108,3	107,0	107,4	115,6

Pramen: ČSÚ, ZUČM, Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: marketingový rok od 1. 8. do 31. 7.

Bilance produkce a užití mrkve v ČR (tis. t)

Ukazatel	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14
Domácí produkce celkem	32,0	27,7	33,2	28,4	31,2
z toho: tržní produkce	26,3	18,6	24,4	20,8	22,4
samozásobení	5,7	9,1	8,8	7,6	8,8
Dovoz	42,4	41,5	38,4	41,7	42,6
Celková nabídka	74,4	69,2	71,6	70,1	73,8
Dodávky na trh a zprac. průmyslu	57,7	50,1	55,8	51,1	56,2
Samozásobení (snížené o ztráty)	5,4	7,7	8,4	6,5	7,0
Ztráty celkem včetně nerealizovaného objemu z tržní produkce	0,2	1,1	3,9	1,1	1,5
Vývoz	11,1	10,3	11,3	11,4	9,1
Celkové užití	74,4	69,2	71,6	70,1	73,8

Pramen: ČSÚ, ZUČM, Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: marketingový rok od 1. 9. do 31. 8.

Bilance produkce a užití hlávkového zelí v ČR (tis. t)

Ukazatel	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14
Domácí produkce celkem	50,7	40,7	62,9	53,6	46,3
z toho: tržní produkce	49,7	36,6	60,9	51,8	46,1
samozásobení	1,0	4,1	2,0	1,8	0,2
Dovoz	24,1	29,0	21,7	25,8	28,9
Celková nabídka	74,8	69,7	84,6	79,4	75,2
Dodávky na trh a zprac. průmyslu	61,5	59,1	74,8	69,8	62,9
Samozásobení (snížené o ztráty)	1,0	3,7	2,0	1,7	0,2
Ztráty celkem včetně nerealizovaného objemu z tržní produkce	3,8	0,3	2,4	1,3	3,2
Vývoz	8,5	6,6	5,4	6,6	8,9
Celkové užití	74,8	69,7	84,6	79,4	75,2

Pramen: ČSÚ, ZUČM, Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: marketingový rok od 1. 9. do 31. 8.

PŘÍLOHY

Příloha č. I – Zahraniční obchod ČR se zpracovanou zeleninou

Dovoz zeleniny konzervované, vařené, zmrazené

(skup. 0710, 2004)

Druh zeleniny	2011		2012		2013		2014*	
	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč
CELKEM	53 091	935 350	51 443	957 962	51 824	964 168	41 311	812 951
Z toho:								
fazole	2 976	50 321	2 955	50 293	3 950	62 247	3 359	66 516
hrách	2 823	50 476	3 074	58 010	4 078	77 333	2 781	60 439
chřest	43	3 155	58	5 757	37	4 037	34	3 826
kukuřice cukrová	3 273	73 795	3 136	71 205	2 926	71 446	2 138	56 021
luštěniny ostatní	104	2 846	165	3 739	165	4 063	139	3 019
paprika	1 352	29 741	1 034	22 390	1 198	27 115	1 060	25 637
rajčata	346	6 937	362	7 803	331	7 771	427	9 655
špenát	4 130	76 521	5 272	93 294	5 283	95 420	4 843	88 594
zelí kysané, kapary, aj.	1 696	29 887	862	13 693	191	7 269	39	1 715
zelenina ostatní	25 700	399 850	24 122	395 980	23 513	395 798	19 021	334 139
zeleninové směsi	10 029	206 384	10 253	231 005	10 032	198 834	7 391	160 538

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: * údaje za období od ledna do září 2014

Dovoz zeleniny prozatímně konzervované SO₂ nebo sířenou vodou, nevhodné v tomto stavu k požívání

(skup. 0711)

Druh zeleniny	2011		2012		2013		2014*	
	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč
CELKEM	5 486	15 782	3 352	16 542	827	9 615	304	7 673
Z toho:								
cibule	5 215	10 679	3 045	9 645	164	1 975	101	2 035
kukuřice cukrová	37	1 235	6	216	2	105	4	220
okurky salátové a nakládačky	209	2 711	264	3 899	97	1 379	97	1 531
papriky	0,5	70	12	638	18	1 544	9	905
zelenina ostatní	16	710	14	1 575	469	3 6287	87	2 569
zeleninové směsi	9	377	3	268	71	592	2	153

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: * údaje za období od ledna do září 2014

Dovoz sušené zeleniny**(skup. 0712)**

Druh zeleniny	2011		2012		2013		2014*	
	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč
CELKEM	3 608	219 321	3 769	238 100	3 861	261 184	2 832	203 151
Z toho:								
cibule	1 049	55 742	1 058	54 110	864	51 260	605	38 980
kukuřice cukrová	4	980	1	150	2	304	2	281
mrkev	207	9 394	207	9 634	241	11 475	222	11 220
rajčata	273	24 456	385	34 236	524	39 375	352	31 312
zelenina ost. vč. směsí	2 075	128 748	2 177	139 969	2 229	158 771	1 650	121 358

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: * údaje za období od ledna do září 2014

Dovoz zeleniny konzervované v octě nebo v kyselině octové**(skup. 2001)**

Druh zeleniny	2011		2012		2013		2014*	
	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč
CELKEM	20 868	371 721	20 931	380 335	18 823	362 120	14 856	313 990
Z toho:								
kukuřice cukrová	256	9 036	406	7 524	253	8 186	254	9 171
okurky nakládačky	12 550	188 145	10 602	158 436	9 412	147 785	7 663	133 260
paprika, ne lusky	265	13 338	366	14 982	294	12 805	277	15 683
paprika sladká	2 578	59 750	3 036	70 620	1 743	42 945	1 722	44 653
zelenina ostatní	5 218	101 451	6 521	128 772	7 121	150 399	4 941	111 223

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: * údaje za období od ledna do září 2014

Dovoz ostatních výrobků ze zeleniny

Druh výrobku	2011		2012		2013		2014*	
	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč
Rajčata konzervovaná, ne v octě (skup. 2002)	22 208	370 352	21 012	385 426	24 086	486 981	18 210	448 492
Šťáva z rajských jablek (skup. 2009 50)	1 698	17 119	1 267	12 922	1 360	16 744	1 006	13 451
Kečupy a jiné omáčky z rajčat (skup. 2103 20)	9 238	246 311	10 586	301 191	11 615	332 073	8 963	290 797
Kukuřice konzervovaná, ne v alkoholu, neslazená (pol. 2008 9985)	1 382	54 683	678	25 815	452	18 651	315	12 311

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: * údaje za období od ledna do září 2014

Dovoz zeleniny konzervované jinak než v octě nebo v kyselině octové, nezmrazené**(skup. 2005)**

Druh zeleniny	2011		2012		2013		2014*	
	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč
CELKEM	37 875	767 211	31 707	697 454	34 800	808 912	24 770	665 136
Z toho:								
zelenina homogenizovaná	1 269	103 432	1 076	78 910	1 034	75 396	799	66 838
zelí kysané	11 944	148 207	8 194	101 393	8 971	111 971	6 397	82 561
hrách	3 318	66 657	3 461	72 486	3 876	82 279	2 696	63 575
fazole vyloupané	7 497	113 607	7 196	120 461	8 499	159 875	5 699	125 545
fazole ostatní	1 111	19 718	1 013	23 507	687	16 608	522	14 471
bambusové výhonky	1 615	19 445	1 917	23 710	1 674	18 716	845	10 854
chřest	125	5 826	77	4 263	65	4 545	74	4 085
kukuřice cukrová	4 417	105 211	3 625	102 255	4 154	126 423	3 140	102 607
artyčoky	210	5 416	78	5 254	103	4 592	84	6 128
zeleninové směsi	3 570	99 728	3 269	95 160	3 442	123 112	2 483	101 349
ostatní zelenina	2 119	58 640	1 718	60 348	2 212	76 801	1 930	71 856

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: * údaje za období od ledna do září 2014

Vývoz zeleniny konzervované, vařené, zmrazené**(skup. 0710, 2004)**

Druh zeleniny	2011		2012		2013		2014*	
	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč
CELKEM	10 054	204 671	14 021	213 486	16 268	281 846	11 074	232 059
Z toho:								
fazole	532	11 544	536	11 743	575	15 420	497	9 098
hrách	424	9 489	672	10 954	712	10 915	775	13 701
kukuřice cukrová	280	7 254	489	10 779	617	16 895	344	9 152
paprika	50	1 970	15	586	88	1 676	14	498
špenát	696	12 431	1 045	15 214	1 662	24 170	934	18 050
zelí kysané, kapary aj.	290	11 049	126	4 173	245	8 336	19	684
zelenina ostatní	2 877	67 782	3 555	77 640	3 888	107 308	3 934	120 312
zeleninové směsi	4 882	82 232	7 572	81 398	8 466	95 283	4 487	56 079

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: * údaje za období od ledna do září 2014

Vývoz zeleniny prozatímně konzervované SO₂ nebo sířenou vodou, nevhodné v tomto stavu k požívání (skup. 0711)

Druh zeleniny	2011		2012		2013		2014*	
	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč
CELKEM	10	212	7	209	5	283	6	289
Okurky salátové a nakládačky	0	0	5	51	0	0,8	0	0
Papriky	10	188	1	123	2	203	1	93
Zelenina ostatní	0	0	0	7	1	21	5	156

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: * údaje za období od ledna do září 2014

Vývoz sušené zeleniny z ČR (skup. 0712)

Druh zeleniny	2011		2012		2013		2014*	
	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč
CELKEM	1 306	86 705	1 993	104 228	1 477	104 829	1 114	64 751
Z toho:								
cibule	170	10 588	247	15 279	205	12 613	186	11 730
mrkev	104	3 094	67	2 151	46	1 591	39	1 803
rajčata	7	1 240	9	1 593	18	2 502	18	2 700
zelenina ostatní včetně směsí	406	68 810	513	79 087	1 085	88 006	493	45 651

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: * údaje za období od ledna do září 2014

Vývoz zeleniny konzervované v octě nebo v kyselině octové z ČR (skup. 2001)

Druh zeleniny	2011		2012		2013		2014*	
	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč
CELKEM	9 189	200 844	8 744	213 112	8 875	204 006	6 739	166 455
Z toho:								
kukuřice cukrová	34	2 115	144	7 685	95	5 414	63	3 071
okurky nakládačky	4 186	72 210	4 155	74 114	4 259	69 081	3 236	63 820
paprika, ne lusky	423	16 059	361	15 567	354	16 228	235	11 024
paprika sladká	1 531	40 543	1 635	45 105	1 511	42 096	1 117	32 754
zelenina ost.	3 014	69 918	2 449	70 641	2 655	71 187	2 088	55 786

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: * údaje za období od ledna do září 2014

Vývoz ostatních výrobků ze zeleniny

Druh výrobku	2011		2012		2013		2014*	
	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč
Rajčata konzervovaná, ne v octě (skup. 2002)	6 307	127 575	5 178	118 422	5 458	133 968	3 063	83 302
Šťáva z rajských jablek (skup. 2009 50)	130	1 386	168	2 018	193	3 408	111	1 624
Kečupy a jiné omáčky z rajčat (skup. 2103 20)	15 710	369 739	20 768	459 603	21 777	484 720	16 184	417 053
Kukuřice konzervovaná, ne v alkoholu, neslazená (pol. 2008 9985)	2 606	111 180	2 787	112 063	2 686	123 163	2 262	119 984

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: * údaje za období od ledna do září 2014

**Vývoz zeleniny konzervované jinak než v octě nebo v kyselině octové, nezmrazené z ČR
(skup. 2005)**

Druh zeleniny	2011		2012		2013		2014*	
	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč
CELKEM	6 305	163 489	6 105	158 286	7 301	185 578	5 735	150 712
Z toho:.								
zelenina homogeniz.	240	10 056	200	9 496	296	16 355	237	14 582
zelí kysané	1 042	18 053	1 171	16 334	1 309	17 977	1 702	20 495
hrách	860	17 400	988	18 748	1 064	21 298	700	15 412
fazole vyloupané	930	21 878	1 121	23 732	1 096	25 799	700	16 185
fazole ostatní	106	3 166	196	3 646	205	4 979	190	5 423
kukuřice cukrová	276	8 978	256	7 691	287	8 601	122	4 431
zeleninové směsi	2 084	51 662	804	38 758	1 305	40 238	559	19 783
ostatní zelenina	654	27 047	1 125	31 085	1 405	36 637	1 370	47 543

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: * údaje za období od ledna do září 2014

Příloha č. 2 – Porovnání finančního vyjádření produkce zeleniny v ČR

Druh zeleniny	2010			2011			2012			2013			2013/12 v %
	Kč/t	tuny	mil. Kč	Kč/t	tuny	mil. Kč	Kč/t	tuny	mil. Kč	Kč/t	tuny	mil. Kč	
Brokolice	20 000	352	7,04	20 000	550	11,00	30 000	450	13,50	26 000	392	10,19	-24,5
Celer	11 300	5 586	63,12	8 600	9 288	79,88	8 000	6 775	54,20	12 000	9 280	111,36	+105,5
Cibule	7 400	39 571	292,82	5 600	53 568	299,98	6 000	39 962	239,77	7 000	40 152	281,06	+17,2
Česnek	95 000	429	40,75	140 000	1 035	144,90	160 000	984	157,44	130 000	1 267	164,71	+4,6
Fazolové lusky	25 000	696	17,4	22 000	574	12,63	22 000	680	14,96	22 000	600	13,20	-11,8
Hrách na lusky	-	-	-	-	-	-	35 000	1 041	36,4	41 000	3 615	148,21	+307,2
Hrách na prům. zprac.	7 300	3 774	27,55	7 600	4 588	49,39	8 000	2 548	20,4	8 000	656	5,25	-74,3
Chřest	75 000	756	56,70	75 000	812	60,90	75 000	812	60,90	65 000	135	8,77	-85,6
Kapusta hlávková	7 900	2 832	22,37	7 500	3 105	23,29	8 000	2 808	22,46	8 400	1 952	16,40	-27,0
Kedlubny	22 330	5 580	124,60	14 700	5 952	87,49	18 000	4 410	79,38	19 000	3 570	67,83	-14,5
Kukuřice cukrová	10 000	1 824	18,24	10 000	4 116	41,16	15 000	5 456	81,84	15 000	5 280	79,20	-3,2
Květák	14 000	4 045	56,63	12 000	4 498	53,98	12 000	4 004	48,05	13 000	2 112	27,46	-42,8
Mrkev	6 500	18 630	121,10	6 500	24 355	158,31	8 000	20 786	166,29	7 000	22 400	156,80	-5,7
Okurky nakládačky	15 000	10 656	159,84	13 000	12 915	167,89	14 000	11 046	154,64	15 000	9 632	144,48	-6,6
Okurky salátové – polní	19 400	2 832	54,94	6 000	4 949	29,69	12 000	1 944	23,33	10 000	2 120	21,20	-9,1
Paprika zeleninová – polní	15 700	7 619	119,62	14 500	10 614	153,90	23 000	9 320	214,36	14 000	8 560	119,84	-44,1
Pastinák	14 300	1 100	15,73	13 000	1 040	13,52	13 000	306	3,98	13 000	90	1,17	-70,6
Petržel	19 400	3 123	60,59	18 000	5 328	95,90	14 000	3 774	52,84	16 000	2 710	43,36	-17,9
Pór	13 800	422	5,82	12 000	345	4,14	12 000	161	1,93	11 000	92	1,01	-47,7
Rajčata – polní	20 900	12 448	260,16	9 000	15 796	142,16	16 000	20 869	333,90	16 000	19 266	308,26	-7,7
Ředkvička	28 900	5 399	156,03	30 000	6 500	195,00	30 000	5 500	165,00	30 000	3 800	114,00	-30,9
Řepa salátová	7 000	828	5,80	5 500	2 376	13,07	7 500	4 864	36,48	6 500	2 496	16,22	-55,5

Druh zeleniny	2010			2011			2012			2013			2013/12
	Kč/t	tuny	mil. Kč	Kč/t	tuny	mil. Kč	Kč/t	tuny	mil. Kč	Kč/t	tuny	mil. Kč	v %
Saláty (i barevné)	21 500	7 563	162,60	11 000	12 880	141,68	13 000	12 220	158,86	9 500	15 080	143,26	-9,8
Špenát na prům.zprac.	2 400	2 371	5,69	2 500	5 415	13,54	3 000	6 640	19,92	3 000	5 407	16,22	-18,6
Špenát listový	-	-	-	-	-	-	25 000	160	4,00	25 000	145	3,62	-9,5
Zelí hlávkové	5 600	40 926	205,06	4 000	60 874	243,50	6 000	51 750	310,50	5 200	46 150	239,98	-22,7
Zelí pekinské	10 300	2 678	27,58	6 000	2 460	14,76	15 000	2 440	36,60	10 000	1 318	13,18	-64,0
Zelenina ostatní	nesled.	2 546	nesled.	nesled.	3 553	17,77	nesled.	6 555	39,33	nesled.	11 172	33,52	-14,8
CELKEM	-	180 279	2 087,78	-	257 486	2 269,43	-	228 265	2 551,28	-	219 449	2 309,77	-9,5

Pramen: ZUČM na základě vlastního šetření a propočtů

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

Vydalo Ministerstvo zemědělství
Těšnov 65/17, 110 00 Praha 1
internet: www.eagri.cz
e-mail: info@mze.cz

ISBN 978-80-7434-187-8